धर्मकीर्ति
The Dharmakirti
वर्ष - २७, अङ्क - ८

धम्मदिन्ना (चमेली) गुरुमां पच

शुभ-कामना !

धर्मकीर्ति संरक्षण कोषका उपाध्यक्ष ७० वर्षिय भिक्षुणी धम्मदिन्ना
(चमेली गुरुमां) को प्रव्रज्या जीवन ५० वर्ष पुगेको स्वर्ण दिवसको
उपलक्ष्यमा उहाँले बुद्ध शासनिक क्षेत्रमा
पुऱ्याउँदै आउनुभएको अमूल्य योगदानलाई स्मरण गर्दै उहाँको सुस्वास्थ्य
एवं
आध्यात्मिक क्षेत्रमा उत्तरोत्तर प्रगतिको कामना गर्दछौं ।

शुभ-कामना व्यक्त गर्नुहुने गुरुमांहरू-

अनुपमा	खेमावती	मेत्तावती	वीर्यवती	वण्णवती
पञ्ञावती	दानवती	कुसुम	शुभवती	सुवण्णवती
संघवती	त्यागवती	इन्दावती	रमावती	ओभासवती
केशावती	पूण्यवती	जयवती	अमता	मणिवती

Downloaded from http://www.dhamma.digital

प्रमुख व्यवस्थापक
विद्यासागर रञ्जित
फोन: ४२५ ८९५५

व्यवस्थापकहरू
चिनीकाजी महर्जन
फोन: ४२५ ३१८२
ज्ञानेन्द्र महर्जन
फोन: ४२७ ६९०८

सह-व्यवस्थापक
ध्रुवरत्न स्थापित

सम्पादक
भिक्षुणी वीर्यवती
फोन: ४२५ ९४६६

प्रधान सम्पादक
भिक्षु अश्वघोष महास्थविर
४२५९११० (संघाराम विहार, ढल्को)

प्रकाशक र विशेष सल्लाहकार
भिक्षुणी धम्मवती
फोन: ४२५ ९४६६

कार्यालय
धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी
धर्मकीर्ति विहार
श्रीघ: नघ:टोल

पोष्ट बक्स नं. ४९९२
काठमाडौं
फोन: ४२५ ९४६६

बुद्ध सम्वत् २५५३
नेपाल सम्वत् ११३०
इस्वी सम्वत् २००९
विक्रम सम्वत् २०६६

विशेष सदस्य	रु. १०००/- वा सो भन्दा बढी
वार्षिक	रु. ७५/-
यस अङ्कको	रु. १०/-

धर्मकीर्ति

(बौद्ध मासिक)

THE DHARMAKIRTI

A Buddhist Monthly

धम्मादिन्ना (चमेली) गुरुमां पचासौं प्रव्रजित दिवस अङ्क

2nd DECEMBER 2009

वर्ष- २७	अङ्क- ८	योमरी पुन्हि	मंसीर २०६६

अब तिम्रो आयु समाप्त भयो, यमराजका अगाडि पुगि सक्यौ, ती बाटोमा तिम्रो निवास छैन बाटो खर्च पनि छैन ।

त्यसकारण तिमीले द्वीप बनाउ, चाँडै कोशिस गरी पण्डित वन, मल रहित काम रहित होऊ । अनि तिमी फेरि जन्म मरणको चक्करमा पर्ने छैनौ ।

दोषारोपण गर्ने विचारले सधैं अर्काको दोष देखि रहने व्यक्तिको चित्त मल वढ्छ । चित्तमलको क्षय हुने मार्गबाट बञ्चित हुन्छ ।

■ सम्पादकीय ■

भिक्षुणी धम्मदिन्ना (चमेली गुरुमां) को ५० औं स्वर्णिम प्रव्रजित जीवन र बुद्धको शिक्षात्मक उपदेशहरू

बुद्ध शिक्षानुसार संसारमा रहेका ५ वटा दुर्लभहरू मध्ये "प्रव्रजित भाव दुर्लभ" पनि एउटा पर्न आउँछ । दुर्लभ प्रव्रजित जीवन पाउनु भएकी भिक्षुणी धम्मदिन्नाले यस अमूल्य जीवनलाई ५० वर्ष सम्म निरन्तरता दिन पाउनु भएकोले यसलाई अझ अमूल्यको रूपमा लिन सकिन्छ । अमूल्य प्रव्रजित दुर्लभ भावलाई अझ सार्थक बनाउनका लागि भगवान बुद्धले विभिन्न शिक्षात्मक उपदेशहरू दिनुभएको छ । जसलाई मनन सर्न सकेको खण्डमा हामीले आफ्नो जीवनलाई सुनमाथि सुगन्ध बनाउन सक्नेछौं । ती शिक्षाहरू यसरी रहेका छन्–

अप्पम्पि चे सहितं भासमानो,
धम्मस्स होति अनुधम्मचारी
रागञ्च दोसञ्च पहाय मोहं,
सम्मप्पजानो सुविमुत्तचित्तो
अनुपादियानो इध वा हुरं वा,
सभागवा समञ्ञस्स होति

अर्थात्-

अलिकता मात्र धर्मको कुरा गर्न सक्ने भएतापनि धर्मानुसार आचरण गर्ने, रागद्वेष र मोहलाई हटाई, राम्ररी धर्मावबोध भएर आफ्नो चित्तलाई क्लेशबाट हटाई इहलोक र परलोकको चिन्ता नगर्ने व्यक्तिलाई श्रमणत्त्व फल प्राप्त हुनसक्छ ।

हत्थ सञ्ञतो पाद सञ्ञतो वाचाय सञ्ञतो सञ्ञतुत्तमो अञ्झरतो समाहितो एको सन्तुसितो तमा, हु भिक्खु

अर्थात्-

जसले हात पाऊ र बोली वचनमा संयम गरेको छ, जसको चित्त अध्यात्ममा राम्ररी लागेको छ, जो समाधि युक्त तथा सन्तुष्ट भई एकान्तमा बस्छ, उसलाई नै भिक्षु भनिन्छ ।

सलाभं ना'ति मञ्ञेय्य - नाञ्ञेसं पिहयं चरे
अञ्ञेसं पिहयं भिक्खु - समाधिं ना'धि गच्छति

अर्थात्–

आफूलाई प्राप्त हुने लाभलाई तुच्छ न सम्झनु, अर्कालाई प्राप्त हुने लाभमा ईर्ष्या नगर्नु, अर्काको लाभमा इर्ष्या गर्ने भिक्षुलाई समाधि प्राप्त हुन सक्दैन ।,

माथि उल्लेखित बुद्ध वचनहरूले हामीलाई धर्मानुकुल जीवन विताई सांसारिक बन्धनबाट मुक्त हुने सल्लाह दिईरहेको छ । जसले धर्मानुसार आचरण गरी आफूभित्र लुकेर बसेका कमी कमजोडी र खराव आचरण हटाउन सक्छ, उसले मात्र श्रमणत्त्व फल प्राप्त गर्न सक्नेछ । बुद्ध शिक्षाले कुरालाई होइन कर्त्तव्य र असल कामलाई मान्यता दिन्छ ।

भगवान बुद्धले दिनुभएका यी प्रेरणात्मक शिक्षालाई हामीले मनन गर्न सकेको खण्डमा मात्र हामीले आफ्नो भलो र उपकार गरी भाग्यमानी बन्न सक्नेछौं ।

यसरी भाग्यमानी बन्ने मौका भिक्षुणी धम्मदिन्ना लगायत हामी सबैले प्राप्त गर्न सकौं भनी धर्मकीर्तिले सधैं शुभकामना व्यक्त गर्दछ ।

Downloaded from http://www.dhamma.digital

प्राचीन ब्राह्मण धर्म

सत्यनारायण गोयन्का

भगवान श्रावस्तीमा विहार गरिरहनु भएको थियो। त्यस समयमा कोशलका धेरै युवक, बूढो तथा धनी धनी ब्राह्मणहरू भगवानको धर्म सुन्न आए। ती मध्ये एकजनाले प्रश्न सोधे कि आजकल पनि पुरातन ब्राह्मण धर्म अनुसार जीवन जिउने कोही ब्राह्मण छ ?

भगवानले उत्तर दिनुभयो– आजकल त्यस्तो ब्राह्मण छैन। ती ब्राह्मणहरूले पुरातन ब्राह्मण चर्याको विषयमा भगवानबाट सुन्न चाहे। भगवानले उनीहरूलाई त्यस विषयमा सविस्तार वर्णन गर्नु भयो।

पुराना ब्राह्मण ऋषी आत्मसंयमित र तपस्वी हुन्थे। उनीहरूले पाँच प्रकारका इन्द्रिय सुखलाई त्यागेर आफ्नो कल्याण हुने काम गर्दथ्यो। ती ब्राह्मणहरूसंग धन-धान्य, पशु तथा सुनचाँदी केही हुँदैनथ्यो। स्व अध्ययन अर्थात आफू भित्र जान्नु नै उनीहरूको धन थियो र यस धर्मलाई पालन गरेर यसको सुरक्षा गर्दथ्यो।

गृहस्थीहरू श्रद्धा पूर्वक उनीहरूका लागि खाना पकाएर ढोकामा राख्थे। कोही ब्राह्मणले माग्न आयो भने योग्य सम्झेर दान दिन्थे। समृद्ध जनपद तथा राष्ट्रको मानिसहरूले विभिन्न प्रकारका रंगीन वस्त्र, विछ्यौना र निवास स्थान बनाएर दान गर्दथे। ब्राह्मणलाई कुनै नियम थिएन, तिनीहरूले धर्मको रक्षा गर्थ्यो भने धर्मले तिनीहरूको रक्षा गर्दथ्यो। सबै गृहस्थका घरमा उनीहरूको प्रवेशका लागि ढोका खुल्ला थियो। प्राचीन समयका ब्राह्मणहरू अठ्चालीस (४८) बर्ष सम्म बाल-ब्रह्मचारी रहन्थ्यो र विद्या र आचरणलाई राम्ररी पालना गर्दथ्यो।

गृहस्थ ब्राह्मणहरू आफ्नो जीवनको लागि अन्य स्त्री समक्ष जान्दैनथे परस्पर प्रेम भएका स्त्री संग आफ्नो जीवन बिताउँथे। यिनीहरू ब्रह्मचर्य, शील, सरलता, नम्रता, तप, सौजन्य, अहिंसा तथा क्षमा आदि मनपराउँथे ती मध्ये ब्रह्मा कहलिएका ब्राह्मण गृहस्थ जीवनमा प्रवेश नै गर्दैनथे तिनीहरू आजीवन अखण्ड ब्रह्मचर्यको पालना गर्दथे। यिनीहरूको आचरण अनुसरण गर्ने अन्य विज्ञ व्यक्तिहरू ब्रह्मचर्य, शील र क्षमाको प्रशंसक हुन्थे र धार्मिक रीति पूर्वक चामल, घ्यू, तेल मागेर ल्याउँथे र यज्ञ गर्दथे। भगवानले यो पनि बताउनु भयो कि यज्ञमा गाईको बलि दिंइदैनथे। भगवानले गाईको गुण बारे वर्णन गर्नुभयो। आमा, बुबा, दाजु, भाइ तथा अन्य साथी भाई झैं गाई पनि हाम्रो परम मित्र हो। गाईलाई जोतिन्छ त्यसको गोबरमा वनस्पति तथा औषधि उब्जीन्छ। उब्जेको अन्न खाएर नै बल, सुख र वर्ण हामीले प्राप्त गर्दछौं। त्यसैले गाईको हत्या गरिदैन। सुकुमार, महाकाय, वर्णवत र यशस्वी ब्राह्मण आफ्नो धर्मको साथ-साथै कर्तव्य पालन गर्न तत्पर थिए त्यसैले त्यस समयका प्रजा सुखी थिए।

दुर्भाग्यले यो अवस्था विग्र्यो। ब्राह्मणहरू तपश्या र त्यागको प्राचीन नैतिक जीवनबाट पतित भए र तिनीहरूको अघो पतन भएको एउटा सजीव चित्र पनि भगवानले प्रस्तुत गर्नुभयो। भगवानले भन्नुभयो राजाको विशाल सम्पत्ति तर्फ ब्राह्मणको ध्यानाकर्षण भयो। राजाको वरिपरि रहने सुन्दर स्त्रीहरू, राम्रा बुट्टेदार रथ, थूप्रै कोठाहरू भएको दरबार, अलंकृत पहिरण तिर आकर्षित हुँदै गयो। तिनीहरूको दाँजोमा आफ्नो सादा-रुखो जीवनमा केही रस देखेन, मनमा कामनाहरू उब्जीन थाले। र विस्तारै सुन्दर नारीहरू प्रति आकर्षित भए। यस प्रकार पुरातन समयका सात्विक ब्राह्मणहरूको पतन आरम्भ भयो। र ठग विद्या द्वारा राजालाई आफ्नो वशमा राखे। आफूले मन्त्र रचेर इक्ष्वाकु राजाकहाँ गएर भने कि राजा तिमी धन धान्य सम्पन्न छौ, यज्ञ गर। तिमी सम्पत्तिशाली छौ, यज्ञ गर। र राजाले ब्राह्मणको कूरा स्वीकार गरी अश्वमेघ, नरमेघ, सम्मापास, वाजपेय र निरर्गल नामका यज्ञहरू गरे र पुरोहित ब्राह्मणहरूलाई धन दिए। गाई, खाता, वस्त्र, आभूषण धारी स्त्री, असल घोडा, सुसज्जित बुट्टादार रथ र धन-धान्यले भरपूर भव्य भवन ब्राह्मणहरूलाई दक्षिणा स्वरूप प्रदान गरे। यस वर्णनबाट स्पष्ट हुन्छ की पूर्वकालीन ब्राह्मण यसप्रकारका विलासी सामग्रीहरू दानमा लिईदैन थिए होलान्। त्यागी जीवनको लागि जति आवश्यक थियो त्यति नै दक्षिणा स्वीकार गर्दथ्यो। यहाँ यो पनि स्पष्ट हुन आउँछ कि राजालाई राज्य वैभव बढ्ने र युद्धमा जित्ने प्रलोभन देखाएर हिंसक यज्ञहरू रचेका हुन्। यसको वदला आफूलाई विलासमय, वैभवमय जीवन यापन गर्ने मार्ग खोल्यो। यसप्रकार त्यागी, तपस्वी ब्राह्मणहरूको पतन भयो। यति मात्र होइन कि कोही उचाईबाट चिप्लेर लड्यो भने कति तल खस्छ भन्ने थाहा हुँदैन। यस्तै भयो र अघोपतन घोर अघोपतनमा बदल्यो।

Downloaded from http://www.dhamma.digital

धन प्राप्त भए पछि ब्राह्मणहरूले त्यसको संग्रह, परिग्रह गर्ने काम शुरु गर्यो। आफ्नो इच्छा पूरा गर्न निमग्न हुन थाले, तृष्णा बढ्दै गयो।

नयाँ मन्त्र रचेर तिनीहरू फेरि इक्ष्वाकु राजा समक्ष भेट्न गए। यस मन्त्रमा अधिक बल छ। यसबाट राज्य वैभव अधिक समृद्ध हुन्छ भन्ने आश्वासन दिए। एकातिर आफ्नो तृष्णा बढ्यो अर्को तिर राजाको तृष्णा बढ्यो र यज्ञको नाममा हुने अर्थ अनर्थमा बदल्यो। यसबाट एउटा अनुमान गर्न सकिन्छ कि पूर्वकालका ब्राह्मण निरामिष भोजन गर्दथे। हिंसात्मक यज्ञ यसकारण गर्न लगायो होला कि उनीहरू पनि अरुले झैं मांस-भक्षण गर्न सकून्। सामान्यतया मासु खानु एकदम लज्जास्पद कुरा हुन गयो होला। परन्तु देवताको प्रसादको रुपमा खायो भने मानिसहरूले केही भन्दैन भन्ने सोचे। यसप्रकार ब्राह्मणहरूले मासु खान थाले। अन्य प्राणीहरूको मासु खाँदा खाँदा गाईको मासु खाने इच्छा पनि प्रबल भयो होला। त्यस समय सम्म सायद भारतमा गाईको हत्या गरिदैन थियो। जुन गाईले दिएको दूधबाट बनिने अनेक परिष्कार यति स्वादिष्ट हुन्छ भने गाईको मासु त झन कति स्वादिष्ट होला भन्ने सोचेर गो-मेघ यज्ञ जस्ता नयाँ मन्त्र रचे होलान्। र यस्तो यज्ञ गर्‍यो भने राजाले अपार राज्य वैभव प्राप्त गर्नेछ भन्ने आश्वासन दिएर लोभी पुरोहित र लालची राजाको गठबन्धनबाट देशमा पहिलो पटक गाईको हत्या गरियो।

गाईको हत्या गर्नको लागि नयाँ मन्त्र रचेर राजा समक्ष आए र जस्तो पानी, पृथ्वी, सुन तथा अन्य धन छ त्यस्तै नै गाई पनि मनुष्यको लागि नै हो। त्यो पनि उपभोग गर्ने वस्तु हो। यसरी प्रेरीत गरेर गाईको हत्या गर्ने यज्ञ गरायो र राजाले पनि उनीहरूको कुरा सुनेर हजारौं गाई हत्या गरेर यज्ञ गरे।

यस कार्यदेखि देवता, पितृ, इन्द्र र असुरहरूले यस अधार्मिक कार्य प्रति विद्रोह गरे। यस अघि सायद गाईको हत्या हुँदैन थियो। भगवान बुद्धले गाईको गुणबारे वर्णन गर्नु भएको छ, कि गाईले कसैको हिंसा गर्दैन न खुट्टाले न सिंगले न अन्य कुनै अंगबाट। गाई भद्र हुन्छ, गाग्री भरी दूध दिन्छ। त्यस्तो गाईलाई सिंग समातेर अन्य शस्त्रको प्रयोग गरी हत्या गरायो।

जबसम्म यज्ञ केवल अन्न, तेल, घ्यू, तील तथा अन्य दालका प्रकारबाट हुन्थ्यो तब सम्म यज्ञ गर्न लायक थियो। तर जब यज्ञमा अधिक पशुहरू बलि दिन थाल्यो तब पवित्र यज्ञ स्थल पशु हत्या गर्ने स्थल झैं हुन गयो। सदाचारको जीवन जिउने पूज्य तपस्वी ब्राह्मणको जीवन एक हत्याराको जीवन झैं हुन गयो अझ भनौं यस हत्यालाई धर्मको कवच लगाई दिएर त साधारण बगरे भन्दा पनि अधिक गए-गुज्रेको हुन गयो। यज्ञस्थलमा गाईको हिंसा गर्न थाले पछि त उनको अवस्था झन भयंकर भयो। यसकार्यमा साथ दिने र यज्ञ गराउने त्यसको सहयोग गर्ने समाजका व्यक्तिहरूको अघो पतन हुन गयो। दु:खले ग्रसित हुन गयो।

पहिला केवल तीन प्रकारका रोग थिए। पहिलो इच्छा, दोस्रो भोक र तेस्रो बूढो हुनु। पशुको हत्या हुन थाले पछि अन्ठानब्बे प्रकारका रोग हुन थाले।

धर्मको नाममा पशुको हत्या आरम्भ भयो। यही अनर्थ भयो, अधर्म भयो। धर्मको नाममा जब गाईको हत्या गरियो तब घोर अनर्थ भयो। घोर अधर्म भयो। धर्मको नाममा चलिरहेको यो अधर्म र अनर्थलाई रोक्न भगवान तत्पर हुनुहुन्थ्यो ताकि जुन दोषमा सारासमाज निमग्न थिए उनीहरूलाई दोष मुक्त गर्न सकुन्। जस्को कारण ब्राह्मण समाजको अघो पतन भएको थियो तिनीहरूलाई त्यसबाट निकाल्न सकुन्। जहाँ, जब जब अवसर आयो तब तब भगवानले यस दूषित प्रथालाई हटाउने भरसक प्रयत्न गर्नु भयो। प्रज्ञा र करुणाले परिपूर्ण भएर प्रयत्न गर्नुभयो।

(साभार- 'विपश्यना' बुद्ध वर्ष २५४५, वर्ष १८, अङ्क ३)

धर्मकीर्ति विहारमा बुद्धपूजा र धर्मदेशना

मिति	बुद्धपूजा	धर्मदेशना
२०६६/७/९	वीर्यवती गुरुमां	वीर्यवती गुरुमां
२०६६/७/१६	चमेली गुरुमां	चमेली गुरुमां
२०६६/७/२४	त्यागी गुरुमां	धम्मवती गुरुमां
२०६६/८/१	केशावती गुरुमां	दो. गुणवती गुरुमां

▲ "जो व्यक्ति हात, खुट्टा तथा बोली र व्यवहारमा संयमित भएर अध्यात्मामा लाग्दछ, समाधियुक्त भएर सन्तुष्ट भएर एकान्तमा बस्दछ त्यसलाई नै सच्चा भिक्षु भनिन्छ।"

▲ "क्रोध र अभिमान नगर्ने, नाम र रूपमा आशक्त नहुने तथा अपरिग्रही व्यक्तिनै सबैप्रकारका बन्धनबाट मुक्त हुन्छ। यस्ता व्यक्तिलाई दु:ख र संतापले छुँदैन तसर्थ रथलाई नियन्त्रण गर्न सक्ने काबिल सारथी जस्तै क्रोधलाई रोक्न सक्ने होउ।

-धम्मपद

Downloaded from http://www.dhamma.digital

बुद्धशासनको इतिहास–१४

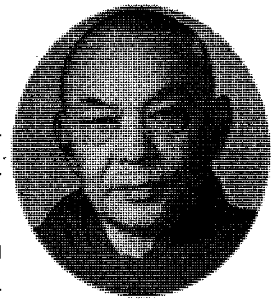

भिक्षु अमृतानन्द

राज्य निकै विशाल थियो । विन्दुसार राजाले र ाजकुमारहरूलाई विविध कार्यमा नियुक्त गरे, अशोककुमार लाई युवराज पद दिएर अवन्ति राज्यमा उज्जैन❀ नगरमै राखी छोडे ।

महेन्द्रको जन्म

एक दिन अशोक युवराज पाटलिपुत्रमा विन्दुसार राजाको चाकरीमा गए । त्यसबखत विन्दुसार राजाले युवराज अशोकलाई उज्जैन नगरमा नै बसेर त्यहाँको र ाजकाज राम्रोसंग चलाउ भनी आज्ञा गरे । पिताको वचन सुनेर अशोक युवराज अवन्तिमा नै फर्के । फर्कंदा बाटोमा बेदिए (वेदिए) गिरि✳ भन्ने नगरमा देव (वेटिए) भन्ने सेठको घरमा बास बसेछ ।

त्यहाँ सेठकी अति सुन्दरी वेटिस गिरि अथवा वेटिस नामकी एक छोरी रहिछ । अशोककुमार तिनी कुमारीसंग आसक्त भयो । पछि तिनका आमाबाबुसंग भनेर विवाह गरे । अनि पछि गर्भ रहेपछि उज्जैन नगरमै लगे । त्यहाँ पुत्र जन्मे जसको नाम महेन्द्र रह्यो । महेन्द्र जन्मंदा भगवान परिनिर्वाण भएर दुइ सय चार (२०४) वर्ष भएको थियो ।●➤ यसको दुइ वर्षपछि अशोकलाई एउटी छोरी प्राप्त भयो, जसकी नाम संघमित्रा थिए ।

महेन्द्रकुमार १० दस वर्ष हुँदा पाटलिपुत्रमा विन्दुसार राजा सिकिस्त बिरामीभयो ।

राजाले आफ्नो जेठो छोरा अशोक युवराजलाई समाचार पठाए। युवराज अशोक पनि पिता शिकिस्त छ भन्ने समाचार सुन्ने बित्तिकै छोराछोरी जहानहरू वेटिस गिरिमा नै छोडेर आफू एकलै तुरन्त पाटलिपुत्र पुगे । युवराज अशोक आएर केही दिनमै विन्दुसार राजा स्वर्गवास भयो । युवराज अशोकले आवश्यक क्रियाकाण्ड सबै गरे । अनि ज्यानको माया नगरेर आएका सुमन❏ राजकुमार प्रमुख विभिन्न आमाका तर्फबाट जन्मेका उन्नान्सय ९९ राजकुमारहरूलाई मारेर निष्कण्टक युवराज अशोकले पिता विन्दुसार राजाको राज्य प्राप्त गरे✿ ।

अशोक राजाले राज्यको कारणले गर्दा आफ्नो यौवनावस्थामा अति भयङ्कर रूपले हिंसा गरे । आफ्नो शक्ति दरिलो तुल्याउन धेरै नै युद्ध गरे । जुन निर्दयको कारणले अशोक राजालाई 'चण्डाशोक' पनि भने▲ । यतिले तृप्ति नभई अशोक राजाले त्यसबखतको एक प्रवल राज्य भइरहेको कलिङ्गतिर पनि आक्रमण गरे । कलिङ्ग जित्न अशोकलाई उति सजिलो भएन । कलिङ्ग युद्धमा दुवै थरीको असंख्य जनकाय विनाश भयो । जुन प्राणीघातलाई देखेर अशोक राजाको चित्त युद्धबाट विमुख भयो । हुनत अशोक राजाले पहिलेदेखि नै बुद्धधर्मको कुरा श्रवण गरी नराखेकी होइन, तर यो भीषण हत्या नदेखुञ्जेल अशोकले बुद्ध धर्मलाई राम्रोसंग बुझ्न सकेन ।

यो घटना देखेपछि अशोकको चित्त कसरी परिवर्तन भयो भने युद्धवलको ठाउँमा धर्मबल बढाउनतिर दृष्टि राखे । युद्धबाट पूर्णरूपले हटे● । कलिङ्ग युद्धमा जय प्राप्त भएपछि अशोकले जहाँ पनि धर्मकै प्रचार गरेको कुरा मात्र अनेक शिलालेख द्वारा प्रमाणित भएको छ । *क्रमशः*

❀ वर्तमान मध्य मध्य भारतमा ग्वालियर देशमा, पूर्व समयमा अवन्ति राजधानी ।

✳ वर्तमान भोपालदेखि २६ माइल जति पूर्वतिर रहेको भिलसा ।

●➤ दीपवंश, ६/२१

❏ सुमन भन्ने विन्दुसार राजाको विभिन्न रानीहरूको तर्फबाट जन्मेका उन्नन्सय राजकुमारहरू मध्ये जेठा राजकुमार ।

✿ वेपातिके भातरे सो हन्त्वा एकन सतं ।
सकले जम्बुद्वीपस्मिं एकरज्जमपापुणि ॥ महावंश, ५/१०
सारत्थदीपनी पृ १३०

▲ "चण्घासोकोति आयित्थ पुरे पापेन कम्मुना"-महावंश, ५/१९०

● अठवषा भिषितषा देवानपियष प्रियदषिने लाजिने कलिग्या विजिता दियढमिते पानषतषहशे ये तफा अप बुढे शतषहष मिते तस हते हते वहुतावतके वा मते ततो पछा अधुना लधष कलिग्येषु तिवे धमवाये धंमकामता धंमानुषथि चा देवानं पियषा षे अथि अनुषये देवानं प्रियषा विजिनितु कलिग्यानि । अविजितं हि विजिनमने एतता वध वा मलने वा अमवहे वा जनषा वाढष वेदनियमुते गुलुमुते चा देवान पियष ।– Corpus Inscriplonum Indicarum, Vol= 1, P. 43-44– [प्रज्ञा कीर्ति स्थविरको आगमा हा समाज पृ. ११५]

केही बौद्ध विश्वासहरू...१४

■ ले. के श्रीधम्मानन्द, अनु. वरदेश मानन्धर

निर्वाण के हो भनेर कल्पना गर्नु खतरापूर्ण छ –वरू निर्वाणका लागि आवश्यक आधारहरू कसरी तयार गर्ने, भित्री शान्ति र दृष्टि विशुद्धि गर्ने जसले निर्वाण तिर लग्छ – भन्ने खोज्नु श्रेयस्कर छ । बुद्धका सल्लाहहरू मात्र, अनुसरण गर, उहाँका शिक्षालाई व्यवहारमा लगाऊ । लोभ, द्वेष, मोहमा आधारित तिम्रा क्लेशबाट मुक्त होऊ । तिमीले सवै इच्छाहरूबाट पूर्ण रूपले आफूलाई शुद्ध पार र तिमीले पूर्ण रूपमा 'म' भन्ने नभएको कुरा बुझ्नु पर्दछ । तिमीले शुद्ध नैतिक आचरणको जीवन विताउनु पर्छ र तिमीले अटुट रूपले भावना अभ्यास गर्नु पर्दछ । कडा मिहेनत गरेर तिमीले आफूलाई सवै स्वार्थीपना र अज्ञानताबाट मुक्त पार्नु पर्छ । सबै संसारिक वस्तुहरूबाट अनाशक्त हुन सिक्नु पर्दछ । यदि कुनै वस्तु वा व्यक्ति प्रति कुनै आशक्ति छ भने वा कुनै व्यक्ति वा वस्तु प्रति द्वेष छ भने तिमीले कहिल्यै पनि निर्वाण प्राप्त गर्ने छैनौं । किनकि निर्वाण, आशक्ति वा द्वेष, मन पर्ने वा मन नपर्ने सवैका विपरितहरूबाट निर्वाण अलग्ग छ ।

जब त्यस परम अवस्था प्राप्त गरिन्छ, तिमीले अहिले आशा गरिरहेको यस संसारिक जीवनलाई राम्ररी बुझ्ने छौ । त्यसबेला यस संसार तिम्रो आकांक्षाको विषय हुने छैन । तिमीले जीवित र निर्जीव सवैको दु:ख अनित्य अनात्मालाई बुझ्ने छौ । कुनै पनि भिक्षु वा पुस्तकले तिमीलाई यस परम अनुभूति बारे कहिल्य सिकाउने छन । तिम्रा दिवा सपनाहरू नाश हुने छन् । हावामा कुनै महल बनाइने छैन । आवेशहरूको अन्त्य हुने छन् । जीवनका सङ्घर्षहरू खत्तम हुने छन् । प्रकृतिका प्रकृयाहरूको अन्त हुने छन् । सवै भन्दा सुखको अवस्था निर्वाण-प्राप्त गरी सके पछि तिम्रा सवै चिन्ता, दु:ख, जिम्मेवारी, वाधा, बोझ, शारीरिक एवं मानसिक अस्वस्थता । आवेशहरू हराएर जाने छन् ।

मूर्ति–पूजा

बौद्धहरूमा पनि बुद्धको मूर्ति राख्ने र बुद्धलाई सम्मान गर्ने चलन भएता पनि बौद्धहरू मूर्ति पूजक होइनन् । साधारणतया मूर्ति-भक्त भन्नाले आफूलाई थाहा नभएका विभिन्न देव-देवीहरूको विभिन्न आकार प्रकारका मूर्ति स्थापना गरी ती देव- देवीहरूको विभिन्न आकार प्रकारका मूर्ति स्थापना गरी ती देव-देवीहरूलाइ भक्ति गर्ने भन्ने जनाउँदछ । यसरी गरिने–प्रार्थना (भक्ति) यी देवताहरू सँग निर्देशन एवं संरक्षणको लागि गरीने अनुरोध हो । सुस्वास्थ्य, धन, सम्पति र विभिन्न आवश्यकताहरू प्रदान गरिदिने वरदान दिनको लागि यी देव देवीहरूसँग प्रार्थना गरिन्छ । आफूहरूले गरेका पापहरूको मोचन गरि दिन पनि प्रार्थना गरिन्छन् ।

बुद्ध-मूर्तिलाई गरिने पूजाको अर्थ भिन्नै छ । यस संसारमा जन्मेकाहरू मध्ये सवैभन्दा उच्च, बुद्धिवान, हितकारी, दया–करूणा भएको र पवित्र पुरूषको प्रतिक स्वरूप नै बौद्धहरूले बुद्ध-मूर्तिलाई आदर गर्दछन् । यो एउटा ऐतिहासिक तथ्य हो उक्त महामानव सांच्चैकै यस संसारमा जन्म लिनु भएको र मानवतालाई ठूलो मद्दत गर्नु भएको थियो । बुद्धलाई पूजा गर्नुको अर्थ ढुङ्गा या धातुका मूर्ति प्रति नभै उहाँलाई सम्मान प्रकट गर्नु, आराधना गर्नु एवं आस्था प्रकट गर्नु हो ।.

सभ्य संसार भरीका पुस्तौं पुस्ता देखिका लाखौ जनतालाई प्रभावित गर्दै आएका हृदयमा स्मरण गराउन बुद्धको-मूर्तिले मद्दत गर्दछ । बौद्धहरूले बुद्ध–मूर्तिलाई मनको शान्ति प्राप्त गर्नको लागि एकाग्रताको एउटा आरम्मण र प्रतिकको रूपमा लिन्छन् । जब बौद्धहरूले बुद्ध-मूर्तिलाई हेर्छन-उनीहरू कलह– झगडाको विचारलाई हटाउँछन् र शान्ति, स्वच्छता, शान्तपना र निश्चलता बारे मात्र सोच्छन् । यस मूर्तिले त्यस महान पुरूषलाई सम्झन लगाउँछ र वहाँको उदाहरण एवं शिक्षाहरूलाई अनुशरण गर्न उत्साह दिन्छ । सच्चा बौद्धहरूको दिलमा आफ्नो गुरूको सजीव उपस्थितिको अनुभव हुन्छ । यस्ता अनुभूतिले उनीहरूको पूजा सजीव एवं अर्थपूर्ण बनाउँछ । बुद्ध मूर्तिको स्वच्छताले उनीहरूलाई विचार र आचरणले सही बाटो अपनाउन प्रभावित र उत्साहित पार्दछ ।

ज्ञानले पूर्ण भएका एक बौद्धले कहिल्यै पनि कृपाको आशा गर्दैन । नत आफ्नो कुकर्मबाट बचाउनको लागि नै प्रार्थना गर्दछ । ज्ञानले युक्त एक बौद्धले संसारीक दु:खबाट मुक्त हुन र मोक्ष प्राप्तिको लागि आफ्नो मनलाई नियन्त्रण गर्न बुद्धका उपदेशहरू पालन गर्ने तिर लाग्छ । *क्रमश:*

Downloaded from http://www.dhamma.digital

चमेली गुरूमां र उहाँको आधुनिक शिक्षण पद्धति

सुमित्रा शाक्य

मेरो बुबा दिवंगत डा. थीरमान शाक्यको गुरूमांहरूप्रति साह्रै सद्भाव थियो। गुरूमांहरूको स्वास्थ्यसम्बन्धी केही समस्या पऱ्यो भने उहाँ तुरून्त विहारमा गई औषधिउपचार गर्नुहुन्थ्यो। त्यस बेलादेखि नै शायद हप्ताको एकदिन बुबाले धर्मकीर्ति विहारमा सर्वसाधारण व्यक्तिहरूको लागि निःशुल्क स्वास्थ्य परीक्षण पनि गर्नु हुन्थ्यो। मेरी आमा ज्ञानी देवीको पनि बुद्ध धर्म र गुरूमांहरू प्रति आस्था र झुकाव भएको कारणले समय मिलाएर विहारको बुद्धपूजा कार्यक्रमहरूमा सम्मिलित भइरहनुहुन्थ्यो। यसरी बुबा आमा दुबै जनाको गुरूमांहरूप्रतिको आस्थाका कारण विहारमा हाम्रो आवत जावत थियो ।

कुरा शायद वि.सं. २०३३/२०३४ सालतिरको हो। त्यस बेला म कक्षा १ मा पढ्थें। जाडोको छुट्टि थियो। बुबाले म, मेरी दिदी र काकाकी छोरीलाई घरमा त्यसै गफ गरी, डुलेर खेलेर बिताउनु भन्दा दिउँसो धर्मकीर्ति विहारमा चमेली गुरूमांले छुट्टिमा बसेका बालबालिकाहरूलाई पढाइ र हनुभएको छ तिमीहरु पनि जानू। आउनू भन्नुभएको छ भनी पढ्न पठाइ दिनुभयो। त्यहाँ त हामी जस्तै थुप्रै बालबालिकाहरू पढ्न आएका रहेछन्। विहार पूरै जसो भरिएको थियो। चमेली गुरूमांले त निकै राम्रो वातावरण सृजना गरेर पो पढाइरहनु भएको रहेछ। हँसिलो अनुहार शालिन व्यवहार भएकी चमेली गुरूमां त्यसमा पनि रमाइलो वातावरणमा पढ्न पाएकाले हामी त्यहाँ पढ्न जानका लागि आर्कषित हुँदै गयौं र हतार हतार विहारमा जान तयार हुने गऱ्यौं। त्यहाँका गृहकार्य पनि मन लगाएर गऱ्यौं। यो देखेर बुबा आमा एकदम खुशी हुनुहुन्थ्यो र हाम्रो जाडोको बिदा पनि सदुपयोग भएको ठान्नुहुन्थ्यो।

चमेली गुरूमांले धेरै जसो अंग्रेजी विषय पढाउनुहुन्थ्यो। त्यस समयमा स्कूलहरूमा अंग्रेजी विषयको पठन पाठन कमै हुने गऱ्यो। सरकारी स्कूलमा त झन् कक्षा तीन देखि मात्र अंग्रेजी विषयको पढाइ हुन्थ्यो। त्यसैले विद्यार्थीहरू अंग्रेजी विषयमा कमजोर हुन्थे। त्यसमा पनि झन् त्यस बेला शिक्षक भनेपछि हातमा लठ्ठी लिई तर्साएर घोकाएर पढाउने भन्ने लाग्थ्यो। त्यस्तो समयमा गुरूमांले अंग्रेजी पढाउने वातावरणलाई रमाइलो गरी गीतको माध्यमबाट ABCD..., Sunday, Monday..., आदि सिकाउनु हुँदा त्यहाँ पढ्न आएका सबै विद्यार्थीहरू मजस्तै लाभान्वित भएको हुनुपर्दछ भनी म ठान्दछु। म आफूसानै भएकीले मलाई साताका दिनहरू र राम्ररी गन्न आउँदैनथ्यो। भनि हाले पनि क्रम नमिली अगाडि पछाडि हुन्थ्यो। तर गुरूमांले सिकाउनु भएको तरिकाबाट अंग्रेजी र नेपाली दुवै माध्यमबाट दिनहरुको नामहरू भन्न सक्ने भएं। त्यसै गरी अरू पाठहरू पनि प्रभावकारी ढङ्गबाट विद्यार्थीको उमेर अनुसार मिल्ने र सम्झन सक्ने गरी पढाउने उहाँको एउटा खुबी थियो। त्यस बेला त ती पाठहरू कति सजिलो सँग गाएर खेलेर सिकें जस्तो लाग्थ्यो। तर आज जब म आफू पनि यही पेशामा लाग्दा त्यस शिक्षण पद्धतिको महत्वलाई मैले आफैले पनि नजिकबाट महशुस गरेकी छु जस्तो मलाई लाग्दछ।

चमेली गुरूमां कहाँ पढ्न आउने सबै विद्यार्थी म जस्तै, म भन्दा ठूला र साना सबै उमेरका हुन्थे। सबै एकै ठाउँमा बसि पढ्ने हुनाले हामी बीच एक आपसमा बुझ्ने मौका पनि पाइन्थ्यो। अंग्रेजी पढाउनुका साथै उहाँले हामीलाई विभिन्न कथाका मार्फत नैतिक ज्ञानहरू पनि दिनु हुन्थ्यो जसलाई हरेक व्यक्तिले आफ्नो जीवनकालमा अनुशरण गर्नु पर्दछ भनि म ठान्दछु। त्यसबेला हाम्रो जाडोको बिदा विहार मा गई चमेली गुरूमांबाट ज्ञानगुणका कुराहरू तथा अंग्रेजी विषय पढेर बित्ने गऱ्यौं।

आजकाल त बिदा भयो भने बालबालिकाहरूलाई Summer camp, Winter camp भनी मोटो रकम तिरी विभिन्न ठाउँहरूमा पढ्न पढाउँछ। त्यस्ता ठाउँहरूमा रमणीय वातावरणमा बालबालिकाहरूलाई विभिन्न विषयहरूको अनौपचारिक शिक्षा दिई उनीहरूको सामाजिक, नैतिक तथा ज्ञानात्मक विकाश गराउनुको साथै विदाको सदुपयोग पनि हुने गर्दछ। तर त्यस समयमा बिदाको सदुपयोग गर्नको लागि त्यस्ता Campहरू थिएनन् नत TV र Computer नै। त्यस्तो समयमा पनि चमेली गुरूमांले बिदामा बसेका बालबालिकाहरूलाई एकै ठाउँमा भेला गराएर मनोरञ्जनात्मक वातावरणको सृजना गराएर निःशुल्क शिक्षा प्रदान गर्नुहुन्थ्यो र नैतिक तथा सामाजिक विकास गराउनुहुन्थ्यो। त्यसबेला सिकेका कुराहरू मेरो मानस पटलमा झलझली आउने गर्छ। ती क्षणहरू हाम्रो लागि यादगार क्षणहरू थिए र एउटा शिक्षकको लागि पनि प्रेरणादायक कक्षा थियो। त्यति बेलैमा पनि उहाँको शिक्षा पद्धति समयानुकूल आधुनिक युगको प्रतिनिधित्व गर्ने खालको थियो। ■

सुमन शाक्य

प्रेरणाकी खानी चमेली गुरूमां

कुनै पनि देशको विकासको पूर्वाधार भनेकै शिक्षा क्षेत्रको विकास हो भन्ने कुरा पुष्टि भइसकेको छ । र शिक्षाको प्रारम्भ आमावाट हुन्छ । त्यसैले त घर शिशुको पहिलो पाठशाला वन्छ । संस्कारको हस्तान्तरण पनि आमाबाट नै हुन्छ । क्रमश: शिशुको शारीरिक वृद्धि र विकास संगै उ विद्यालय जान्छ र आमाको दायित्व औपचारिक रूपमा चाहीँ विद्यालयले लिन्छ । यथार्थ पनि यदि कसैले भगवानको स्वरुप वा प्रेरणाको श्रोत देख्छ भने त्यो नीजको या त आमावुवा हुन् या त गुरू नै ।

गुरू शब्द संस्कृत भाषावाट सापटी लिइएको हो जसको शाब्दिक अर्थ अन्धकारको विनास भन्ने हुन्छ अर्थात कसैको अज्ञानता रूपी अन्धकारलाई शिक्षाको प्रकाशले हटाई सार्थक जीवनको मार्ग दर्शन गरिदिने महान, आदर्शवान् तथा नमनीय व्यक्ति नै गुरू बन्न सक्छ ।

स्वभाविक रूपमा शिक्षित , शिष्ट र चेतनशिल व्यक्तिवाट मात्र देशको चौतर्फी विकास संभव छ । यही तथ्यलाई आत्मसात गरी आफ्नो तर्फबाट शिक्षा र धर्म प्रचारमा समर्पित प्रेरणाकी श्रोत चमेली गुरूमांले चीवर पहिरेको पचास वर्ष पुगेको पावन अवसरमा सुख, समृद्धि, सुस्वास्थ्य तथा दिर्घायूको मंगलमय हार्दिक शुभ-कामना व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

वौद्ध धर्मकी प्रवर्द्धक, शिक्षा क्षेत्रकी उज्ज्वल नक्षत्र तथा धर्म देशनामा ठूलो योगदान पुऱ्याउँनु भएकी हाँसिली, भद्र तथा नम्र स्वभावकी धनी चमेली गुरूमां सवैका माझ लोकप्रिय हुनुहुन्छ । जहिले पनि शिक्षकको नाताले मिथ्याबोधलाई नष्ट गरी कर्तब्य वोधको शिक्षा दिने गर्नु हुन्छ उहाँ र त्यो ज्ञान विद्यार्थीमा स्थानान्तरण गर्न पनि सधै प्रेरीत गर्ने गर्नुहुन्छ । उहाँको आदर्श वचन छ-"आमाबुवाको सेवा गर्नु सन्तानको कर्तब्य, धर्म र दायित्व हो ।"

मैले चमेली गुरूमांलाई त्यस्तै ३२/३३ साल तिर चिनेकी हूँ जतिवेला म मात्र ४/५ वर्षे वालिका थिएँ । त्यसबेला धर्मकीर्ति विहार श्री घ: परिसरमा चमेली गुरूमांले सा-साना नानीहरूलाई प्राथमिक विद्यालय जाने पूर्व तयारीको रूपमा विहान ७ वजे देखि ९ वजे सम्म निकै मनोरञ्जनपूर्ण रूपमा शिक्षा दिनु हुन्थ्यो । मेरो बुवा स्व.डा. थिरमा शाक्य पनि विहारमा नि: शुल्क स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने हेतुले स्वास्थ्य सिविरहरू सञ्चालन गर्दै आउनु भएको थियो । उहाँकै चाहना अनुसार, हामी दुई दिदी, वहिनी विहान विहान पढ्न जान्थ्यौं । अहिले पो मैले महशुस गरेको छु उहाँले हामीलाई ब्यावहारिक ज्ञान तथा संस्कारलाई वढी महत्त्व दिनुहुन्थ्यो । भगवानलाई दण्डवत गर्ने देखि लिएर पञ्चशीलको पालना, कथाको माध्यमवाट पाप, धर्म, कर्तब्य उचित र अनुचित कुराहरू सिकाउँनु हुन्थ्यो । "ज्ञान भनेको भित्रिरूपमा मनन गर्ने कुरा हो ।" उहाँको दृढ मत हुन्थ्यो ।

ABCD देखि वारहरूका नाम अंग्रेजी तथा नेपालीमा रोचक ढंगले गीतको माध्यमवाट सिकाउँनुहुन्थ्यो । उहाँले अगाडि बोलाउँदा म हात उठाउँथें र अगाडि गएर कालोपाटीमा लेख्ने गर्थे । पछि अर्को विद्यालयमा गएर जब मैले गीत गाएरै ABCD देखि Sunday, Monday... भनें तव सोध्नु भयो जिज्ञाँसापूर्वक कसले सिकायो भनेर । त्यसपछि मेरो चमेली मिससँगको संवन्ध भावनात्मकरूपमा अझ वढेको महशुस भयो जव मैले उहाँको नाम लिएँ त्यसवेला । आज मन्टेश्वरी लगायत जे जस्तो तालिम दिइन्छ साना नानीहरुलाई अध्यापन गराउँने शिक्षकलाई त्यो चमेली गुरूमाँले त्यतिबेलै सुरू गरेकाले उहाँ समयभन्दा धेरै अगाडि बढ्नु भएको पुष्टि हुन्छ ।

विहारमा त्यसवेला पनि अष्टमी, पूर्णिमा आदि दिनमा बुद्ध पूजा हुन्थ्यो र मेरी आमा ज्ञानी देवी शाक्य हाम्रो विदाको समयमा हामीलाई लिएरै जानुहुन्थ्यो । हामी १/१ रूपैयाँ दान दिन्थ्यौं भने १०/१२ रूपैयाँको विस्कुट दिएर हामीलाई पठाउँनु हुन्थ्यो । यो उहाँका उदारताको उत्कृष्ट नमूना थियो । हामी घन्टौ उहाँको कोठामा खेलेर उहाँलाई चाहिँदा नचाहिँदा जिज्ञांसा राख्दा समेत नझर्किकन उहाँ शालिन ढंगले प्रस्तुत हुनुहुन्थ्यो ।

उहाँको शिक्षा दिने तौरतरिकावाट प्रभावित भएर नै मैले अहिले पनि प्रभात मा.वि.मा अध्यापन गराईरहेको छु भने एउटा शिक्षक तालिम केन्द्र खोलेर वच्चाहरुलाई मायालु वातावरणमा कसरी शिक्षा दिन सकिन्छ भनेर शिक्षकहरूलाई तालिम दिइरहेको छु । म दृढं छु, उहाँले दिनुभएको उपदेश र शिक्षा मेरो जीवनको अन्तिम घडिसम्म पनि ताजै रहिरहने छ ।

■

Downloaded from http://www.dhamma.digital

पतनका औजारहरू

■ नरेन्द्रनाथ भट्टराई

मनुष्य जीवनलाई पतीत पारेर नर्कमा धकेलिदिने औजारहरूमध्ये मुख्यत: स्वार्थ, अहंकार, घृणा, आक्रोश, लोभ, शत्रुता, डाह, पदाकांक्षा, धनाकांक्षा, भोगदृष्टि आदि अनेक छन् । यिनीहरूमध्ये कुनै पनि एउटाले मानिस भित्र पसेर राम्ररी काम गर्न पायो भने त्यो मानिसको सत्यानाश नै गरिदिन्छ ।

एक पटकको कुरा हो, सैतानले मानिसमा प्रयोग गर्ने गरेका सबै प्रकारका औजारहरू अबदेखि आफूले प्रयोग नगरी स्वयं उनीहरूको रूची अनुसार उनीहरूले नै प्रयोग गरेदेखि यस्तो कुकर्मबाट आफू पनि मुक्ति हुने र फुर्सद पनि मिल्ने कुरा विचार गरी ती सबै सामाग्री राखेर एउटा भव्य प्रदर्शनी खोलेर बसेछ । त्यस्तो गजबको प्रदर्शनी खुलेको सुन्दा दङ्ग परेर विश्वभरका मानिसहरू त्यहाँ आएर कसैले एउटा, कसैले दुइटा र कसैकसैले ४, ५ र ६ वटा भन्दा पनि धेरै किनेर लगेछन् । कसैकसैलाई यी कुनै पनि औजारहरू मन नपरेर आफ्नो रूची अनुसारको औजार कहाँ कुनचाहिं स्टलमा राखेको होला भनेर खोज्दै जाँदा स्वयं सैतानको टेबुलमा बडो राम्ररी प्याक गरेर राखेका तर धेरै नै खिइसकेका औजारमा तिनीहरूको आँखा परेछ । "सैतानज्यू ! यो कुनचाहिं औजार हुन् ? यिनको नाम के हो र यिनको काम के हो ?" भनी ती मानिसहरूले सोध्दा सैतानले भने- "हेर बाबु हो ! अरू औजारका निसान कहिलेकाहीं चुक्न पनि सक्छन् तर यी औजार कहिल्यै चुक्दैनन् । त्यसैले यिनले विशेष सम्मान पाएर प्याकेट भित्र बडो राम्रो स्याहार पाएर रहन पाएका छन् । किन यी खिइएका हुन् भनौला त्यसको पनि कारण छ, यी अचुक भएकोले म प्रायस: सबै मानिसहरूमा यी दुईटा औजार सधैं नै प्रयोग गरिरहन्छु । ज्यादा प्रयोग हुँदाहुँदा यी चाँडो खिइन गएका हुन् । यिनको नाम हो, निरूत्साह र निराशा !

हुन पनि आज विश्वभरका मानिसको चित्तदशा हेर्ने हो भने यी दुवै औजारको मार सबैमा भइरहेको पाइन्छ ! सैतानका यी दुई औजारबाट मात्र अलग्ग रहन सकेमा पनि मनुष्य जीवन सफल र सार्थक हुन्छ, अन्यथा ... ... ।

१. **जप, तप, दान, दक्षिणा, भजन-कीर्तन, त्याग, तपस्या, तीर्थ, व्रत सबै व्यर्थ हुन्छन् जहाँसम्म अहं हुन्छ ।**

२. **जति दौडे पनि छायाँ पकडमा आउँदैन यसैगरी बाहिर जति खोजे पनि आत्मा फेला पर्दैन ।**

३. **छायाँलाई पकड्ने हो भने अडिनु पर्दछ र आफैंलाई समातेमा छायाँ पक्कडमा आउँदछ त्यसैगरी आत्मालाई फेला पार्ने हो भने अन्यत्र लाग्नबाट रोकिनु पर्दछ र आफैंभित्र हेर्नुपर्दछ ।**

४. **एकान्त भनेको एक प्रकारको वातावरण त्यागेर, अर्को प्रकारको वातावरणमा जानु होइन नता स्थूल जगत त्यागेर मानसिक जगतमा जानुनै हो । आफू अर्थात् आत्मामा रहनुनै वास्तविक एकान्त सेवन हो ।** साभारः परमात्माको दर्शन (चिन्तनद्वारा)

■

जीनवती गुरुमां दिवंगत हुनुभयो

२०६६ कार्तिक १३ गते, शुक्रवार

नरसिंहाराम विहार थैनामा रहँदै आउनुभएकी ९२ वर्षीय जीनवती गुरूमां यही २०६६ कार्तिक १३ गतेका दिन दिवंगत हुनुभएको समाचार छ ।

बुबा रत्नमान शाक्य र माता लक्ष्मी कुमारी शाक्यको कोखबाट बि.सं. १९७४मा जन्मनु भएकी दानमाया शाक्यले मिति २०४७ बैशाख महिनामा प्रब्रजित हुनुभई जीनवती गुरूमां हुनुभएकी थिइन ।

दिवंगत जीनवती गुरूमांको पार्थिव शरीरलाई दाह संस्कार गर्नु अगाडि भन्ते गुरूमांहरूको तर्फबाट परित्राण पाठ गराइएको थियो । सो पश्चात दि. जीनवती गुरूमांको पूण्य स्मृतिमा दानप्रदान गरी पूण्यानुमोदन गरिएको थियो ।

अनन्त ज्योतिः – ५

श्रद्धेय भिक्षु सिङ्ग युनका धर्मचिन्तन

अनुवाद– देवकाजी शाक्य

४९

- मिहिनेतपूर्वक काम गर र समयलाई नठग अर्थात् विलम्ब नगर ।
- तिमीलाई अरूले डरपोक ठाने पनि धैर्य गर ।
- बहादुर बन, आफूलाई अति दोषरोपण नगर ।
- अनासक्त भई नाफानोक्सानलाई परित्याग गर ।

५०

- जीवन बाँच्न असल छिमेकीहरू छान ।
- यात्रा गर्न असल साथी खोज ।
- ज्ञानको भण्डार भर्न असल पुस्तकहरू छान ।
- राम्रो व्यवहारको अभ्यासको लागि असल मित्रहरू छान ।

५१

- जीवन कठिन हुँदजा धैर्यले साथ दिन्छ ।
- मानिसहरूलाई खोज्न गाह्रो हुँदा, इमान्दारीले घनिष्ठ मित्र प्राप्त गर्न मद्दत गर्दछ ।

५२

- उत्साह, उमंग र जाँगरमा रहन बढी नखाऊ ।
- अरूसँग मिलेर बस्न कडा बचन नबोल ।

५३

- पछाडि अरूहरूका प्रशंसा गर्दा उनीहरू खुसी हुन्छन् ।
- उनीहरूकै सामू आलोचना गर्दा नचाहिँदो फाल्टो गफ समाप्त हुन्छ ।

५४

- एकजना बढी मित्र बनाउनु एकजना शत्रु कम गर्नु हो ।
- एकदिनको कडा परिश्रम एकदिनको सन्तुष्टि हो

५५

- रूखलाई सौन्दर्य प्रदान गर्न एउटा रातो फूलको लागि हरिया पातहरू आवश्यक पर्दछ ।
- रातको सुन्दरता झल्काउन ताराहरूका महासागरमा चम्किलो चन्दमाको जरूरत पर्दछ ।
- एउटा कामलाई सुसम्पन्न गर्न हाकिमलाई अधिनष्ठ कर्मचारीहरूको एकत्रित सहयोग आवश्यक पर्छ ।

५६

- धैर्यपूर्वक ध्यान एकत्रित गरेर सुन्दा ज्ञानको दायरा फराकिलो हुन्छ र तिमीलाई अभिवादन गर्नेछ ।
- हावादारी कुरा र नचाहिँदा गफले तिम्रा कमजोरीहरू बाहिर निस्कनेछन् र तिमी तिरष्कृत हुनेछौ ।

५७

- अभ्यास गर्ने र परिष्कृत हुने सदिच्छाले सत्कारण र अवस्थाहरू जम्मा गर्न सहयोग पुग्नेछ ।
- सहयोग गर्ने तत्परताले तिम्रा अनुभवहरू फराकिलो हुनेछन् ।

५८

- निश्चिन्त मन मोजमस्ती मज्जाभन्दा अधिक मूल्यवान हुन्छ ।
- सर्वसम्मत स्वीकृति सबभन्दा राम्रो लक्षण हो । *क्रमशः*

श्रद्धेय चमेली गुरूमांयात वन्दना !

परियत्ति शिक्षा कार्यक्रमय् ब्वति कया बिज्यानाच्वम्ह चमेली गुरुमां

गुरूमां प्रव्रजित जुया बिज्या:गु न्येदँ दुगु उपलक्षय् यक्को भिंतुंना देछाना च्वना ।

चमेली गुरूमांनं जित: कुशल लँपुई पला: तय्के बिया बिज्यात । वसपोलं परियत्ति शिक्षा बारे कना बिज्याना: जित: परियत्ति ब्वनेगुली प्रोत्साहन बिया बिज्यात । फलस्वरूप जिं नं कुत: याना च्वनागु दु । वस्पोलयागु कृपा व आशिर्वाद परियत्ति शिक्षा अध्ययन यायगु निरन्तरता बिया च्वने फत । वसपोलयात आपालं सुभाय् ।

प्रेमलता तुलाधर, इतुम्बहा:

Downloaded from http://www.dhamma.digital

योग अभ्यास विधि - भाग ५२

रेकी, योगा शिक्षक एवं प्रा.चि.डा. **गोपाल प्रधान**
रेकी वैकल्पिक उपचार केन्द्र, दिव्यज्योती समूह नेपाल, भोटाहिटी, काठमाण्डौ, फोन नं.: ४२२४०८५

घुँडाको दुखाई (पिडा) योगाभ्यासबाट नियन्त्रण हुन्छ

दुखाईको कारण हाम्रो शरीरमा रोग लाग्नुको एक लक्षण हो कुनै प्रकारको शरीरमा अनायास देखिने दुःखाई (पिडा) वात रोगको लक्षण हुन सक्दछ । यसै कारण घुँडा, कम्मर, गर्दन हातका जोर्नीहरू, खुट्टाका जोर्नीहरूमा अनायास पिडा देखिएमा तत्काल दुखाई कमगर्ने औषधि, मसाज, मालीस, सेक आदि गर्नु हुदैन किनकी जसबाट विकराल रूप लिन सक्दछ ।

यहाँ म घुँडाको दुखाई (पिडा) नियन्त्रण गर्न केहि विषय वस्तुहरू प्रस्तुत गर्न लागेको छु । कृपया तपाईलाई यस्तो कुनै समस्या छ भने देखि एक पटक प्राकृतिक चिकित्सकबाट सल्लाह सुझाव लिएर मात्र यस विधिलाई अपनाउन अनुरोध गर्दछु । हाम्रो शरीरका लागि भिटामिन, खनीज पदार्थ, प्रोटिन, क्यालसियम र चिल्लो पदार्थ अत्यावश्यक छ तर त्यती अत्यावश्यक पनि छैन । यी वस्तुबाट प्राप्त हुने शक्ति अर्थात कैलोरीको महत्व हामी सबैले बुझेका छौं । उपरोक्त भिटामिन र खनिज पदार्थ प्राप्त गर्नकोलागि हामीहरूले विभिन्न प्रकारको भोजन गर्दछौं प्रचुर मात्रामा शक्ति (कैलोरी) प्राप्त गर्दछौं । जस्का कारण विस्तारै-विस्तारै पाचन क्रियामा संक्रमित हुन थाल्दछ र अम्लपित्त, ग्यास्ट्रिक आदि रोग देखिन थाल्दछ । यस्ता पेटका रोगहरूबाट विस्तारै-विस्तारै बाथ रोग देखिन थाल्दछ । जसकाकारण जोर्नीहरूको पिडा, घुँडा, ढाड,गर्दन, कुम आदि स्थानहरूमा कष्टदायक पिडा देखिन थाल्दछ । यहि कारण प्राकृतिक चिकित्सा पद्धति अनुसार यस्तो पिडा देखिएमा सर्व प्रथम पेटको उपचार अर्थात आफ्नो आहार-विहारमा परिवर्तन ल्याउनु नितान्त आवश्यक पर्दछ । आहार-विहारमा परिवर्तन ल्याए पश्चात् आफ्नो दिन चर्या र व्यायाममा पनि पुर्ववत अभ्यास भन्दा केहि परीवर्तन गर्नु पर्दछ । जस्तै पेटका लागि उत्तम आसनहरू गर्ने भोजन समयमा गर्ने, जस्तो मन लाग्यो त्यस्तो भोजन नगर्ने तथा "आराम" शरीरको लागि महत्वपूर्ण भएको कारण घुँडा दुख्ने व्यक्तिले नियमीत आराम गर्नु अति आवश्यक छ ।

अत म यहाँ घुँडाको पिडा नियन्त्रण गर्न उत्तम आसन "जानुशीर्षासन"का वारेमा केहि जानकारी प्रस्तुत गर्न लागेको छु । जानुशीर्षासन "जानु" अर्थात घुँडा वा तिघ्रा र "शीर्ष" अर्थात टाउको भन्ने बुझिन्छ ।

जानुशीर्षासन गर्ने विधि:-

१. सर्व प्रथम दण्डासन अर्थात दुवै खुट्टा सिधा पसारेर बस्नुहोस् ।

चित्र नं. १

चित्र नं. २

२. दण्डासनमा बसी सकेपछि बायाँ खुट्टा घुँडा सम्म मोडेर कुर्कुचा गुप्ताङ्गमा छुवाएर बस्नु होस् ।

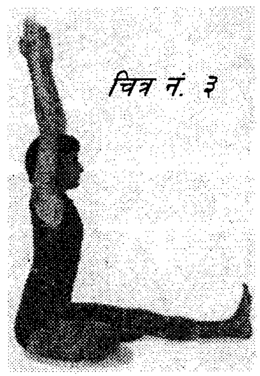

चित्र नं. ३

३. घुँडाँ खुम्चाएर वसी सकेपछि दुवै हात नली हाड वा पाईतालामा समात्नुहोस् ।
चित्र नं. ३

४. समाति सकेपछि झुक्दै घुडाँ ढोक्ने कोशिश गर्नु होस् । चित्र नं ४

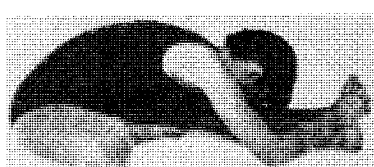

चित्र नं ४

शुरू शुरूमा तपाईले घुँडा ढोक्नसक्नुहुन्न तर विस्तारै विस्तारै आफ्नो घुँडा ढोक्न सक्नु हुनेछ । बायाँ साईडमा यो प्रकृया पुरा गरी सकेपछि यहि प्रकृया दायाँ पट्टि पनि दोहऱ्याउनु होस् ।

जानुशीर्षासन गर्ने अवधि :-

क्रमशः

भिन्तुना दु भिन्तुना चमेली गुरुमांयात

✍ अमृतमान शाक्य भिक्षु (इतुंवाहा)

भिन्तुना दु भिन्तुना चमेली गुरुमांयात
शाक्य कुलया म्ह्याय् मचा
चमेली खः वया नां ।
हिसि दु व सकसिया योम्ह
बाँलानं अति हे बाँला ।
विहार व्वने कुथी न्हयाथासं
भेले पुने सः न्हयाम्ह नापं ।
सयके सिइके वया इच्छां
बर्मा देशय् ध्यन वला ।
विरक्त मनं अनित्य थुइका:
प्रव्रजित जुल धर्म दिन्ना जुया:
शाक्य कुलया म्हयाय् मचा
भिक्षुणी जुल वला ।
चीवरपुना: शिक्षा दान याना
धर्म प्रचार याना जुल ।
चैत्य गुम्वा विहार पतिकं
बुद्ध देशना ध्वयकीम्ह व ।
ज्याथया वैसे थ्यना च्वसां
ल्यासे हे भा:पा: खनेदु अयनं।
प्रव्रजित जुगू म्हिग: थें च्वसां
लुँयादं थ्यन थौंला वया ।
भिक्षुणी संघया थीगु नगुं
झलमल धायमा नेपा:दे ।
भिन्तुना दु भिन्तुना
प्रव्रजित जुगु न्ययदँया ।

भिन्तुना परियति शिक्षिका गुरुमां चमेलीयात

✍ प्रेम लक्ष्मी तुलाधर, "न्यत"

बुद्धया दर्शन यायत वनेनु पासापिं धर्मकीर्ति विहारय्
अज्ञानी भीपिं ज्ञानी जुइत न्योवनेनु पासा बुद्धया ज्ञान

मयूगु व बुइकेयात ब्वनेनु पासापिं परियत्ति
शिक्षिका गुरुमां चमेलियाथाय्

मथूगु आख: थ्वयसेकेयात स्योंवनेनु पासापिं
गुरुमां चमेलीयाथाय्

आख: थ्वयमसपिंत म्हुतु न्हयस:त्यनीगु
प्रौढ बौद्ध परियत्ति प्रथम प्रवेश जाँच
ब्युवनेनु पासा:पिं गुरुमां चमेलीयाथाय्

अकुशल तोता कुशल जुइगु ज्या यायत सोवनेनु
पासा:पिं गुरुमां चमेलीयाथाय्

धर्मया इता: बुला: ज्ञानया मत च्याकेयात
वनेनु पासा पिं गुरुमां चमेलीयाथाय्

न्येदँ प्रव्रजित जीवन हनाय् "भिन्तुना"
ब्युवनेनु पासा:पिं गुरुमां चमेलीयाथाय् ।

साधु ! साधु !! साधु !!!

आफ्नो घरमा आफ्नी बुहारीको साथ चमेली गुरुमा

Downloaded from http://www.dhamma.digital

उपकारीम्ह चमेली गुरूमां

अनुपमा गुरूमां

पूज्य धम्मवती गुरूमांनं जिमि बा:याके अनुमति कया: जित धर्मकीर्ति विहारे तया बिज्यात उवले चमेली गुरूमां दकले चिधिकम्ह ख: वयां लिपा जि हे जुल । चमेली गुरूमांनं जित: थ:हे केहें भापा स्यने कने याना बिज्याई न्हयागु ज्यायासां न्हयाथाय् वंसां नाप नाप वनेगु ।

जि छें वनेत तकनं याक:चा ज्वी मछा: । वस्पोल गुरूमांया नं यले छें जिनं यल याम्ह जुया छें वंसां नापं वनेगु नापं लिहाँ वयेगु । जित: छपु तुतां थें जुया बिज्याम्ह ख: ।

धर्मकीर्ति विहारे वर्मायाम्ह दो गुणवती गुरूमां दुगुलिं बर्मि भाय् ल्हाइगु चलन । जि छम्ह मस: उकिं जि वर्मि भाय् सयकेगु इच्छा जुया: जि तताथें जुया बिज्याम्ह चमेली गुरूमांयात धया जित: नं वर्मि भाय स्यना बिज्याहुँ धायगु । वस्पोलं नुग: मस्यासे स्यना ब्यूगुलिं बर्माय् वनाबले भाययागु समस्या उस्त मन्त ।

वस्पोल अंग्रेजी भाय् नं थ:त माक्व स: । किजायात चिठ्ठि च्वइगु हे अंग्रेजीं ख: । वस्पोल च्वेयागु तगिं मथ्यंसानं साधारण अंग्रेजी ल्हायस: स्यने स: ।

मचातयेत नं अंग्रेजी शरीरया कविता दयका: न्ह्चाइपुक ब्वंका विज्याई । जित नं धया बिज्याइगु । अनुपमा भी अंग्रेजी भाय ल्हायनु । बानी यायमाल । व भाय् छगू तसकं आवश्यक खंला धया ल्हाना बिज्याइ तर जि धा:सा जवाफ वीहे मछा: । न्हिजक न्हिला च्वनेगु । धा:गु थूसां ल्हायगु वानि मदु ।

चमेली गुरुमां नाप अनुपमा गुरुमां

मङ्गल कामना दु, प्रव्रजित बर्ष ५० वर्ष पूवंका बिज्याम्ह । धन्य ख: छलपोल गुरुमां । प्रवित्रगु बुद्ध शासने च्वना अलसि मचासे दृढ उद्योगी जुया: ग्व: आख: नसें कया ब्वनेगु इच्छा याना वोपिंन्त थ:गु समय बिया: स्यना कना बिज्याइगु जिगु मिखां खना च्वना । चाहे छम्ह जक ज्वीमा आख: मसया: दु:ख जुया वोपिन्त प्रोत्साहन बिया: आख:ब्वंका विज्याइगु । लिपा प्रौढ शिक्षा संचालन जुया: शुक्रवार पतीकं ब्वंकेगुली वस्पोलया त:धंगु ल्हा: दु ।

परियत्ति विद्यार्थी पिन्तनं निरन्तर रुपं स्यना विज्याना च्वंगु दु । परियत्ति कोष बल्लाकेत धाय मामापिन्त धया: कोष धिसि लाकेगुली नं वसपोलया ल्हा:दु । परियत्ति पुरस्कार बीवले नं मचा: मगागु थ:के दुगु रूमाल आदि तया: बांलाक बिया बिज्याइगु ख: । थौं कन्हे वस्पोल बौ.प. शिक्षाया संचालक अध्यक्ष नं ख: । वसपोलं तन मन धन बिया: ग्वहालि याना बिज्याना च्वंगु दु ।

चमेली गुरुमां अमेरिकास्थिति लस एन्जलसय् च्वनाबिज्या:बलेया छगू दृश्य

लिपा थाइलायण्ड वनेगु मौका प्राप्त जुल । तर अन च्वंम्ह गुरूमां नेवाभाय् मस: जि थाइ भायमस: । वस्पोल गुरुमां इङ्गलिस भाय् भचा स: । जिनं भचा स:गुलिं दयांलाना च्वनेम्वा: । थ्व छगू चमेली गुरूमांयागु उपकार दुगुलिं ख: । ■

भिक्षुणी धम्मदिन्ना (चमेली गुरूमां) या म्हसिका

■ दो तिक्खावती गुरुमां
म्यानमार नेपाः विहार, रंगुन, म्यानमार

सन् १९९० पाखे वर्मां नेपाः वयाबले जि धम्मवती गुरूमांया विहार धर्मकीर्ति विहारे च्वनागु खः । उबलेनिसें जिं चमेली गुरूमांयात म्हस्यूगु खः । लिपा वरोवर नेपाले वयाबले थुगु हे विहारे यक्को च्वना । अले चमेली गुरूमांयात यक्को म्हसीके खन ।

वसपोल वर्मा देशे मोलमिनया खेमाराम विहारे च्वना वर्मीभाषं बुद्ध धर्म सम्वन्धि शिक्षा ब्वनाबिज्याःम्ह खः ।

चमेली गुरूमांया रूप जक मखु सःनं अथेहे बाँलाः । वसपोलनाप नेपाःया थायथासय् भोजन वने नं उगु बखते चमेली गुरूमांनं धर्मदेशना याना बिज्याइगु न्यनाः दातापिं यक्को प्रभावित जूगु खना ।

वसपोलया प्रव्रजित जुया बिज्याःगु ५० दं दुगु उपलक्षे वसपोलया आयु आरोग्य कामना यासे थ्व स्वयाः नं अपो धर्मप्रचार ज्याय् तिवः बी फयमा धकाः भिंन्तुना च्वना । ■

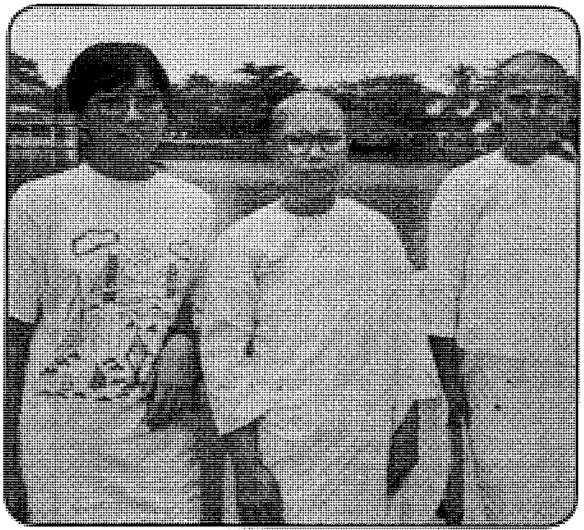

थाइलैण्डय् अनुपमा गुरुमांनाप चमेली गुरुमा

श्रद्धेय चमेली गुरूमा यात वन्दना !

नीदँया बैसय् भगवान बुद्धयागु शरणय् बिज्याःम्ह चमेलि गुरूमां प्रव्रज्या जुया बिज्यागु न्येयदँ दुगु लसताय् वसपोलयात वन्दना व भिन्तुना छ्वछाय् ।

छुयें दुने परिवारीक ज्याँखय् जक तक्यना च्वनीपिं मिसातय् लागि हःपाः चमेली गुरूमा ।

तुंथी च्वंपिं ब्याहाँ जुया च्वंपिं मिसापिन्त थकाय् त कुतः याना च्वंम्ह खः गुरूमां ।

ब्याह्रा यायगु सांसारिक जंजाल तायकाः ब्याह्राःयायगु बैसे छुं तोताः वर्माय् आखः ब्वं बिज्यात ।

स्वभाव मनूत बैस जाया वलकि बाँलाकेगु, नयगु, न्हैपुकेगु, चाः हिलेगुली मन वनी । तर वसपोल अतिकं बाँलाःगु सं तकं चानाः प्रव्रजित जुयाः थःगु जीवन बुद्ध धर्मय् संकल्प याना बिज्यात । बर्माय् आखः ब्वनाः लिहाँ बिज्यानाः धर्मकीर्ति विहारे च्वनाः बुद्ध शिक्षा नाप नापं बिहार वइपिं स्कुलया विद्यार्थि तयत अंग्रेजि स्यनाः, आखःहे मसःपिं मिसा तयत आखः स्यनेगु याना बिज्यात ।

भ्री बुद्ध जन्म जूगु देशे जन्म जुयाः बुद्ध धर्मयात रक्षा याना च्वनाबिज्यापिं भन्ते व गुरूमां पिनिगु प्रव्रजित जीवन न्ययदँ जक भ्रः भ्रः धायक मानेयानाः भ्रीसं भगवान बुद्ध व वसपोल पिनिगु गुण पुलागु जुइथें मताः ।

भगवान बुद्ध प्रति आस्था नच्चापिं व ल्यासेपिं प्रव्रजित जूः वपिं यक्व दु । तर तिके जूपिं म्ह जक थथे छाय जुल ? थुकिया लिसः लुइके माःगु दु ।

वसपोलपिं करपिसं ब्यूगु दानया भरे स्वायमाः । म्हं मफैवलय् वासः यायत,बुरा बुरी जुईवलय् बिचाः यायगु व्यवस्था मदु । जबकि बौद्ध देशे राज्यं व्यवस्था यान तःगु दु । बुद्ध जन्म जूगु देशे भिक्षु भिक्षुणी पिन्त राज्यपाखें छु हे व्यवस्था मदुगु तसकं दुःखया खँ खः । धायगु खःसा देशयाहे बेइज्जत खः।

थ्वः ई भ्री न्ह्यचलं चायकेमाःगु ई खः । मेमेगु बौद्ध देशेथें वसपोल पिन्त राज्य संरक्षण याकेया लागि सः थ्वयकेगु ई खः । बुद्ध धर्मया चिरस्थायि, भिक्षु भिक्षुणी पिनिगु सुरक्षा, सम्मान याय्त माःगु प्रावधान संविधानय् दुथ्याकेगु कुतः भ्री बौद्धत पाखें जुइमाःथें ताया ।

हानं छकः श्रद्धेय चमेली गुरूमांयात वन्दना व भिन्तुना छ्वछासे जिगु नुगःखँ थनहे क्वचायके ।

✍ **बिमला शाक्य**

२०६६ मंसिर ३ गते, बुधवार

Downloaded from http://www.dhamma.digital

बुद्ध शासनया यात्राय् चमेली गुरूमां (धम्मदिन्ना गुरुमां)

लोचनतारा तुलाधर

धर्मकीर्ति विहारय् बुद्धधर्म प्रचार प्रसारया ज्याय् पूज्य धम्मवती गुरूमांया ल्यू तन,मन बिया: थातं च्वना: स्यल्लाक मदिक्क न्ह्यब्वाना बिज्याना च्वंम्ह चमेली गुरूमां ख: । चमेली गुरूमांया प्रव्रजित नां "धम्मदिन्ना" ख:सां आपा:सिनं वस्पोलयात चमेली गुरूमां धका: हे म्हस्यू । वस्पोल थौंकन्हय् धर्मकीर्ति संरक्षण कोषया उपाध्यक्ष ख: । वस्पोलं प्रव्रजित जुया बिज्या:गु न्येदँ पूवंगुया लसताय् थौं भीसं वस्पोलया गुण लुमंका: वन्दना याये ।

बाल्यकाल व शिक्षा:

यलया नागबहालय् अबु हीरारत्न शाक्य व मां नानीमाया शाक्यया म्हयाय् कथं चमेली शाक्यया जन्म बि.सं १९९६, पुष मालाखो दिसि खुनु जूगु ख: । चमेली शाक्यया अबुपिनि न्हेम्ह दाजु किजाया संयुक्त परिवारय् ख्वीम्ह सिया छगू जासि ख: । वस्पोलया छम्ह किजा व प्यम्ह केहेंपि दु । अबु, कका, त:वा: पिनियाना: वस्जा पस:, काप: पस, साइकल पस:, कपाय् पस: याना पस: हे ग्वा:ग्वा: दु । वस्पोलं अबुया पसलय् नं गुहाली याय्मा: मांयात भुतूज्याय् नं गुहाली याय् मा: ।

चमेली शाक्यं आदर्श कन्या निकेतन पाखें भिगू क्लास तक ब्वना टेष्ट जाँच नं पास जुल । आशाराम शाक्य, करूणाकर वैद्ययाथाय् अंग्रेजी ट्यूसन ब्वनीगु ख: । आख: ब्वनेगुलिइ वस्पोलया मचां निसें रूचि दु । चिनी गुरूमां (उत्पलवर्णा गुरूमां) वस्पोलया ककाया म्हयाय् लच्छि क्वकालिम्ह केहें ख: ।

प्रव्रज्याया लँपुइ:

त:धंगु जहानय् च्वना च्वंम्ह चमेली शाक्ययात गृहस्थीइ भुलय् जुया च्वने य: मताल । थ:गु त:हाक:गु तफिगु, हांकुसें वांला:गु सँ हे थ: थम्हं घृणा चाया वइगु । उथाय् वस्पोलया बेटी धा:म्ह मुमां "चमेली" छ व चिनी (चिनी गुरुमां) बर्माय् वना: आख: ब्वना: त्यागी जुइ न्हया:ला धाल । थ्व खं अग:चा मालां देग:चा लू थें जुल । अलय् थ:मा:गु छेंज्या सिधय्का: आख: ब्वनेगु त्वह: तया: त:धीम्ह भन्ते प्रज्ञानन्द महास्थविर नापला: वन । प्रज्ञानन्द भन्ते नं बुद्ध धर्मया शिक्षा बिया: लिसें वर्मा वनेत नं मा:गु गुहालि याय्गु बचं बिल । सुवोधानन्द भन्ते, प्रज्ञारश्मि भन्ते, सुदर्शन भन्तेपिं सकसिनं वर्मा वनेत प्रेरणा बिया बिज्यात ।

उथाय् धम्मवती गुरूमां बर्माय् अची जाँच सिधय्का: नेपा: बिज्याना च्वंगु । वस्पोलयात खनेवं चमेली शाक्ययात प्रव्रजित जुइत भ: हे हथाय् जुल । धम्मवती गुरुमां चमेली व चिनी या मां अबुपिन्त "छ:पिनि म्हयाय्पिन्त वर्माय् ब्वंकेत दातापिं जि लिहां वना: मिलय् याना बी । त: धीम्ह भन्तेनं छिमित छ्वया हयेगु धका: चिट्ठी नं छ्वया हये धुंकल धका: प्रेरणा बिया बिज्यात । वस्पोलयागु वचन व विश्वासं वर्माय् ब्वंकेछ्वय्गु अनुमति दत । अथे नं अबुम्हेसिया मन हिला: वर्मा मछ्वय्गु कुत: जुयां च्वन । अथे नं एस.एल.सी.या टेष्ट जाँचय् पास जुइ धुंकूम्हं चमेली एस.एल.सी.फाइनल मबीसे हे वनेगु ग्वसा: ग्वल । छेँया बैठकय् अबुपिनि न्हेम्ह दाजुकिजाया न्हि न्हि मिटिङ जुल । मिसा मस्त निम्ह (चमेली व चिनी) जक वर्माय् छ्वय हे मखु धयागु खँ जुल । बर्माया दातापिसं धा:सा तारंतार चिट्ठी छ्वया हया च्वन । लिपा त:धीम्ह भन्ते, सुवोधानन्द भन्ते, प्रज्ञारश्मि भन्ते, सुदर्शन भन्ते आदिपिं भिम्ह भन्तेपिं छेँ बिज्याना: मां अबुपिन्त उपदेश बिया बिज्यात– "अथे चिट्ठी वय् धुंका: छ्वय् मखु धाय् मज्यू । छ:पिनि म्हयाय्पिं मखुथाय् वने त्यंगु मखु, बुद्ध धर्म अध्ययन या:वने त्यंगु शासनय् छ:पिनि म्हयाय्पिं छाय् फ:सा: न्हेगू पुस्ता तरय् जुइ ।" थ्व खँ न्यना: कका त:बापिसं अनुमति बिल । अनुमति बिया कन्हय्खुनु हे वर्माया लागि प्रस्थान जुल । उथाय् चमेलीया स्वदँ दुम्ह याक:किजायात सा:प थाकुक त्व:ता वने माल ।

वर्माय् थ्यंका: नं मां अबुया अनुमति मदेकं गुरुमां याये मज्यू धका: लच्छितक गृहस्थी भेषय् हे पंजावी सुरुवालं फिना: च्वने माल । उकिं वस्पोलया नां चमेली गुरूमां धका: हे चलय् जूगु ख: । वर्माया दातापिसं दातापिं तीर्थयात्रा वनाखतं चमेली गुरूमांया छेँय् बा:छि च्वना मां अबुयात खँ थुइका: बिल– "आ: छिकपिनि म्हयाय्पिं बुद्धया म्हयाय् याय्त्यना । बुद्ध शासनय् तयत वर्मा थ्यंक भिकय् याय् धुन । बर्माय् च्वंतले जिमिसं म्हयाय् याना: लहिना

तय् । छ:पिसं छुं हे धन्दा कया बिज्याये म्वा: ।" धका: आश्वासन बिया: अनुमति कया हया बिल। वयां कन्हय्खुनु दातापिं वर्मा लिहां वन । स्वन्हु दुखुनु चिनी व चमेली निम्हसितं गुरुमां याना बिल । मोलमिन खेमाराम तिलास्यें सातेंताइले वि.सं. २०१६ कार्तिक (सन् 1960, Nov, 17) खुनु ४ वजे प्रव्रजित गुरुमां दीक्षा, प्राप्त जुल। सँ खाका ब्यूम्ह गुरूमां दो पञ्ञाचारी गुरूमां ख:सा शील प्रदान याःम्ह भन्ते विहाराधिपति सयादो ऊ. कुण्डलज्यू खः। उथाय् चमेली गुरूमां १९ दँ दत। गुरूमांया प्रव्रजित नां धम्मदिन्ना ख: । दातापिं दो ननु,उ फेतें, दा. सयादो सुन्दरपिसं सलंस: भन्ते गुरूमां पिन्त भोजन याका: बाजा तया: भारी नक्सां गुरूमां याना बिल । थ्व अपूर्वगु दिन चमेली गुरूमांयात तसकं हे महत्वपूर्णगु जुया बिल।

प्रव्रजित जीवन-

खेमाराम तिलास्यें सातेंताइले वस्पोलं बर्माया गोआख: लच्छिं सय्कल। दो पञ्ञाचारी गुरूमां पाखें अभिधर्म सयेका बिज्यात । अभिधर्म, पाली, बर्मी भाय् अध्ययन यानानं यंकल। अभिधर्मया जाँचय् गुगूं कण्डं विशिष्ट श्रेणीइ पास जुल। थुकथं बर्माय् खुदँ तक अध्ययन न्ह्यात।

वर्मा च्वंबलय् वस्पोलया भिक्षाटनया छुगू गजबगु अनुभव दु। अन च्यानुया निक: भिक्षाटन वनेहे मा:गु चलन जुया च्वन। दातापिं द:सां भिक्षा वनेहे मा:। भिक्षा वनेबलय् छ्यनय् प्यचा: तया: हासाचा छपा: छेने तेगु । कुसा छपा: व चिकचापा:गु जाकि फय्गु थल छग: छ्यनय् तया: भिक्षा वनेमा:। भोलाक दातापिं भिक्षा विया च्वनी सुथय् ६ बजे निसें ११ बजे तक वनेमा: उलिया दुने निफा जाकि कुबीमा: । छ्यनय् जाकि तया कुबीगु वानी मदुबलय् जाकि भुग्रुक बँय् कुतुं वनीगु । लिपा जुजुं बानी हे जुल।

वर्मा लिहाँ बिज्याना वि.सं २०२३ सालय् वस्पोलं धर्मकीर्ति विहारय् च्वना बिज्यात। उबले निसें आ:तक वस पोल थन हे च्वना बिज्यात। नेपालय् बौद्ध परियत्ति शिक्षाय् 'सद्धम्म कोविद' पास याना बिज्यात । वस्पोल धम्मवती गुरूमांया किचलय् च्वच्वं हे आपालं ज्ञान गुण काय् खन नापं धर्म देशना याय्गु नं अभ्यास जुल। वस्पोलं धम्मवती गुरूमांया कृतज्ञ गुण सदां सदां लुमंका बिज्याना च्वं। धर्म उपदेशया ज्वलय् चमेली गुरूमां लुभु, थेचो, थसी, सुनाकोठी, किपू, पांगा, नगदेश आदि थी थी गांगामय् बिज्या: । विदेश भ्रमणया ज्वलय् थाइलैण्ड, सिंगापुर, मलेसिया, ताइवान, अमेरिका आदि थासय् नं थ्यने धुंकल।

बर्माय् भिक्षा बिज्याना च्वंगु दृश्य

बुद्ध शासनय् योगदान- चमेली गुरूमां यात धर्मकीर्ति विहारय् च्वसां निसें थुकथं थ:गु कार्य क्षेत्र दय्का बिज्यात।

१) बाल कक्षा:

वि.सं. २०२२ सालय् धर्मकीर्ति विहार स्थापना इलय् वर्माया मागुणगुरूमां, स्व. रत्नमञ्जरी गुरूमां व धम्मवती गुरूमांपिं स्वम्ह सिनं बुद्धपूजा व सुथय् सुथय् मचातय्त बुद्ध शिक्षा ब्वंका बिज्याना च्वंगु ख: । चमेली गुरूमां बिज्यासेंलि ब्वंकेगु जिम्मा थ:म्हं कया बिज्यात। सुथय् ६ बजे निसे १० बजे तक स:बस. मिसा मचा मिजं मचात विहारय् आख: ब्वं वइ। धम्मवती गुरूमांपिनि लिपा धर्मप्रचार ज्याय् लिमलाना वसेंलि ब्वंकेगु ज्या चमेली गुरूमानं हे कत्ताना बिज्यात। सुथय्या उगु कक्षाय् मंगल सूत्र, जयमंगल गाथा त्रिरत्न वन्दना, दानया धर्म धम्मपद आदि लय् तया: कण्ठ वयेकेगु स्यनाबी। थुकीयागु हे राइटिङ्ग नं याकेगु याना त:गु ख: । धम्मपदयागु पदपद छुटय् याना: स्यना वीगुलिं मचात पाली उच्चारण नं बांलाक याये स: । थुपिं बुद्ध शिक्षा त्व:ता: चमेली गुरूमां नं अंग्रेजी नं ब्वंका बिज्या: । अंग्रेजीयागु Tense, Translation, conversation याका: मस्तय्त न्ह्यइपुक आख: स्यना बिज्याई।

Downloaded from http://www.dhamma.digital

प्रौढ कक्षाय् सहभागी विद्यार्थीपिं व चमेली गुरुमां

२) प्रौढ कक्षाः

झीथाय् देशय् न्हयदँ (७०) । चयदँ (८०) न्हयःतक मिसात आखः सः धयापिं उस्त मदु । मिसात आखः ब्वनकि स्यनी धयागु धारणां व्यापकता कया च्वंगु । अथे जूगुलिं धर्मकीर्ति विहारय् बुद्ध पूजाय् वइपिं आखः ब्वने च्वये मसःपिं नं दु । बुद्ध पूजा ब्वनेगु, दानया धर्म ब्वनेगु जुल गुरूमां पिं ल्यू ल्यू ब्वनाः कण्ठ वयेकाः ब्वने सल । तर सफू ब्वनेगु च्वयेगु मसः । धर्मकीर्ति प्रकाशनं दिवंगत जुइ धुंकुपिं थः जहान परिवारया नामं सफू प्रकाशन यानाः धर्मदान शुरू यात । तर दान ब्यूगु सफू ब्वने मसया बुढीपिनि साप नुगः मछिंकीगु जुया च्वन । "कारे गुरुमां न छगः क छगः ब्वने सः गु मखू सफू इमा ब्यूगु छुं हे ब्वने मसल । आः जिं आखः सयके फै तिनिला ।" धकाः दुःख प्वंकः वःपिन्त धम्मवती गुरूमा चमेली गुरूमां नं नमोवागी कख.....निसें स्यना बीगु । लिपा वनाः धम्मवती गुरूमां विभिन्न कार्यक्षेत्रय् व्यस्त जुसेंलि थ्व ज्या चमेली गुरूमां नं हे क्वातुक याना बिज्याना च्वन । चमेली गुरूमांया अनुभवय् ६० दँ च्वय्यापिं अजं ८० दँ दुम्ह बुढीम्ह अजि छम्हस्यां नं आखः सय्कूगु दु । थथे ग्वः आखः निसे स्यनाः बुढीपिन्त परियत्तिया परीक्षा बीत सक्षम याना ब्यूगु दु । थौंकन्हे नं प्रत्येक बिहीवार प्रौढपिन्त परियत्ति कक्षा न्हयाका च्वंगु दु ।

३) परियत्ति शिक्षाः

नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षा केन्द्र संचालन याना च्वंगु केन्द्रत मध्ये 'धर्मकीर्ति परियत्ति केन्द्र' छगू नं खः । थौंकन्हय् थुगु केन्द्रं जाँच बीपिं ६० म्हं कम मजू । थुकिया श्रेय चमेली गुरुमांयात हे वनी । धर्मकीर्ति केन्द्रया केन्द्राध्यक्ष धम्मवती गुरूमांया अनुमति कथं थुगु केन्द्रया अध्यक्ष जुयाः चमेली गुरूमां नं थ्व कक्षा निरन्तररूपं न्हयाका च्वना बिज्यात । थौंकन्हय् परियत्तिया कक्षा मस्तयत शनिवार व प्रौढपिन्त विहीवार २ बजे निसें ४ बजे तक न्हयाना च्वंगु दु आखः च्वये मसःपिन्त च्वये सयेकाः परियत्ति जाँच ब्यूगु नं दुसा सहे मसः पिन्त केन्द्रया नियम कथं स्वंगू कक्षा तक म्हतुं न्यना जाँच बीकूगु नं दु । परियत्ति कक्षाय् ब्वंवइपिन्त सफू आदि चुलाका बीगु निसें रिजल्ट जुइ धुंकाः पुरस्कार वितरण यायेत तकं गुरूमां नं उतिकं हे लि मलाकाः ज्या याना च्वनी । पास जूपिन्त बांलाक पुरस्कार बीमाः धकाः चन्दा उठय् यानाः सफू/कापी न्याः वनाः सना जुइ । बोर्डय् पास जूपिं खनाः लयताया च्वनीगु उलि थुलि मदु । चमेली गुरूमांया सक्रियताय् आः परियत्ति शिक्षा संचालन याय्त अलग्ग हे कोषया व्यवस्था नं जुइ धुंकल । 'धर्मकीर्तिइ बौद्ध परियति शिक्षां छगू भः भः धायक न्हयाःगु स्वयगु चमेली गुरुमा.या तःधंगु इच्छा खः ।

४) अडियो सेवाय्:

बुद्धधर्म प्रचारया इवलय् थौंकन्हय् अनेक प्रविधित विकास जुया च्वंगु इलय् अडियो छगू नं खः । गुकींयाना विहार विहारय् धर्म न्यंवने मखंपिं छेँसं च्वना क्यासेट हाय्काः बुद्ध पूजा, परित्राण आदि न्यनाः लाभ कया च्वनी । थ्व हे ज्यायात टेवा बी कथं चमेली गुरूमां नं थःगु सलय् स्वंगू क्यासेट पिकया बिज्याःगु दु । धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया अडियो भिडियो उप कमिटीया प्रकाशनय् १) प्रातः वन्दना- चमेली गुरूमां (एकल)

२)मांया गुण- चमेली गुरुमां (एकल)

३) परित्राण माला गुरूमांपिं पुचः थुपिं स्वंगू क्यासेट प्रकाशनय् वःगु दु ।

थुकथं बुद्ध शासनिक क्षेत्रय् थी थी कथं योगदान दुम्ह चमेली गुरूमां अर्थात् धम्मदिन्ना गुरूमांया प्रव्रजित जीवन न्ययदँ हनेदुगु भी सकल उपासक उपासिका पिनि लसताया खँ खः । ■

आदर्श शिक्षिकाया रूपय् धम्मदिना (चमेली) गुरूमां

मीना तुलाधर

नेपालय् थेरवादी बुद्ध धर्म प्रचार यायेगुली अग्र भूमिका म्हिता वया च्वंगु येंया धर्मकीर्ति बिहारय् ४४ दँया इतिहास बिचा: यायबले न्हापां अग्गमहागण्ठवाचक पण्डित धम्माचरीय धम्मवती गुरूमाँया नापं न्हयलू वई । वथेंतु संस्थापक गुरूमांपि दोगुणवती व स्व. रत्न मञ्जरी गुरूमां न्हयलू बिज्याई ।

अनं लिपा बि.सं. २०२३ सालं नसें धर्मकीर्ति विहारय् थुरं च्वना: नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षा बाल बौद्ध कक्षा व प्रौढ कक्षाय् दिपा: मदेकं सेवा याना बिज्याम्ह धम्मदिना गुरूमांया देन लुमंकेगु पा: वई । गुम्हेसिया प्रव्रज्यात्वया ५० दँ भ्हीसँ श्रद्धापूर्वक हना च्वना ।

वि.सं १९९६ साल पौष दिशिपुजा खुन्हु अबु हिरारत्न व माँ नानीमाया शाक्यया कोखं यलय् नागबहालय् जन्म जुया बिज्या:म्ह चमेली शाक्य मचांनसें ज्ञानि । माँयात गुहालि यायेगु नापं अबुजुया ज:पा ल्हा: जुया: बनेज्याय् तकं गुहालि याना च्वँम्ह ख: । १८ दँया ल्यासेसुया इलय् नं नुगलय् विरक्ति भाव जाया व:बले चमेली शाक्य अनेक संघर्ष याना: बर्मा देशय् थ्यंक वना प्रव्रजित जुया: त्व:तल । वसपोलया गुरूमां धम्मवती गुरूमां पाखें प्रव्रजित जुइत यक्को गुहाली दुगु जुया च्वन । थ: गुरूमां प्रति शिष्यया कर्तब्य पूवंकेत चमेली गुरूमां थौतक्क नं धम्मवती गुरूमांया धर्म प्रचारया यात्राय् ल्यू ल्यू दिपा मदयक पला: न्हयाका च्वना बिज्यात । धम्मदिना गुरूमां नं धम्मवती गुरूमां थें हे बर्माय् बिज्याना आपालं बौद्ध धर्म अध्ययन याना ज्ञानं बिभुषित ज्वीका: थ:गु स्वदेश नेपालय् थ:म्हं ब्वनागु अतिकं महत्वगु ज्ञान नेपामि दाजुकिजापिन्त स यनेकनेत लिहाँ बिज्याम्ह ख: ।

नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाय् चमेली गुरूमांया भूमिका:

नेपाल बौद्ध परियति शिक्षाया ५६गू केन्द्र मध्ये छगू मूख्य 'धर्मकीर्ति बिहार केन्द्र' धम्मदिना गुरूमांया नेतृत्वय् बि.सं. २०२७ दँ न्हयव: नसें संचालन जुया च्वंगु ख: । थौं वसपोलया थुगु जागृत प्रबल कुत:लं धर्मकीर्ति बिहारया आपालं मस्त, उपासक उपासिकापिं बौद्ध परियत्तिया विद्यार्थीपिं जूवंगु ख: । वसपोलया परियत्तिं शिक्षाया शिष्यपिं मध्ये जि नं छम्ह ख: । वसपोलया प्रेरणां हे जि परियत्ति शिक्षा ९ कक्षाया विद्यार्थी जूवंगु ख: । न्हयाबलें ब्वंकीगु ज्याय् ब्यस्तम्ह गुरूमां धम्मदिना आख: स्यना बिइत गबलें त्यानु मजू । न्हयाबलें इलं ला: ।

प्रौढ बौद्ध कक्षाय् धैर्यवान शिक्षिका:

वस्पोलया अतुलनीय कुत:लं आख: गो हे म्हमस्यूपिं उपासक उपासिकापिं आख: ब्वने स:पिं, च्वय् स:पिं अग्रेजी तकं ब्वने स:पिं: साक्षरता नागरीक जुया परियत्ति शिक्षाया बिद्यार्थी जुसे धर्मकीर्ति बिहारं छापे जूगु किताब ब्वना: यक्व बुद्ध धर्म ज्ञान हासिल यायत सफल जुया दीगु दु ।

वसपोलं कना बिज्यागु खँ जित: आ: तक्क झलझल लुमं । छम्ह ८० बर्ष दुम्ह अजि गुम्ह कि आख: छग: हे मस: । वयक: न्हिं न्हिं विहारे झाया वस्पोलयाथाय् वयेगु होमवर्क याना हयूगु यायां आख: फुक्क म्हसिल । अले चतुआर्य सत्य ब्वने नं, च्वयनं सयकल । लिपा जाँच काय, धया बलय् वयक:या गपतय् कै व:गुलि जाँच ब्यूमव: । लिपाला व कै क्यान्सर जुल खनि । वयकलं गुरूमां जि जाँच ब्यू वय् मफुत जि जैाँच बी मास्ते व धका खबर छोया हया दीगुलि वस्पोलं छैं वना जाँच का: वना । बुढीम्ह अजिया चतुआर्य सत्य फुक्क कण्ठ वय्का च्वया याक्वप्वाले तया:तगुली लिकया फुक्क कण्ठ धया दिल । गुरूमां नं बुढी अजियात जाँचय् पास जूगु खबर बीसे लिहाँ बिज्याना च्यान्हु दुबले अजि मदुगु खबर न्यना धका: कना बिज्यागु आतक्क लुमना च्वन ।

वस्पोलं न्हापा न्हापा आख: ब्वँ वनकी रण्डी ज्वी, बेश्या ज्वी धका आख: मबोंकुसे तया त:पिं न,क,अ तकं मस:मस्यूपिन्त प्रौढ कक्षा सञ्चालन याना आख: ग्व: नसें स्यना, च्वय् सयके बिया बिज्यागुलिं आपालं वस्पोलया शिष्यपिं फोनया नम्वर डायल याय् सल । हस्ते छाप यायमोल,किताब ब्वने सल: । जिमित मिखां खंके बिल धका: लयताया च्वंपिं उपासक उपासिकापिनिगु हर्ष उदगार भ्हीसँ न्यना च्वनागु दु । थुकथं वस्पोलं यक्व सित आख: ब्वंका त:गुलिं यक्व सिया ज्ञान लाभ यायत मौका प्राप्त जुल ।

बाल बौद्ध कक्षा:

धम्मदिना गुरूमां चिचिधीकपिं बाल मस्तयत सुथय ७:०० बजे निसें ९:०० बजे तक्क आख ब्वंका बिज्याइगु ख: । वस्पोलं ब्वंका त:पिं मस्त थौकन्हे विभिन्न

Downloaded from http://www.dhamma.digital

भारतीय राजदूतावासयण प्रेस एण्ड कल्चरया प्रथम सचिव गोपाल बाग्लेनापं चमेली गुरुमां

क्षेत्रे वना: इमिसं यक्व यक्व बौद्ध लेख च्वया च्वंगु दु वस्पोलया आपालं शिष्यपिं पञ्चविरसिं सिरपा काय्गुलि ता:लागु दु ।

अंग्रेजी टयूशन कक्षा धम्मदिना गुरूमां:

छन्हु जि विहारे वना वस्पोल साप हे खुशी जुया च्वंगु खना । लिपा जिं सिल वस्पोल या छम्ह शिष्य अमेरिकाय् वना P.H.D याय्गु सफल जूगुया कारणं गुरूमाँया पाखे अंग्रेजी सय्का तयागु ख: धया बिज्यासे वस्पोलया कृतज्ञ गुण लुमंका दोछि दाँ दान बिया बिज्यागु जुया च्वन । वस्पोल पाखें अंग्रेजी सय्का कया त:पिं यक्व बिद्यार्थीत मध्ये गुम्हं डाक्टर गुम्हं मास्टर, गुम्हं इन्जिनियर, गुम्ह P.H.D जूवपिं भ्रीसं यक्व यक्व खना च्वनागु दु ।

थुकथं वस्पोलया अतुलनीय शिक्षा इना बीगु ज्या आ:तक्क निरन्तर रूपं न्हयावना च्वंगु दु ।

आदर्शवादी आचार्य धम्मदिना गुरूमां:

मिलिन्द प्रश्न उल्लेख जुया त:थें आचार्य याके दयमा:गु नीन्यागू गुण दयमा: गथे कि–

१. आचार्यं शिष्यया बारे न्हयाबले बिचा: यायेमा:
२. सेवन व असेवन बारे थुइका बिइमा:
३. प्रमाद व अप्रमाद बारे थुइका बिइमा:
४. शिष्यया द्यनेगु थाय्या बारे बिचा: याय्मा:
५. वास:या बारे कना बिइमा:
६. भोजन चुला: मला:या बारे सिइकेमा:
७. शिष्यया बिशेष चरित्र सिइकेमा:
८. भिक्षा पात्रस गुगु प्राप्त जूगु ख: इना बीमा:
९. शिष्ययात न्हयाबलें ग्यायमते छं थ्व खँयात याकनं थुइका काइतिनी धका: आश्वासन बिया च्वनेमा:
१०. फलानागु ब्यक्ति नाप संगत या धका: कना बियेमा:
११. फलानागु गामय् वने ज्यू
१२. फलानागु विहारे वने ज्यू धका: कना बियेमा:
१३. शिष्य नाप न्हिला न्हिला: गफ यायेमज्यू
१४. शिष्य नाप त: तसकं खँ ल्हाये मज्यू, दोषयात क्षमा याना बिइमा: ।
१५. पूरा उत्साहपूर्वक स्यना बिइमा:
१६. अखण्ड रूपं स्यना बिइमा:
१७. योग्यगु स्यना बिइमा:
१८. पूवंक स्यना बिइमा:
१९. थ: काय म्हयाय् यात थें स्नेहपूर्वक विद्याय वयात जन्म बिया च्वना धका मति तय्मा:
२०. शिष्ययागु उद्देश्य परिहानी मजुइक बृद्धि यायेगु कुत: याय्मा:
२१. शिष्य प्रति शिक्षा बिया: त धंम्ह याये धका: कुत: याय्मा:
२२. शिष्य प्रति धर्मपूर्वक मैत्री भाव तयेमा:
२३. आपद वयवं शिष्ययात तोता बी मज्यू ।
२४. याये मा:गुली प्रमाद जुइ मज्यू ।
२५. स्यनावंम्हसित धर्मपूर्वक भिंका बिइमा:

थुपि २५ निन्यागू गुणं बिभुषित जुया बिज्या:म्ह धम्मदिना गुरूमां । गथे जा:गु घ: छ्यापां छ्यापां सनिमखु अथेहे धम्मदिना गुरूमां ज्ञानया भण्डार गुणया लखं भरीपूर्ण घ: ख: । जा:गु घ: जूगुलिं न्हयाबलें वस्पोलयाके थ: स: स्यू धइगु छतिं हे मतायकूसे जिं छुं मस्यू जि मस: मस्यूं धका: नरम जुया च्वना बिज्याइम्ह गुरूमां । न्हयाबलें शान्त प्रिय, न्हयू ख्वा, शुशीलम्ह गुरूमां तँ, घमण्ड ला वस्पोलयाके द:हे मदुला धइथे च्वं ।

मिसा जाति जुया नं मां अबु परिबार फुक्कं परित्याग याना धर्मय् जीवन अर्पण याना नेपाले बुद्धं देशित परियति शिक्षा स्यनेकनेत उल्लेखनीय योगदान बिया बिज्या:म्ह धम्मदिन्ना गुरूमाँया ५० बर्ष प्रव्रज्यात्व उपलक्षयात कया: लेख च्वय् दुगुलिं तसकं थ:त अहोभाग्य ताय्का ।

■

रीना तुलाधर (बनिया)
"परियत्ति सद्धम्म कोविद"

संघर्षपूर्ण प्रव्रज्या – चमेली गुरूमांया

झी मनूतय्‌गु चित्त धयागु लःथें धाई। क्वथ्याःथाय् न्हयाये अःपुगु। लः गथे क्वथ्याःथाय् लँ हे क्यने म्वायेक न्हयाइ वथेंतु मनूतय्‌गु मन क्वथ्याःथाय् अकुशल ज्याय् याकनं ब्वां वनी। लः थथ्याःथाये यंकेत मेशिनं साले माल वाय् घलं, बाल्टिनं झ्यातुक कुबियाः थत यंके माल। व थेंतु झीगु मन थथ्याःथाय् कुशल ज्याय् यंके थाकु।

अथेसां तबिनं न्हापाया संस्कार बल्लाःपिनि दान, शील, भावना आदि कुशल पाखे याकनं मन क्वसाली धाःसा संस्कार मदुपिन्त कुशल ज्याय् साला यंकेत थाकुया च्वनीगु। गुम्हेसियां कुशल ज्याय् जक मखु, प्रव्रजित जीवन पाखे हे मन क्वसाला वनीगु धयागु यको हे संस्कार बल्लापिं जुल।

थःगु जीवन प्रव्रजित जीवनकथं हने धकाः सुं गुम्हेसियां निर्णय यात धाःसा व निर्णय धयागु चानचुनगु मखु। भौतिक भोग विलासया हलंज्वलं नं जायाच्वंगु थौंकन्हेया युगय् अष्टशील पालना यानाः धर्म अध्ययन, शील पालना, ध्यान भावना जक यानाः जीवन हने धकाः निर्णय यायेगु धयागु कम क्वातुगु संस्कार मखु। थौंकन्हेया व्यस्तगु संसारय् मनूतयसं डाक्टर, इन्जीनीयर, वकील, मन्त्री, प्रधान मन्त्री थें जाःगु उच्च ओहडाय् थ्यंकः वनेगु लक्ष्य काइ। तर गुम्हेसिया धर्मया संस्कार बल्लाई इमिसं थजाःगु भौतिक लक्ष्ययात हाकुतिनाः प्रव्रजित जीवन हनाः निर्वाणयात लक्ष्य काई। थ्व लक्ष्य चानचुनगु मखु। उकीसं थःथिति वा सुनानं प्रेरणा बीकाः प्रव्रजित जुइगु सिंके थःथम्हं संघर्षपूर्वकं प्रव्रजित जुइपिनिगु संस्कार अझ क्वातुगु जुल धायेमाल।

थथे हे संघर्षपूर्वक प्रव्रजित जीवनय् प्रवेश जूम्ह छम्ह श्रद्धेय प्रव्रजित व्यक्ति चमेली गुरूमां खः। चमेली गुरूमां:(भिक्षुणी धम्मदिन्ना) गुम्हेसिया प्रव्रज्याया न्येदँ थौं हनाच्वन, वसपोलया प्रव्रज्या तसकं संघर्षपूर्ण जुया च्वन।

मां नानीमाया शाक्य अबु हिराररत्न शाक्यया कोखं नागबाहाः यलय् वि.सं.१९९६ सालं जन्म जुया बिज्याःम्ह चमेली गुरूमांनं थः प्रव्रज्या जुयागु बाखं थुकथं कना बिज्याइ–

चमेली शाक्य (चमेली गुरूमांया गृहस्थ नां) पिनि ६० म्ह जहानया छगः जासी नयेगु तः जहान जुयाच्वन। वसपोलया अबु, तःबाः, ककापिं बस्जाः, कापः, कपाय्, मोटर साइकल पसः आदिया यको कारोबार दुपिं तःमिपिं व्यापारीत जुया च्वन। वसपोलया अबुजुपिं न्हयाबलें कमये यायेगुली व्यस्त, अले वसपोलया मां, तःमां,मुमापिं भुतूज्या, घरायसी ज्याय् व्यस्त जुया च्वनीगु। वसपोलपिनि छेँय् मचाबूपिं खालि मजुइगु हं। जाकि भखारी, वा भखारी, दुसि भखारी, अन्न, उब्जाउ सामान भरीभराउ जुइगु हं। पसलय् माल काः वइपिं गाहाःपिं म्वः म्वः जुया च्वनीगु हं। न्हयाबलें छेँय् हुलकूल हं। चमेली शाक्यया नं थः मांयात भुतूज्याय् गुहालि यायेमाः। अबुजुया काय्मचा चीधि तिनिगुलिं काय्मचा थें जुयाः बस्जाः पसलय् माल पिकया बीगु, हिसाब तया बीगु इत्यादि बनेज्याय् नं गुहालि याये माःगु जुयाच्वन। अथे जूबले चमेली शाक्यया आखः ब्वं वने हे लिबाइगु जुया च्वन।

उगु बखतय् थः जहान परिवारपिं गृह संसारया प्रपञ्चय् भुले जुया च्वनीगु खनाः १६ः दँ दुम्ह चमेली शाक्यया संसार प्रपञ्च खनाः ग्यानाः प्रव्रजित जुइगु इच्छा जुइगु जुया च्वन। गुबले जक थ्व गृह संसारया प्रपञ्चं मुक्त जुइ धयाथें मनय् वइगु जुया च्वन।

गृहस्थीबले चमेली गुरुमां

गृहस्थीबले वसपोलया छ्ययनय् सँ तसकं बांलाःगु जुया च्वन। हाकुसे, ख्वातुसे ताःहाकःगु वसपोलया सँया वर्णन नं जुइगु जुयाच्वन थःथिति, पासापिनि पुचलय्। तर चमेली धाःसा व सँ खँ खं घृणा जुया वइगु। म्वः ल्हुइत थाकु, सँ छ्ययने थाकु। गबले जक सँ खानाः प्रव्रजित जुइगु धयागु मनय् वइगु जुया च्वन।

व इलय् वसपोलया १० गू कक्षाया टेष्ट जाँच बी सिधल थें। एस.एल.सी.जाँच मबिसे प्रव्रजित जुइत बर्माय् वनेगु मौका माला च्वंम्ह। एस.एल.सी बिया च्वंतले बर्माय् वने मखनीगु पीर। वसपोलया बाःनं धाःसा आशाराम

Downloaded from http://www.dhamma.digital

शाक्य, करूणाकर वैद्यपिनिथाय् छोया: टयूशन, ब्वंके छोइगु । एस.एल.सी. बांलाकेत स्वया च्वनीगु ।

थुकथं घर गृहस्थी खना: दिक्क जुया च्वंगु इलय् वसपोलया बेती मामां "(चमेली छ व चिनी (आ:याम्ह चिनी गुरूमां, चमेली गुरूमांया क्येहें) बर्माय् वना: प्रव्रजित जुइ न्हया:ला" धका: न्यंबले अग:चा मालां देग:चा लुल जुल हं । बेती मामां आख: ब्वंवनेगु त्वह: चिना: "त:धिकम्ह भन्ते (भिक्षु प्रज्ञारश्मी) याथाय् नाप लाके यंकीगु जुया च्वन । वसपोलपिनि अबु जुपिनि समर्थन मदुसां ल्यूने च्वनां मां, मुमापिंस प्रेरणा बिया च्वनीगु । धम्मवती गुरूमांया मामं नं अथे याना बिज्याइगु धम्मवती गुरूमांया गृहत्यागया खँय् व: । थुथाय् व इलय्या नेवा: शाक्य मिसापिनिगु श्रद्धा, दृढता व हिम्मतया अन्दाज याये थाय् दु ।

चमेली गुरुमां व चिनी गुरुमां

त:धिकम्ह भन्ते नं चमेली गुरूमां व चिनी गुरूमांपिन्त बर्माय् छ्वेंत यको हे मेहनत याना बिज्या:गु जुया च्वन । बर्माय् वनेत पासपोर्ट दयेकेत सुदर्शन भन्ते नं यको हे गुहालि याना बिज्या:गु जुया च्वन । पासपोर्ट जक दयेके धुंकूगु खँ पिहां वयेवं वसपोलपिनि छेँय् हंगामा जुल खनी । अबुजुपिं गाक्क हे तं म्वाल खनी । ५० दँ न्हयोया उगु संकुचित समाजय् मिसा मस्तयूत समुद्र पारी छोया: ब्वंके छ्वयगु धयागु नं याकनं स्वीकार्य जुइगु ला मखुत । उकिंया माथि पिनेयापिंसं वसपोलया अबुजुपिन्त अथे थथे धका: मखुगु खँ न्हाय्पं जायेकल खनी । अलेला वसपोलपिनिं बर्माय् ब्वं वनेगु मौका वनीन वनीन थें जुल । संघर्ष शुरू जुल ।

व इलय् धम्मवती गुरूमां बर्माय् "अची जाँच" पास याना: विदाय् नेपालय् बिज्या:गु ई जुया च्वन । धम्मवती गुरूमांयात खना: ला चमेली गुरूमांया भन हे प्रव्रजित जुइत आय् बूगु जुया च्वन । चमेली गुरूमांनं " ज्यूनि मा:गु तक गुहालि याये धका: आश्वासन बिया बिज्यानालिं मा:गु तक गुहालि चिठ्ठी च्वकेत धम्मवती गुरूमांनं पहल याना बिज्यात । त: धिक:म्ह भन्तेपाखें बर्माय् निम्ह मिसा मस्त ब्वं वये त्यंगु दु धका: चिठ्ठी च्वे धुंकूगु खबर नं बी हल लिपा ।

चमेली गुरूमांपिनि छेँय् बैठकय् न्हिं न्हिं मस्तयूत बर्माय् छोयेगु खँय् गन्थन जुया च्वनीगु । "अबुजुपिसं छ्वे हे मखु" धका: निर्णय या:बले निम्हसिया तसकं दु:ख जुल ।

त:धिक:म्ह भन्ते प्रज्ञारश्मी भन्ते, सुबोधानन्द भन्ते, सुदर्शन भन्ते आदिपिसं वस-पोलपिनि छेँ वया: खँ थुइक: बिज्यात । "मस्तयूत मखुथाय छ्वेगु मखु । बुद्ध धर्म ब्वंके छ्वेगु । शासनय् मस्त छ्वे फुसा तसकं पुण्य दइ" इत्यादि धका: अनेकं उपदेश बिया बिज्यात: । "बर्माया दातापिसं तारंतार चिठ्ठी छोया हया च्वन । अथे चिठ्ठी वये धुंका: छ्वे मखु धाये मज्यू" धका: अनेक सम्भे याना बिज्यात । भन्तेपिनीगु उपदेश व कुतलं बल्ल वसपोलया अबुजुपिं माने जुया बिज्यात । अनुमति दयेवं कन्हेखुन्हु हे सकसिगुं तुति भागि याना थ:गु लक्ष्य ज्वना: बर्मा देश पाखे बिज्यात । थनया एस.एल.सी. डिग्री त्याग याना: बुद्ध शिक्षायात महत्व बिया: चमेली शाक्य बर्मा थ्यन उगु इलय् वसपोल १८ दँ दत ।

वसपोलया ल्याखं एस.एल.सी. स्वया: तथागतया धर्म अल्याख त: धं । थ्व वसपोलयागु बर्माय् थ्यना:नं मां-बौपिसं अनुमति बिया मह:गु जुया: चमेली शाक्यया प्रव्रजित जुइ मखना च्वन । गृहस्थी भावय् विहारय् च्वना: बहनी नया: च्वंबले सा:प सुख मदया: प्रव्रजित मजूतले अष्टशील हे च्वनेगु यात । अथे जुया: गृहस्थी नामं हे थ:गु नां चमेली गुरूमां धका: प्रचलित जूगु धका: चमेली गुरूमां नं कना बिज्याइ । गृहस्थी भेषय् हे अष्टशील च्वना: प्रव्रज्या जुइगु आशां दिन बिते याना च्वन चमेली शाक्यं ।

व इलय् बर्माय् सुमंगल भन्ते व धम्मवती गुरूमांपिसं आपालं गुहालि या:गु खँ लुमंका: चमेली गुरूमां कृतज्ञ जुया बिज्याना च्वनी आ:नं । धम्मवती गुरूमां नं हे दाता चूलाका बिल । संजोग चूलालां वल खनी । बर्मा दातापिं

धर्मकीर्ति विहारय् चमेली गुरुमांनापं भन्तेपिं, गुरुमांपिं व उपासकोपासिकापिं

तीर्थयात्रा चा: हिउ वनेगु सिलसिलाय् नेपालय् थ्यन । दातापिं बा:छि तक छेँय् च्वना: बर्मा दातापिसं परिवार पिन्त यको कथं थ्वीकल– "आ: छ:पिनि म्हयाय् चमेली मखुत । बुद्ध शासनय् च्वनेत तयार जुया: बर्माय् थ्यंक जिमिसं फ्रिके याये धुन । आ: छ:पिनि म्हयाय् मखुत । भगवान बुद्धया म्हयाय याये त्यना । बुद्धया म्हयाय् यायेत छ:पिनिगु अनुमति जिमिसं नेपा: थ्यंक वया: का: वया च्वना । बर्माय् च्वँतले जिमि म्हयाय् याना: लहिना तये । छ:पिनिसं छुं हे धन्दा कया बिज्यायें म्वा:" दातापिसं गुरूमांया मां बौपिन्त यक्को हे आश्वासन बिया: चित्त बुझे यात । चमेली शाक्ययात प्रव्रज्या बीगु अनुमति कया: बर्माय् लिहां बिज्यात ।

दातापिं थ्यना: कन्हेखुन्हु हे १०० म्ह भन्तेपिं व १०० म्ह गुरूमांपि निमन्त्रणा याना दान प्रदान याना: बाजा तया: भा:रिं प्रव्रजित याना बिल । बर्माय् मोलमिन देशय् खेमाराम तिलासें साते ताइले वि.सं. २०१६ साल कार्तिक महिनां प्रव्रजित गुरुमां दिक्षा कया: प्रव्रजित जुया बिज्यात । चमेली शाक्य प्रव्रजित गुरुमां धम्मदिना जुया बिज्यात ।

वसपोलयात प्रव्रजित दिक्षा ब्यूम्ह गुरूमां दो पञ्ञाचारी ख: । गुहालि या:पि प्रमुख दातापिं, बर्मा दोनन्, दो अे व उ फे ते पिं ख: दो पञ्ञाचारी गुरूमांनं सँ चाका बिज्या:गु ख: । सैंमामा विहारे चवंम्ह विहार ाधिपति सयादो उ कुण्डल ज्यू पाखें शील प्रदान याका बिज्या:गु ख: ।

प्रव्रजित जुइ धुँसेलि बर्माया गो आख: सयेकेगु निसें अध्ययन शुरू जुल । खुदँ तक बर्माय् च्वना: अभिधर्मयागु गुंगू काण्ड विशिष्ट श्रेणी पास जुयां बिज्यात । पालि नं ब्वना पालि सयका बिज्यात ।

खुदँ तक अध्ययन याना: २०२३ सालं नेपालय् लिहां बिज्यात । धम्मवती गुरूमांया छत्र छाँयाय् धर्मकीर्ति विहारय् च्वना: थौंतकं अटूट रूपं प्रव्रज्या भावय् क्वातुक च्वना: नेपालय् बुद्ध धर्म प्रचार याना बिज्यात । चमेली गुरूमांया योगदान विशेषं मस्तयृत ब्वंकेगु प्रौढपिन्त ब्वंकेगु, धर्मकीर्ति केन्द्रय् नेपाल बौद्ध परियत्ति संचालनय् उल्लेखनीय जुया च्वंगु दु ।

चमेली गुरूमानं ५० दँ न्हयोया संकुचित समाजय् छगू सम्पन्न परिवारय् ब्वलना: नं बुद्धया शासनय् प्रव्रजित जुइगु दृढ आकांक्षा तया बिज्यात । थ्व वसपोलया क्वातुगु संस्कारया दसु ख: । संघर्षपूर्वकं बर्मा थ्यंका: आपालं कुत: याना: प्रव्रजित जुया बिज्या:म्ह चमेली गुरूमां थौं नेपा:या थेरवादी बुद्ध शासनया घिसिला:गु थां मध्ये छग: जुया: धस्वाना च्वना बिज्या:गु दु । ■

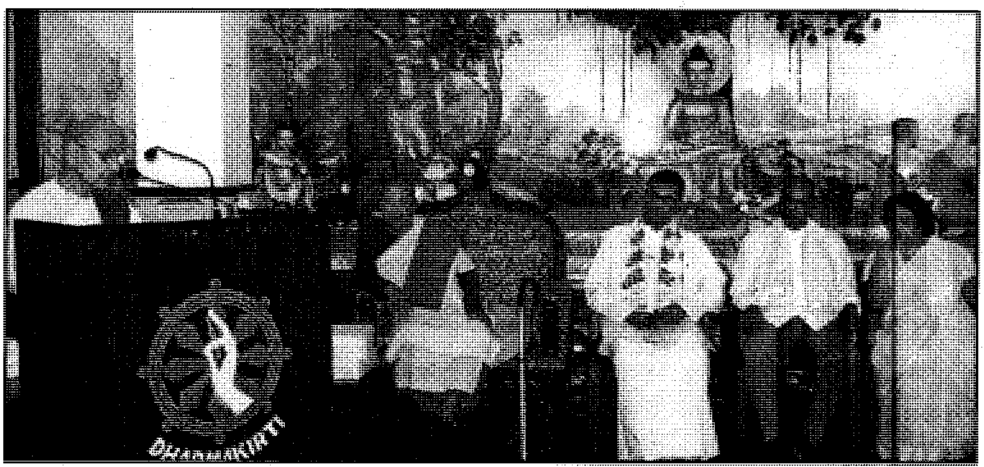

श्रीलंकाया वातावरण तथा प्राकृतिक श्रोत मन्त्री पतली चम्पिका रनवाकया स्वागत कार्यक्रमय् धन्यवाद ज्ञापन यानाविज्यास्य चमेली गुरुमां

Downloaded from http://www.dhamma.digital

चमेली गुरूमांयात प्रव्रजित जीवन छाय् यल ?

■ शशिकला मानन्धर

भ्री चमेली गुरूमां प्रव्रजित जुया बिज्या:गु न्ययदँ दत । धर्मकीर्ति विहारय् च्वनाबिज्याम्ह गुरूमांनाप छभा: खँल्हाबल्हा यानास्वयाबलय् गुरूमां प्रव्रजित जुइय:गु खँ जिगु नुग: थिल । अले जिं वहे बिषयलय् च्वयेगु क्व:छिना ।

मयजु चमेली शाक्य बि.सं १९९६ साल पुष महिनाय् यलय नागबहालय् जन्म जुल । खुइम्हं मल्याक ज: दुगु त:धंगु त:मि परिबार, प्यंगू चुक चा:तूगु तखागु छें । काप:, कपाय्, व बसजा:या होलसेल पसः । चमेलीया मांया नां नानीमाया शाक्य अले बौया नां हिरारत्न शाक्य ख: । खुदँ जक दुबलय् बोम्ह चमेली यात यलया कन्या निकेतन हाइस्कूलय् छगू तगिमय् भर्ना यानाबिल । म्हयाय्मचा यात आख: ब्वंकेमछ्वइगु व इलय् चमेलीया पालंनिसें छेँया म्हयाय्मचां स्कूलय् पला: तयेगु शुरू जुल ।

चमेलीया बौया दाजुकिजा त:म्ह दु अथेहे मांया पिंलि नं त:म्ह दु । त:मां व काकीपिनि पालंपा: जाथु पा: । थ: मांया जाथु पा: लाइबलय् ल्यासेचा जूबलेनिसें चमेलीं ग्वाहालि यानाबीगु तरकारी ल्ययेगु लाभा प्वलाबीगु जाकि ल्ययेगु व सुचुकुचु यायेगु । छेँज्या यायेन्हया: म्ह चमेलीयात ज्या यानाच्वनीबलय् बौम्हं नं स:तीगु । काचाकाचां छेँज्या सिधय्का: चमेली हानं बौम्हेसित ग्वाहालि या: वनीगु । ल्हासा व मेमेथासं काप:, कपाय् व बसजा: न्या:वइपिं अप्व: धइथें सँयत बनेज्या याइबलय् चमेलीया ज्या ध्यबा ल्या: खानाबीगु अले लुँ, वह: सिज: नायेकीथाय् (बाकूननि) च्वना:बन्जातयसं छु छु याइ धका: स्वयाच्वनेगु । स्कूल वनां नं छेँय् मां बौयात ज्याय् ग्वाहालि यायेमा:बलय् आख: ब्वनेत ई मन्त चमेलीयात । वयात आख: ब्वने अ:पुइमा धका: चमेलीं बुलुँहुँ बुलुँहूँ छेँ ज्या यायेगु म्हो: याना: दाजु धायेमा:म्ह आशाराम शाक्य व निनीपाजु करूणाकर बैद्य (कुसुम गुरूमांया अबुजु) याथाय् टयूशन ब्वंवनेगु सुरू यात । स्कूलंतुं टयूशन ब्वना: छेँय् लिहांवइबलय् बहनी जुइगु । ल्यासेम्ह म्हयाय् बहनी बहनी छेँय् दुहांवइगु बौम्हेसित मयल । त:बा: व ककापिंसं शंकाया दृष्टिं नं स्वयेगु यानाहल । बौम्हं ब्व: बीगु यानाहल, आख: ब्वंक:मछ्वयेत कुत:यात । चमेलीया मन दिक्क चाल । टेष्ट जाँच छगू पास यात, अले वयात एस.एल.सि जाँच बिइत आख: ब्वने मंमन्त । वं ब्वनेगु त्व:तल ।

व इलय रेडियो नेपालय् कबिता ब्वंवनेगु छगू ज्याइव: सुरू जूगु । रेडियो नेपालय् वना: कबिता ब्वंवनेत तयार जूम्ह चमेलीयात बौम्हं पनाबिल । उलिजकमखु व इलय् टाइप स्यनेगु नं शुरू जक जूगु । टाइप स्यंवने धा:म्ह चमेलीया इच्छा नं पूमवन । पिने वना: सयेकेसीके या:वनकि मिजंत म्हसी, इपिंनाप स्वापू दइ, पयनं वनी धका: बौम्ह ग्याइगु जुयाच्वन ।

यलया शाक्यसिंह विहारय् बेटीमाया (काकी) व केँहे चिनी (काकीया म्हयाय्) नाप मचांनिसें गबलें गबलें वनाच्वंम्ह चमेली आ: इलं लातकि वनेगु सुरू जुल । अन भन्तेपिनिगु धर्म देशनां न्यना: चमेली प्रभाबित जुजुंवन ।

हिसिदुगु तुयू ख्वा: ठिक चागु म्हग: अले ख्वातुसे, हाकुसेच्वंगु ता:हाक:गु सँ । ता:हाक:गु सँ मिस्तय् लागी तिसा ख: धाइगु न्यनेदु तर बिडम्बना धायेमा:, चमेलीयात थ:गु ता:हाक:गु सँ छतिं मय: । थ:गु सँ थ:त तसकं भार । म्व:ल्हूसा छघौ मा: सँ गंकेत ताउमा: हानं सँ छयनेत उतिकं थाकु चा: खनी । पन्जाबी कुर्ता सुरुवा: वसतं पुनीम्ह चमेलीं न्हाय्कं न्हय:ने च्वना: तुयुगु कापतं थ:गु सँ फुक्क त्वपुया: मनमनं थथे बिचा: याइगु जुयाच्वन–

जिगु थ्व सँ दक्व मन्त धा:सा जित: गुलि याउँसे च्वनीगु जुइ, जि त्यागी जुइ दुसा गुलि ज्यू । व बांला:गु सँ चायमते धका: पासापिन्सं धाइबलय चमेलीं थथे लिस: बिइगु जुयाच्वन-. थ्व सँ छेँयनय् च्वँतलय् जक बांलाई । जब छेँयलं हायावनी अले थ्व सँ वल धका: ख्वा: कयेकुंका: सँ

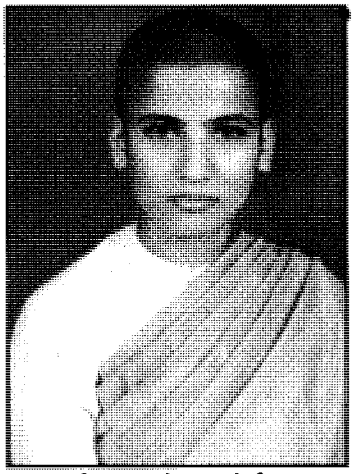

त्यागी गुरुमां भेषय् चमेली गुरुमां

ला:गु नसा हे वान्छवइ । सँ खना: अथे घृणा मजुइमा:गु मखुला ?

त:मां व काकीपिंसं अले थ:हे मामं इ्व:लिक मचा बुइकीगु खना: नं चमेली दिक्क चा: । उकीसनं थ: मामं इ्व:लिक म्हयाय् जक बुइकल धका: बाज्या बज्ये व बौ नं हेपय् याइगु खना: चमेली भन हे दु:खी जुइगु । 'जिं बिहा: यात धायेवं जिं नं थथे हे मचा बुइके माली धइगु ग्या: चिकुं चमेलीयात लितु लिइगु । निम्ह काय् मचा बले हे सित अले खुम्ह म्हयाय् इ्व:लिक बुइधुंका: न्हय्म्हम्ह म्हयाय्, बुइत्यंबलय् चमेलीया मामं तसकं दु:ख सिल । ग्व:न्हु तक मचाबू बेथा जुल । छेँय् वया: मचा बुइक:वम्ह नर्स आख: ब्वनात:म्ह चमेलीयात मचाबू कोथाय् स:तल । मांया सेवा यायेत चमेली कोथाय् दुहांवन । अन थ: मामं तसकं दु:ख स्यूगु खन । मचा अ:खतं बुल, छयं न्हापा पिहांवयेमा:थाय् तुति छपा निं न्हापा पिहांवल । बल्ल बल्ल मचा बुल, व नं म्हयाय् । हानं म्हयाय् बुइकल धका: बौम्ह तंचाल ।

न्हय्म्ह तताकेँहेमध्ये साँहिली म्ह चमेली भिंच्यादँय् च्वन । छन्हु चमेलीयात भम्चा ल्हा: वल । भम्चा ल्हा:व:पिन्त नकेत किस्ती मरिचरि व च्या या कप तया: चमेली कोथाय् वन, म्ह क्यन । तर सुनानं मसीक मिखा छलय् याना: चमेली थ:गु जात: सुचुकाबिल । जात: मलूबलय् म्हयाय्मचाया बिहा: क्व:मजित ।

थम्हं बिहा: मयायेगु निर्णय यात । कान्छीम्ह केँहे बूबंलय थ: मां वाथावाथा कंगु लूलुमनीबलय् चमेलीयां नुगलय् थथे खँ ल्हाइगु जुयाच्वन-'जिं बिहा: यात धा:सा थज्यागु हे दु:खकष्ट भोगय् यायेमाली, जित: थज्या:गु दु:खकष्ट भोगय् याये मय: जित: बिहा: यायेमय: ।'

उलिमच्छी दु:खकष्ट भोगय् यायेधुंका: नं चमेलीया मामं हानं छम्ह मचा बुइकल । काय् बूबलय्तिनि चमेलीया बौ लय्ताल । त:मि परिवारय् जन्म जूम्ह चमेलीयात नयेत्वनेया दु:ख मजू, पुनेत दु:ख मजू, तिइत तिसा दु तर छतिं तिसां तिइ मय: । बाजे, बज्यै बौ व मेपिं छेँज:पिं पुलांगु बिचारधारायापिं जूगुलिं चमेलीयात छेँय् च्वने मययावंल वयात त्यागी जुइ मास्तिवल ।

छन्हु काकीनाप शाक्य सिंह बिहार वंबलय् चमेलीयाके अनया कर्मशील भन्ते नं 'बर्माय् आख: ब्वंवने न्हया:ला ?' धका: न्यनाबिज्यात । थ्व न्हयस: न्यना: चमेलीयात 'अग:चा मालां देग:चा लुल' धइथें जुल ।

चमेलीं लय्ताया: लिस: बिल न्हया: । निम्हेसित आख: ब्वनेत दाता चूलागु जुयाच्वन । छम्ह चमेली छम्ह चिनी (चमेलीया काकीया म्हयाय, केँहे) निम्हेसित बर्माय, बुद्ध शिक्षा ब्वंक: छ्वयेगु खँ क्व:जित । पासपोर्ट नं तयार याकल । स्व. सुदर्शन भन्ते नं इमिगु पासपोर्ट दयेकेत ग्वहालि यानाबिज्यात ।

थ्व खँ सिइका: छन्हू प्रज्ञारश्मी भन्ते (बौया पासा) छेँय् वया: न्यंबिज्यात-सुधम्माबती(धम्मवती गुरूमां) कंवचाथें गंसि जुयावल, छिमि म्हयाय्यात नं बर्माय् आख: ब्वंक: छ्वयेत्यनागुला ? अले चमेलीयात मार वल । बौम्हं चमेलीयात 'पासपोर्ट लितकयाहजि , बर्माय् आख: ब्वंक:छ्व वयेमखु धका:' धाल । चमेलीयात छेँ नं पितमछ्वल । बौया न्हयम्ह दाजु किजा न्हिन्हि बर्माय ब्वंक मछ्वयेत कुत: जुल । छन्हु भिम्ह भन्तेपिं नापं ब्वना: कर्मशील भन्ते छेँय् बिज्यात । बैठकय् च्वना: मिटिङ्ग यायेगु यात । चमेलीया बौनाप खँ ल्हात, खँ थुइकल । बल्ल बौम्हं खँ थुल अले चमेलीयात बर्माय् आख: ब्वंवनेत स्वीकृति बिल । उगु इलय् धम्मबती गुरूमां बर्माय् आख: ब्वनेसिधयेका: जाँच बिया:

प्रव्रजित जुइगु छन्हु न्ह्यों चमेली गुरुमां गृहस्थी भेषय्

Downloaded from http://www.dhamma.digital

नेपा: बिज्यानाच्वंगु । चमेली व चिनी निम्हं धम्मबती गुरूमांयात नापला: वन, खँ ल्हात । गुरूमां नापलाना: निम्हेसितं त्यागी जुइत भ्रं ह:पा: दत ।

बुलुँहुँ मार चिलावन । चमेली व चिनी बर्माय् आख: ब्वंवन । बर्माया उफेत्तइ व डा सयावंसुन्दर, थुपिं निम्ह दातापिंसं चमेली व चिनीयात मा:गु खर्च यायेत तयार जुयाबिल । चमेली व चिनी लच्छितक गृहस्थी च्वना: बर्मिज भाय् व आख: स्यन । अ ले कन्हेय्कुन्हु त्यागी जुइगु थौंकुन्हु चमेली बर्मिज वस: पुना: तस्बीर छपा: कायेकल ।

चमेली नीदँया उमेरय् दो पञ्चाचारी गुरूमामं चमेलीया ता:हाक:गु बांला:गु सँ खानाबिल । बर्माया मोलमिनय् बिहारय् छगू ज्याझ्वलय् चमेली व चिनीयात नापनापं छधौ पाका: धइथे गुरूमां याना बिज्यात । व इलय बिहारय् व:पिं निम्ह स्वम्हेस्यां 'बांला:गु सँ खायेमते, गुरूमां जुइमते' धाधां ख्वया ह:गु नं जुयाच्वन । तर चमेलीयात तसकं भार जुयाच्वंगु सँ खायेदया: छयं तसकं याउँसे च्वनाबिल, मनय् आनन्द वयाबिल ।

बर्माया दोनुनु व दोय (मिसापिं दाता) पिंसं चमेलीया बांलागु ता:हाक:गु सँ तुयूगु कापतय् फया: ल्वाक:बुक: मयासे तयात:गु जुयाच्वन । आ:तक नं ब सँ इमिसं दराजय् ब्वयात:गु दु धा:गु न्यना ।

चमेली गुरूमां जूबलय् न्हूगु नां बिल-धम्मदिन्ना । तर धम्मदिन्ना धका: मखु चमेली गुरूमां हे धका: भ्रीसं म्हसियावन । बर्माय् खुदँ तक आख: ब्वना: चमेली व चिनी निम्हं नेपा: लिंहा बिज्यात । चमेली गुरूमां नं जित: थूतुलात:गु, पुलांगु तस्बीर छपा: क्यनाबिज्यात । ब्लायक एण्ड ह्वाइट ! म्हग: खनेदुगु, मेचय,)यतुनाच्वंगु, बर्मिज वसतं पुनात:गु, मुसुं न्हिलाच्वंम्ह चमेली गुरूमां । गुरूमांया मोतीथें टम्म मिलेजूगु वा स्वयाच्वनाबलय् गुरूमां नं धयाबिज्यात- जि गुरूमां जुइगु छन्हु न्हय: कयागु तस्बीर ख: थ्व । नीदँया उमेर । जिगु म्हुतुं धायेवल-आहा...चमेली गुरूमां...! थनिं न्ययदँ न्हय:या व तस्बीरय् जिं आ:याम्ह चमेली गुरूमां लुइकेत स्वय, थाकुल । जिगु मिखा, चमेली गुरूमांया म्हग: ल्यूने खनेदयाच्वंगु त:क्लेगु, हाकुगु ता:हाक:गु बाँलागु सँय, जक तत:क्यनाच्वन ।

■

श्रद्धेय चमेली गुरूमांयात दीर्घायु कामना

■ सुभद्रा स्थापित
इन्द्रचोक (कोपुन्ही)

वल, वल व कार्तिक २८ गतेया दिन आनं
व हे दिनसं प्रव्रज्या जुया बिज्याम्ह:
भ्रि हे योम्ह श्रद्धेय चमेली गुरूमां ख: ।

वसपोलनं अनित्य संसार धका: थुइका:
गृह-बन्धनयात तोता बिज्याम्ह:
बुद्ध धर्म न्ह्याबलयनं अल्पी मचाम्ह: ।

धर्मया उपदेश क्वातुक कना बिज्याइम्ह
ख्वा: स्व:सा न्ह्या:बलय न्हिउगु,
व तेजं जाम्ह: ।

ख्वा: जक तुयूगु मखु, नुग: नं तुयूम्ह:
तुयूगु नुग: ला, भ्रन अति हे चकंम्ह:
छपिंत मेगु जिमिसं छुउं देछाय् मफुसाँ ।

सु-स्वास्थ व दिर्घायु जुयाच्वंगु
न्ह्याबलय् न्ययेना व स्वयाच्वने दयमा?
धका: देछाना च्वना ।

साधु ! साधु !! साधु !!!

चमेली गुरूमां म्हसीका

अमीर कुमारी शाक्य

थाय नघः त्वाः श्रीघः विहारे. धर्मकीर्ति विहारया प्यंगू गु तँय् चमेलि गुरूमां व अनुपमा गुरूमांया कोठाय् । छम्ह उपासिकां कोठाया खापाय् त्वाक त्वाक सः बी । कोठाय् दुने च्वना बिज्याना च्वम्हं चमेलि गुरूमां नं कोठाय् दुने वसां ज्यू धका अनुमति बिया बिज्याई । उपासिका कोठाय दुने वना गुरूमांयात वन्दना याई । छखेलिक्क फेतुना अनुरोध याई "गुरूमां जिं छपिनिगु म्हसिकाया लागि छुं न्हयसः त ज्वना वयाच्वना । कृपया लिसः बिया बिज्यायत् इनाप याना च्वना । उपासिकयागु हरेक न्हयसःया लिसः गुरूमा नं थुकथं बिया विज्याई ।

उपासिका (उ)- गुरूमां छःपिनिगु गृहस्थि नां छु खः थे ?

गुरूमां (गु)- जिगु गृहस्थि नां) हे चमेलि खः । जिगु प्रव्रजित नां ला धम्मदिन्ना गुरूमां खः ।

उ.- छःपिनि मां-बाया नां छु छु थें ?

गु.- जिमि मांया नां नानीमाया शाक्य व बाया नां हेरार त्न शाक्य खः ।

उ.- छःपिनिगु छें गन थे ? छपिनि सु सु परिवार दु ?

गु.- यलया नागवाहा पिनेनिसे तापा छें तक्क थ्यंगु तःखागु छें जिगु जन्म जुगु छयें खः । जि दाजुपिं निम्ह दुगु खः । न्हापा मचाबले हे मन्त । तता निम्ह केहेंपिं प्यम्ह व जिनापं याना न्हयम्ह तता केहेंपिं व दकले चिधिम्ह किजा छम्ह दु । बाया दाजुकिजापिं नं न्हय् म्ह हे जुगुलिं खुइम्हं मयाक जहान परिवार दु ।

उ.- खुइम्हं मयागु जहान परिवारया पुचलय् च्वना नं छःपिन्त छु कारणं त्यागि जुयगु इच्छा उत्पन्न जुल ?

गु.- जिमि मामा (चिनी गुरूमांया मां) नाप विहारय वना बुद्ध धर्म ब्वनागु व जिमि मांनं सांसारिक दुःख भोगय् याना च्वंगु खना जिगु मनय् त्याग भावना उत्पन्न जूगु खः ।

उ.- छःपिसं बुद्ध शिक्षा गन अध्ययन याना बिज्याना छपिं च्वनागु विहारया नां छु ?

गु.- बर्मा देशय् वना जिं बुद्ध शिक्षा व बर्मि भाय् अध्ययन यानागु खः । जि अध्ययन यायत च्वनागु विहारया ठेगाना खः "खेमारामा तिलासैं सातेन्ताई मोलमिन बर्मा " ।

उ.- गुरूमां ! छःपिं बर्मा देशय वना बुद्धशिक्षा अध्ययन यावनेत छें परिवारया पाखें गुलि अःपुक अनुमति प्राप्त जुल ले ?

गु.- गन अपुक अनुमति बिल धकाः । बा नं ला नकतिनि भिंच्यादँ दुम्ह नचागु बैसय् बर्मा छोय् मखु धका अनुमति मब्यू । दुःख सी धका प्रज्ञारस्मी भन्ते नं तकं मछोय्गु हे खँ ल्हानां बिज्यागु खः ।

उ.- अथे छेंनं गंक गंक गथे याना वर्मा बिज्यानाले ?

गु.- आशाराम शाक्यया किजा, बुद्धरत्न शाक्यं पासपोर्ट तयार याना विल । वि.सं.२०१५ सालय् बानं प्रव्रजित जुइत अनुमति मब्युसां चिनि गुरूमां नापं बर्मा वना । अन थ्यंका माँ-बायागु अनुमति मदयकं प्रव्रज्या याय् मखु धका धाल । वनेसाथं प्रवज्या जुय मखंगुलि जिगु नां चमेलि धका हे प्रचार जुयाच्वन ।

उ.- अथे खःसा छःपिनिगु प्रव्रज्या गबले जुल ? अबले छःपि गुलि वर्ष दत ?

गु.- बर्मायापिं दातांमां दाता बापिसं, जिपिं नेपाःवना चमेलिया मां-बायाके अनुमति कया हय् धका, नेपाः वयाः अनुमति कयाहःबले जिगु प्रव्रज्या दच्छिलिपाः लाःवगु खः । वि.सं. २०१६ सालय् लक्ष्मी पुजाया कनेखुनु सुथसिया ठीक ४ बजे जितः प्रव्रज्या यागु खः । उबले जि भिंगुदं दत । जिगु प्रव्रज्या न्येदँ (५० वर्ष)दत । जिगु उमेर आ २०६६ सालया पौष महिना वलकि न्हयदँ (७० वर्ष) दै ।

उ.- गुरूमां । छःपिं बर्माय च्वनाजोछि प्रव्रज्या न्ह्यो व ल्ययागु छु छु अनुभव जुल ?

गु.- बर्माय् वनागु सालय् प्रव्रजित जुई मखंगुलिं वसः ज्वनावंनागु मगानाः बर्मी वसः हे पुनेमाल । थ्व दच्छिला अपायसकं थाकुमजू । प्रव्रज्या ज्वीन्ह्यो (सँचाय् न्हयो) गृहस्थि भेषयागु फोटो छपाः का धका फोटो नं काय्कल । प्रव्रज्या जुयधुकां स्वलां निसे विनय पालन याका ज्या याय्गु इना विल । विनय पालन याय् साप हे थाकु । भ्रीथाय् स्वया बर्माय् भूत-प्रेत दु खनि ।

भूत नं खना साप हे ग्याका वया । भिक्षा फोवंनेमाः अज्यागु हे इलय् बर्माया प्रधानमन्त्री उनु, विदेश भ्रमण याना ल्याहावम्हेसित पदच्युत याना जेल सजाय बीगु जेल सजाय बिल थुकिंयाना बर्मा देशया आर्थिक स्थिति नं दामादोल जुल । भन्ते गुरूमां पिन्त दान याःवपिं कम जुल । प्वा जायकेया लागि भिक्षा वने हे माल । च्यानुया निकः भिक्षा वनेमाः । बानि मदुगुलिं भिक्षा कोबिया वय् साप हे थाकु । खुदँ तक्क भिक्षा वना । भिक्षा वना मगाना, जाकि न्याय् माल । जाकि न्याय्

Downloaded from http://www.dhamma.digital

धम्मवती गुरुमां, चमेली गुरुमां, चीनी गुरुमां व कमला गुरुमां

नं थाकुल । भिक्षा नं कम जुल । उकिं दंक: जाकि न्यायत सरकारं कुपन इना विल । तर कुपन ज्वना न्हिच्छि पिया जाकि ज्यावने माल । उकि याना ब्वनेगु पात, मेमेगु यक्को ज्यापात ।

उ.- गुरुमां छ:पिनिगु अध्ययन विषय छु छु ख: ?

गु.- जिगु अध्ययन आपा मखु सां थथे दु–

१. अभिधर्मय गुगु (९वटा) खण्ड ब्वना परीक्षा विया पास याना ।

२. अङ्गे (अभिधर्मया शाखा) ब्वना परीक्षा नं बियागु ख: तर पास मजुल ।

३. दच्छितक्क बर्मी भाषा ब्वना पास याना

उ.- चमेलि गुरुमां ! छ:पिं गुलि सालय बर्मा नेपा लिहाँ बिज्याना ?

गु.- बर्मा नेपा: स्याहाँ वयागु ला वि.सं. २०२२ सालय् ख: । धर्मकीर्ति विहारे वयागु वि.सं. २०२३ सालय् जक ख: ।

उ.- छ:पिं बर्मा स्याँहा बिज्याना धर्मकीर्ति विहारे च्वना बिज्यागु ४० वर्ष मयात थें च्वं । थुगु पीदँ बितय् जूगुया अनुभव छ:का: नं कनाबिज्याय्त इनाप यानाच्वना ।

गु.- खास त:धंगु ज्याला मयाना । आतक जिं याना: वयागु थथे दु-

१. सुरूनिसे ब्वंकेगु ज्या यानावया । ब्वंकेगु विषयत खास बुद्ध धर्म, पालि शब्द, गृह विनय, अभिधर्म इत्यादि ख: । अंग्रेजी कन्भर्सेसन, ग्रामर नं ब्वंका । लिपा परियत्ति शिक्षा सुथसिया ६ बजे निसे १० बजे तक्क नं ब्वंका । ब्वंवइपिं अप्पो दया वगुलिं कक्षा खोलय् याना ब्वंका । लिपा जूलिसे ब्वनिपिनिगु संख्या वृद्धि जुंजु ५० म्ह निसे १०० म्ह तक्क नं थ्यन । आतक्क नं ब्वका हे च्वना ।

२. ब्वंकेगु अलावा धर्मकीर्ति विहारया अध्यक्ष धम्मवती गुरूमां पिहां बिज्याइगु इलय व: च्वंपिन्त खँ फयगु ज्या नं याना वया च्वना ।

३. गां-गामय् वना बाखँ कंवनेगु नं याना ।

उ.-छ:पिनिगु परित्राण पाठया विषय उपासक उपासिका पिसं साप हे -बांला तायका च्वंगु दु । थ्व विषय छ:पिनिगु छु विचार दु ?

गु.-परित्राण पाठ यायगु ला जिपिं प्रव्रजित पिनिगु विनय पालन याय्गुलि हे लागु जुगुलिं थ्व विषय खास छुं मखु ।

उ.- धन्य ! धन्य ! धन्य ! ख: श्रद्धेय चमेलि गुरूमाँ (धम्मदिना गुरूमां) न्छ:पिनिगु प्रवज्या जीवन न्येदँ (५०वर्ष) पुवंगु लसताय् जि उपासिकाया पाखें छ:पिनिगु भिं उसाय्या कामना यासें यक्को यक्को हे छ:पिन्त साधुवाद देछाना च्वना ।

साधु ! साधु !! साधु !!!

चमेली गुरुमांया अबु व मां

अयलाः थ्वँ त्वःतेत बुद्ध धर्म

■ सुनिता मानन्धर

थौकन्हय् नं बियर मत्वनेगु लाे ? छु जमानां वयाम्ह छ ? का चियर्स यायेत जक जूसां भचा गिलासय् ति...! गनं पार्टी वा डिनरय् वनेबलय् पासपिंसं थथे कर याना: त्वंकेत स्वइ । अथे हे नेवाः जुयां नं अयलाः थ्वँ मत्वनेगुला ? थ्व ला नेवाः तयगु हे बेइज्जत जुल का धकाः नं त्वनेत बाध्यतां क्यंकेगु चलन भ्रीथाय् दु ।

थ्व गज्यागुः विडम्बना मेपिं सकसिनं त्वन कि थम्हं नं त्वने हे माःगु । छुं मखुसां कतःया न्हयःने फुइँ यानाः ब्वयेया लागिं जक जूसां गिलास जायेके हे माःगु । सकसिनं सिउ त्वने मजिउ, थुकिं फाइदा स्वयां नोक्सान अप्वः याइ । अथं जूसां थुकिया प्रभाव न्हियान्हिथं अप्वयाच्वंगु दु । थुकियात भ्रीसं कुलत कथं नं नाला क्याच्वनागु दु ।

बौद्ध साहित्य अध्ययन यानाः स्वयेगु इलय् बुद्ध धर्मय् न्हापानिसें (भगवान बुद्धं बोधिज्ञान प्राप्त यासेंनिसें) कायें यःगु पदार्थ त्वने मजिउ धइगु नियम दयेकातःगु खने मदु । बुद्धकालय् कौशलवासी ब्राह्मण कुलया प्रव्रजित भिक्षु सागत मादक पदार्थ त्वनाः लँय् हे ग्वतुलाच्वन । अनं लिपा बुद्धं सागत थें ऋद्धि सम्पन्न जूम्ह तकं अयलाखं विक्षिप्त व असंयमी जूगुलिं कायें यःगु पदार्थ त्वने मजिउ धइगु नियम दयेका बिज्याःगु खः ।

थौं भ्रीसं खंकेफु, लँय, दथुइ, गल्लि गल्लि पतिकं अयलाःथ्वँ त्वनाः लट्ठ जुयाः द्यनाच्वंपिं मनूत । ल्यायम्ह ल्यासेपिं तकं छुं ज्या मयासे मादक पदार्थ जक त्वनाः थःगु मूवंगु जीवन फुकाच्वंगु नं भ्रीसं यक्वं मखनागु मखु ।

म्हिगः तकं अयलाः थ्वँ त्वनाः लट्ठ जुइपिं मनूत थौ न्हू कथंया नशाय् मोज कयाच्वंगु दु । थौकन्हयया नशा चरेश, अफिम, हासिस आदि लागू वासलं भ्रीगु व्यवस्थित समाजयात हे ध्वस्त याना बिउगु दु । अथे ला भचा त्वनां छु जुइ धकाः न्हिन्हिं त्वना जुइपिं जुल कि उकियात त्वःते उलि अःपु मजू । लागू वासः मेपिंसं दकलय न्हापा बानी याकेया लागिं सितिकं तकं त्वंकेगु व अनं लिपा बानी जुयाः नशाया रूप कायेवं दोब्बर ध्यबा कयाः मीगु ज्या याइगु न्यनेदु । अथे हे छगिलास जक अयलाः त्वंपिं मनूत नं विषाक्त अयला लानाः गुम्हेसिया मिखा निपां कां जूगु व गुलिसिनं थःगु ज्यान हे छ्वयेमाःगु बुखँ नं थौकन्हय् बरोबर न्यने ब्वने दयाच्वंगु दु । उकिं थौं थुकथंया कुलतपाखें तापाना च्वनेया लागि दकलय् न्हापां थथम्हं थःगु मनयात ची फयके माःगु दु । नापं सकसियां नुगलय् पंचशीलया दकलय् लिपांगु शील 'जिं कायें योगु पदार्थ ब्याक्कं त्वःतेगु शील बांलाक पालना यानाच्वना' धकाः मनन याये माःगु दु ।

नशाया कारणं यानाः थौं मनूतयसं जिउगुं मजिउगुं न्हयःने लाक्व ज्या याना च्वंगु दु । नशाय् जक लट्ठ जुयाच्वने दःसा संसार हे आनन्द तायेकाच्वंगु दु । उकिं उमिसं नशाया लागिं हत्या हिंसा यायेगु, खुया कायेगु, लुटे यायेगु, मखुगु खँ ल्यायेगु तकं याना वयाच्वंगु दु तर जब उमित नशाया लतं त्वःती अले उपिं थम्हं यानागु कुलत खनाः थःहे पस्ताय् चाइ । थुकथंया घटना थौं जक जूगु मखुसें जातक बाखनय् नं थुकथंया आपालं घटनात न्ह्वब्वयातःगु दु ।

न्हापाया जन्मय् सारिपुत्र वनारस देय्या जुजु जुयाच्वंगु इलय् अतिकं अयलाः त्वनाः ला नये माःम्ह जुयाच्वन । छन्हु अयलाःया सुरय् जुजुं ला हजि धाल । उगु दिं उपोसथ जूगुलिं ला मदु धायवं थःगु मुलय म्हिता च्वंम्ह काय्या गःप म्वय् हिलाः स्यानाः ला दयेकाः नल । थुगु घटनां सीदु नशां गबले सुयां भिं याःगु मदु ।

थौ आपाः धयाथें ल्यायम्ह ल्यासेपिं तकं नशा मछ्यसे च्वने मफये धुंकल । थुकिं यानाः छखे मां अबुं थः सन्तानया दुर्गति स्वये मालाच्वंगु दुसा मेखे युवा पुस्ता कुलतय् लानाः देय्या विकासय् हे पंगः थना बिउगु दु । यदि थौं नं थुकियात न्युनीकरण याये मफुत धाःसा कन्हय् थुकिं अभ्न नं भयावह स्थिति ब्लंकेफु । उकिं थौं हे मचांनिसें नशापाखे तापाका तयेत बुद्ध धर्मया ज्ञान बीमाःगु आवश्यकता दु ।

बौद्ध साहित्यय् पंचशील पालना मयात कि जुइगु विपाक न्हयथना तःगु दु काय यःगु नशालु पदार्थ छ्यलेगु धइगु तसकं ग्यानापुगु जूगुलिं हे जुइमाः पंचशीलया मेमेगु विपाक स्वयां थुकिया विपाक दकलय् अप्वः न्हयथनातःगु दु । थुकी मुक्कं नीगू विपाक न्हयथनातःगु खःसां छु छुं विपाक जक थने न्हयथने । गुगु थुकथं दुः सदां स्मृति मदुम्ह जुयाः च्वने माली, सदां अल्सि जुइका च्वने माली, मूर्ख जुयाः च्वने माली, जन्म जूजूथाय् वँय् जुयाः जन्म जुइ । समाधि मदुम्ह जुयाः मनुष्य गति नाश जुइकाः च्वने माली, अतिकं द्वेषी व क्रोधी जुयाः जन्म जुइ, पर उपकार म्हमसिउम्ह जुइ, पाप यायेगुली लज्या मचाःम्ह जुइ, मिथ्यादृष्टि जुइ, बुद्धि भ्रष्ट जुइ आदि ।

थौं नशा छ्यलीपिं मनूतयत जण्डिस, अल्सर, हेपाटाइटिस, क्यान्सर थेंज्याःगु ल्वचं कइगु खँ प्रमाणित जुइधुंकल । अथे ला च्वय् न्हयथनागु सुरापान यानागुया विपाक बांलाक दुवाला स्वयेगु खःसा थुकथं ल्वचं कइगु खँ नं प्रस्ट याः ।

थौ बुद्ध धर्मया लँपु म्हसीकाः पंचशील पालना याये फःसा समाज नं व्यवस्थित जुइगु व उकिया नामं थः स्वयम् स्वस्थ जुयाः ताःई ताउ तक छुं समस्या मवयेक म्वाये फइगु खँ नं यचुका बिउगु दु । *साभार- सन्ध्या टाइम्स २०६५ फागुण ६ गते, बुधवार*

Downloaded from http://www.dhamma.digital

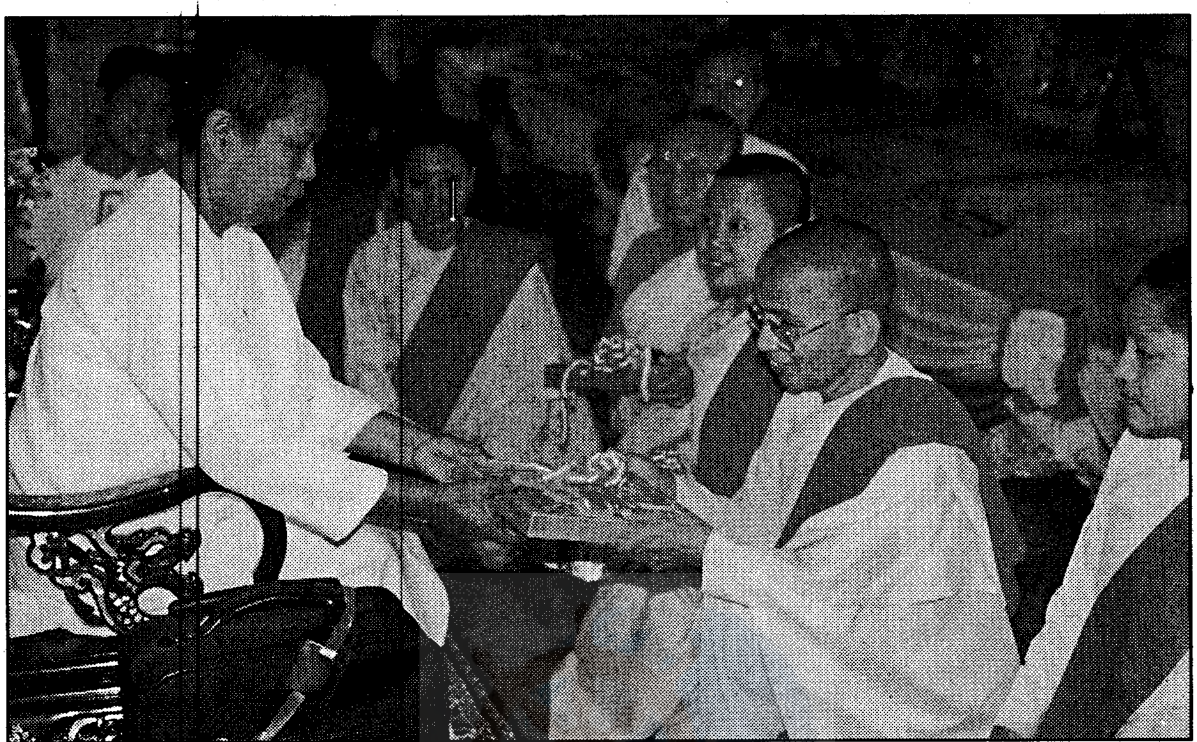

थाइलैण्डया शान्ति सुखावास विहारया प्रमुख गुरुमांयात उपहार चढेयानाबिज्यास्य चमेली गुरुमां

जिं म्हस्यूम्ह चमेलि गुरूमां

■ अगम्यरत्न कसाः, मासंगाः

यलया नागबहाले जन्म जुसें १९ दँया नच्चागु वैशय् सांसारीक भंभतयात पन्छेयाना: प्रव्रजित जुया येंया धर्मकर्ति विहारयात थ:गु कर्मक्षेत्र दयेका बिज्याम्ह वस्पोल धम्मदिना (चमेलि) गुरूमां अति सरल स्वभाव याम्ह, मिलनसारम्ह, समाजया रूपान्तरणय् थ:म्हं नं छुं यायेमाः धयागु मन दुम्ह खः । वस्पोलं धर्मकीर्ति विहारे धम्मवती गुरूमां, मां गुणवती गुरूमां व स्व.रत्नमञ्जरी गुरूमां पिनिगु सुनेतृत्वयात लिधंसा बिसें बाल कक्षा- पञ्चशील, त्रिरत्न वन्दना, धम्मपद, परित्राण आदि स्येनेकनेयाना बिज्यात । नापं उगु इलय् छेँ ज्यायूहे जक लिकुना च्वंपि नेवा मिसातेत ज्ञानरूपी मिखां कंकेया लागि प्रौढ बौद्ध कक्षा चले याना: आ:ख ग्व: स्यनेगुया नापं धर्मया सफुत तक्क थ:म्हं हे ब्वने फुपिं ज्वीक स्यनेकने याना: छम्ह सफल व कुशल गृहिणी ज्वीगुलिइ तिवः विया विज्या:गु दु । वस्पोल पिनिसं स्यने कने याना त:पिं मस्त व गृहिणीत बुद्ध शिक्षाया अनुशरण यासें थौं भीगु न्हयोने थ:थ:गु कार्यक्षेत्रय् सफल जुया: धर्म व समाजया उत्थानया लागि मा:वले मा:कथं तिवः वीफुपिं जुया च्वंपिं भीगु विचे दुगु गर्वया खं खः ।

धम्मदिना(चमेलि गुरूमांया प्रव्रज्या जुया विज्यागु ५० दं उपलब्धियात वाला स्वयेवले वसपोलया थ:गु जीवन सार्थक व सिद्ध जूगुला भीसं खनागु हे जुल नाप नापं वसपोल पिनिगु तिब्र, ह:पा: व स्यनेकने ज्यां थ्व ५० दँ यक्को यक्को व्यक्ति पिनिसं थ:थ:गु जीवनय् धर्मया सेवा कया: व्यावहारीक जीवनया घ:चा: धिसिलाक्क न्हयाका च्वंगु स्वये दया च्वंगु हे वसपोल गुरूमां पिनिगु उवले निसेंया भीगु समाज प्रतिया अथक मेहेनत, परिश्रम व श्रद्धाया रूप खः धासें थ्व हे खँयात मनन यासें वस्पोल चमेलि गुरूमांया प्रव्रज्या जुया विज्यागु ५० दं क्यंगु लसताय् वसपोल प्रति यक्को यक्को कृतज्ञ जुया च्वना । वसपोलया भिं उसाँय् ताता: आयु नापं आ:वैगु दिनय्नं वसपोलया पाखें अभ्र अप्पो समाजया रूपान्तरणया ज्याय् तिवः वियां वने फयेमाः धका मनं तुसें हाकनं छको वस्पोलया प्रति कृतज्ञता प्रकट याना च्वना । ■

क्रमशः

२०६६ साल गुँला (महिना) जलपान
धर्मकीर्ति विहारय् २०६६ श्रावण ८गतेनिसें भाद्र ५ गते (गुंला पारू निसें अंला दुतिया) तक बुद्ध पुजा व धर्म देशना धुंकाः धर्मकीर्ति मिजं पुचःया ग्वसालय् जूगु जलपान ज्याड्वः यात हापं बिया ग्वहालि याना दिपिं दातापिनिगु नां धलः ।

थुगु ल्याः चाय् सुं गुम्ह दातापिनिगु नां त्वफ्यूगु दुसा धर्मकीर्ति मिजं पुचः नायोयात स्वापू तयादीत इनाप याना नापं उगु त्वफ्यूगु नां आकिवंया ल्याःचाय् न्ह्यब्वयूगु बचं बिसें द्वं विद्वं क्षमा फ्वना च्वना । सभाय् !

खर्च	*परिमाण*	*रू.*
मैदा	१२४ के जी	३३११
सिमि	५०.५. केजी	१५७०
मुस्याचिकं	७५ लिटर	६४९५
केक	१०० गः	५४०
चिनी	१५० के जी	८२२०
च्या	४ केजी	१०५०
ग्याँस	७ गः	७८७५
तू चिकं	४.५ लिटर	६६६
दुनोट (मरी)	४५५ पा	२२७५
मालपुवा	४५० पा	१३५०
प्याज	२२.५ के जी	५४१
चाउचाउ	१७३ केजी	७६८०
चना	५१ के जी	३३२४
दुरू	७१४ पाकेत	१२१३८
सेल	३० पा	१५०
पाउराटी	७० गः	१५००
गाजर	२ केजी	५१
बन्दा	५८.५ केजी	१७९५
टुक्रा निम्की	३ केजी	२४०
लाबा	७.३०० ग्रा.	६८०
पालु	४.६ केजी	४७७
दाल्चिन		२०
मल्टा	०.५ के जी	११०
लः	७ गः	३५०
सुकुमेल		५५
सर्फ	३ पाकेट	८०
हलू	०.५ केजी	८०
जी	१.४ केजी	३२७
वलरामयात जाकी ज्याला	३० केजी	८७५
नर बहादुरयात ३९ न्हुया जाकी ज्याला	९० केजी	२६२५
अनिता, सुनिता व सानुयात जाकी ज्याला	६०	१७५०
प्लाष्टिक पाल	११.५' X ५०'	३२००
तःपागु फोटोकपी	४० पाः	२४०
	मुक्कं खर्च	**७१६४०**

चमेली गुरुमांयात छगू पौ

कार्तिक २८,२०६६, नेपाल सम्वत ११३०

पूज्य चमेली गुरुमां,

छलपोलया चरणे सकल उपासक उपासिकापिनि पाखें छपासः श्रद्धा सुमन देछाया च्वना ।

"प्रेम दिन्ना" या नामं १९ वर्षया वैशय् अति दुर्लभगु प्रव्रज्या कयाः "चमेली" गुरुमांया नामं सकसिया अति प्रिय जुया बिज्याःम्ह छलपोल थौं प्रव्रज्याया ५०दँ क्यात ।

न्ययदँया दुने छलपोलया ना पशे अपेहे छःपिनि व्यक्तित्व व गुण चमेली या थें हे वास मनमोल मगमग जाका बन ।

छलपोल शुरू याना बिज्याःगु बौद्ध पौह कक्षाये च्वनाः मनूतसें बौद्ध परियत्ति व अभिधम्म तक्क ब्वंभिल । थिपिं सकस्यां छलपोल यात अति सुभाय् देनुगुल निसें बिया च्वन ।

बालकक्षाये व बौद्ध परियत्ति ब्वंपिं मध्यात थौं तःधिकः जुयाः बुद्धयात म्हसीकः बौद्ध संस्कार यात निरन्तरता बिया च्वन ।

छलपोलया कोइली कण्ठनं अति सुमधुरगु नुगःहे थुलुलुलु थिगु सल हाला तःगु मांया गुण च्वनाः आपाल उपासक उपासिकापिं मांया गुण म्हसीका: मन्त्रमुग्ध जुया च्वन ।

छलपोलं पाठ्यानातःगु परित्राण मालाया सल बिराभि जुयाः विहारे वय् मफुपिं बिरामिपिनि नं चित्त शुद्ध जुइका च्वन ।

थिपिं सकल उपासक उपासिकापिनि नापं धर्मकीर्ति या सकल दुजः पिनि पाखें छलपोलयात आपालं सुभाय् देछासें,छलपोलया अति दुर्लभगु व अमूल्यगु प्रव्रज्याया ५० वर्ष जयन्तिया पावन अवसरे छलपोलयात यक्को यक्को भिन्तुना, भि उसाँये दिर्घायु व न्ह्यावले थथेहे चोखि चित्त दयेमा धैगु कामना याना च्वना ।

छलपोलया दुधःगु श्रद्धा व लुमुगु मैत्रीय आशाय वना फ्यफ

—डा. सुमन कमल तुलाधर

Downloaded from http://www.dhamma.digital

जिगु मिखाय् चमेली गुरुमां (धम्मदिन्ना)

■ सबिना शाक्य

दक्कले न्हापां भगवान बुद्धयात कोटी वन्दना ! अले जिमि चमा तथा बुद्धधर्मया अनुयायी गुरुमां चमेली (धम्मदिन्ना) प्रव्रजित (अनागारिका) जुयाबिज्यागु न्येदं (५०) दुगु सुखद् लसताय् वयक:यागु सुस्वास्थ्य व समृद्धि वा कामना यासे बौद्ध धर्म प्रचारप्रसारया ज्या न्ह्याबलें सुथां लाक्क न्ह्याका वने फय्मा धका: दुनुगलं निसें भिन्तुना देछाना ।

जिमि चमा चमेली गुरुमां गृहस्थ जीवनं न्हेम्ह तता केहें व याक:किजा मध्ये स्वम्हम्ह अले जिमि मां स्व. लेखमायाया तसकं योम्ह केहें ख: ।

जि गुबले निसें होश सम्हालेयाना चमायात भिक्षुणी वस: पुनात:गु खना । अबलेनिसे चमां जित: बुद्ध धर्म सम्वन्धी बाखँ छुँ विज्याइवले कना विज्याइगु । 'नमोतस्सभगवतो अरहतो सम्मा सम्वुद्धस' धका जित: कन्थ व: अलें मां ततापिन्सं वरोवर विहारे ब्वना यंकिगु । अन्न धम्मावती गुरुमां नापं जिं चमेली गुरुमांयात वन्दना याय्गु अले चकलेट, वर्मी पाउँ, बीगु । जि मचा बुद्धी व वर्मी पाउँ नय्गु लोभे चमायागु विहारे तसकं वने न्ह्या: । विस्तारं ज्ञान थुयावल धर्मयागु चेतना चमेली गुरुमां पाखें यक्को कायगु मौका प्राप्त: जुल । चमां मन ग्यातकी हेतुपच्चयो ब्वनेगु धयाविज्यागु । अले थ्व जिगु लागि सदां राम वाण सरह हे जुल ।

चमेली गुरुमां छम्ह तसकं हे शील पालक, सदां नाइक हालिम्ह छम्ह मार्गदर्शक या रूपे जिं खना ।

चमा यागु गुण जिगु जीवने यक्को हे दु । गुगु जिं थन शब्दे उल्लेख यानां याये हे मफु । वयक: यागु ज्ञान, दिक्षा व आशिर्वाद जित: न्ह्याबलें हे सद्मार्ग वनेत प्रेरित याना च्वंगु दु ।

चमेली गुरुमां न मचाँनिसें बियाविज्यागु भगवान् बुद्धयागु शिक्षां याना: जिगु व्यवहारिक जीवने यक्को हे परिवर्तन जूगु दु । जि मचावले तसकं चुलबुले । सफा याये मंमदु । चमां छन्हु सफाई याय् न्हा:पिनी रूप बाँलाना ख्वा: बाँलाना वइ धागु न्यना । जित: नं ख्वा बाँलाके मास्तीवल अले विस्तारं जि छेँ कोठा वाथरूप सफा यायेनु वानी जुल तर थुकी थगु हे मन धा:सा न्ह्याईपुसे च्वंगु अनुभव दु । आतले नं जित: सफाई याये तसकं न्ह्या: ।

अथेहे चमेली गुरुमांयागु प्रात: वन्दना सिडी जि पढाईयागु सिलसिलाय् विदेश वनावले जिर्मि तता (विद्यां) उपहार स्वरूप छोया ह:गु ख: । जिं थ्व न्हिंन्हि सुथे च्या त्वने न्ह्चो व वहनी दयने न्ह्चो न्ह्याथेहे लिमला:सां न्यनेगु । थुके छगू तसकं गजवगु उर्जा प्राप्त जूगुथें अनुभव जुल । उकीसनं चमायागु सुमधुर स: न्यने दया: वयक: जिनापतुं दुगुथें जित: आभाष जुइगु । व याक:चा धैगु मती तनावनीगु ।

जिमि श्रीमान् उसांय्मदुले विदेशे थथिती सुंहे मदु । तर थ्वहे बुद्धवचन रूपी परित्राण हायकेगु अले वयक:या मन याउँसे च्वनीगु । उकिं वयक: व जि सदां बुद्ध व चमेली गुरुमांया थ्व परित्राण पाठ प्रति सदां सभक्तिपूर्वक नतमस्तक जुया च्वनागु दु ।

चमेली गुरुमां परिवारजन जक मखु सकसितं उतिकं दयामाया व करूणांजा:म्ह छम्ह प्रति मूर्तिया रूपे खना च्वना । चमेली गुरुमांनं जित: गुरुमां जुइत यक्को हे प्रेरित यागु ख: तर जि अभागी शायद जिके संस्कार मदुगु जुई उकिं जि जुई मफूत । जिं चमायात धयागु दु । अनागारिका जुइवले भिक्षुणी वस्त्रया आदर व शील पालन याये मफुत धा:सा जित: ज्ञन पापलाई । बरू जि छम्ह Medical Person या हैसियते भन्ते गुरुमांपि सहित सक्कलजन पिन्त आवश्यकता परेजुई बले जिं सेवा यायेगु इच्छा कनावले वयक: गुरुमां तसकं लयताया: शुभाय् बिया बिज्यात । जिं वयकया आर्शिवाद सदां पुरे यायेफयमा धका प्रार्थना याना ।

अन्तय् चमेली गुरुमां भगवान बुद्ध जन्मे जूगु देश नेपालया म्ह्याय् मचा जुयां बुद्ध धर्मया शासने दुहाँ विज्याना न्येदँ (५०) प्रचारप्रसारे लगे जुया बिज्याय् धुंकल । हाकनं थ्वहे जोशपूर्वक सदाँ बुद्ध धर्म प्रचार-प्रसार याना: ज्ञानया मिखां कन्का च्वनेफयमा व सक्कल उपासक उपासिका पिनिगु मने धर्मया स्वाँ पिना च्वने फयेमा धैगु कामना यासें हानं छक: वयक:यागु सुस्वास्थ्य व दीर्घायु यागु कामना याना च्वना । सुभाय् । ■

धर्मकीर्ति विहार

गतिविधि

२०६६ भाद्र

धर्मका ५ शत्रुहरू

प्रस्तुती- सुमीत्रा तुलाधर

यसदिन श्रद्धेय भिक्षु अश्वघोष महास्थविरले “धर्मका ५ शत्रुहरू” विषयमा प्रवचन दिनुभएको थियो। प्रवचनको क्रममा उहाँले भन्नुभयो– “हामीले ध्यान भावना गर्नेबेला आफ्नो मन एकाग्रह गर्नु अत्यावश्यक छ। हाम्रो चित्त स्वभावैले शुद्ध भएपनि अशुद्ध वातावरणको कारणले यसलाई अशुद्ध बनाइदिन्छ। त्यसैले हामीले आ-आफ्नो चित्त शुद्ध बनाउनका लागि हरेक क्षण होशियारी बन्न अत्यावश्यक छ। ध्यान गर्नेबेला स्मृति होश राख्न नसकिने अवस्थामा यी ५ वटा शत्रुहरूलाई पञ्च नीवरण भनिन्छ। ती यसरी रहेका छन्–

१. कामच्छन्द नीवरण–

आँखा, कान, नाक, खानेकुरा र शरीर आदि पाँचवटा इन्द्रियहरूबाट क्रमश: रुप हेरी शव्द सुनी गन्ध सुंधी, खानाको श्वाद लिई चित्त विचलित भइरहने गर्छ। जसले गर्दा चित्त एकाग्रह गर्न कठिन हुन्छ।

२. व्यापाद–

आफूलाई मन नपर्ने व्यक्ति देख्नासाथ रीस उठ्ने बदला लिने भावना जागेर आउँछ। यही अकुशल चित्तको वसमा लागी चित्त एकाग्रह पनि कठिन भइरहेको हुन्छ।

३. थीन मिद्ध–

शरीर, र मन अल्छी भई आलस्यताको वसमा पुगी चित्त एकाग्रह पार्न कठिन हुने।

४. उद्धच्च कुकुच्च–

आफ्नो तर्फवाट भइसकेको खराव कार्यवाट पश्चातापको अनुभव भइरहने।

५. विचिकिच्छा–

शंका उपशंकाको भूमीमा परी चित्त एकाग्रह गर्न नसकिनु।

यसरी नै मानिसहरूलाई भवचक्रमा वाँधी रहने क्लेश १० प्रकारका छन्। ती यसरी छन्–

१. लोभ, २. द्वेष(रीस, क्रोध, चित्त दुखाउने स्वभाव)
३. मोह (अविद्या, अज्ञानता, मुर्खता) ४. मान (अहंकार)
५. दिट्ठी- म र मेरो भनी दृढ आत्मवादीवन्नु।
६. थीन- (अल्छीपना) ७. उद्धच्च (चञ्चलस्वभाव)
८. विचिकिच्छा (नचाहिंदो शंका उपशंका)
९. हिरी (१०) ओतप्प

२०६६ कार्तिक १४ गते, शनिवार

विषय: मतिशोधनको अभ्यास

प्रवचक- बौद्ध विद्वान मीनबहादुर शाक्य
कक्षा- संचालक: इन्द्रावती गुरूमां
प्रस्तुति- मिनरबती तुलाधर

यसदिन बौद्ध विद्वान मीनबहादुर शाक्यले मतिशोधन अभ्यास विषयमा प्रवचन गर्नुभयो। हामीले जुनसुकै काम गर्दाखेरि पनि मन नै अगुवा हुने भएकोले सवभन्दा पहिला मनलाई ने आफ्नो वंशका राख्नुपर्छ वा राम्रो हुनुपर्छ। त्यसपछि मात्र कुशल चेतना उत्पन्न हुन्छ। मतिशोधनको अभ्यास गरेर आफ्नो स्वार्थी भावना त्याग गर्नुपर्छ। सबै प्राणीहरू सुख चाहने र दु:ख नचाहनेमा समान भएको हुनाले मनलाई सत्मार्गमा राखेर तालिम दिनुपर्छ। अभ्यास द्वारा हाम्रो मनमा मैत्री करूणा उत्पन्न गरि हीत उपकार गर्न सकिन्छ।

मति शोधन अभ्यास गर्ने तरिका आठवटा छन्। ति मध्ये चारवटा यस प्रकारका छन्।

१. चिन्तामणि रत्नभन्दा पनि उत्तम- सत्वप्राणीहरू चिन्तामणि भन्दा पनि कयौं गुणा(धेरै गुण उत्तम हुन्छन्। किनभने यिनीहरू द्वारा नै हामीले स्नेह राख्नुपर्छ भनी बुझेर बोधिचित्त उत्पन गर्न सकिन्छ। त्यसपछि अशल चित्त उत्पन गर्न सकिन्छ। अन्तमा सत्वप्राणीहरूको लागि बुद्धत्व प्राप्त गर्न सकिन्छ। त्यसैले यिनीहरूलाई चिन्तामणी रत्नभन्दा महत्त्व थानी आदर सम्मान गर्नुपर्छ।

२. हामीले अरूसंग संगत गर्दा कोमल भाव राख्नुपर्छ। अरूलाई उच्च व्यक्तीको रूपमा आदर सम्मान गर्नुपर्छ। आफूलाई उच्चस्थानमा राख्दा अहंकार उत्पन्न हुने भएकोले बोधिचित्त उत्पन्न गर्न सक्दैन। त्यसैले अरूलाई आदर भाव र स्नेह राखेर बोधिचित्त उत्पन्न गर्न सकिन्छ।

३. बोधिचित्त उत्पन्न गर्दा खेरी कुनैपनि मनमा क्लेश राख्नु हुँदैन। क्रोधले हामीलाई सुख दिन्दैन। त्यसैले मनको शत्रुलाई पहिचान गरेर हटाउनुपर्छ। क्रोध द्वारा नै

Downloaded from http://www.dhamma.digital

काय, उत्पन्न हुन्छ । त्यसले आफु र अरूलाई हानीकारक भएकोले क्रोधलाई हटाउनु पर्छ ।

४. हामीले नराम्रो स्वभाव भएका व्यक्ति र रोगीहरूलाई देख्दा वेवास्ता गर्नु हुँदैन र पराई ठान्नु हुँदैन । यिनीहरूलाई आफु सरह ठानी माया गरेर प्रिय ठानेर विशेषरूपले सेवा भावना उत्पन्न गर्नुपर्छ । मतिशोधनको अभ्यास गरेर परोपकार चित्त राख्न सक्ने हुँदा अमूल्यरत्न प्राप्त भएको सरह हुन्छ ।

पुनः निर्मित धर्मकीर्ति विहारको सातौं वर्षिय जन्मोत्सव सम्पन्न

२०६६ कार्तिक २४, मंगलवार, अष्टमी
धर्मकीर्ति विहार, श्रीघः नःघ ।

पुनः निर्मित धर्मकीर्ति विहारको भवनले आफ्नो ७ वर्ष पूरा गरेको छ । दाता द्रव्यमान सिंह, बसुन्धरा तुलाधर प्रमुख सपरिवारको सश्रद्धाले पुनःनिर्मित धर्मकीर्ति विहारको सातौं जन्मोत्सव कार्यक्रम यसदिन सम्पन्न भएको छ ।

सधैं जसो धर्मकीर्ति ज्ञानमाला भजन प्रस्तुत गरिसकेपछि पञ्चशील प्रार्थना र बुद्धपूजा गरिएको उक्त कार्यक्रममा धर्मकीर्ति ज्ञानमाला भजनको तर्फबाट दाता द्रब्यमानसिंह तुलाधरलाई धन्यवाद-पत्र प्रदान गरिएको थियो । यसरी नै दाता द्रव्यमान तुलाधरको तर्फबाट पनि ध.की. ज्ञनामालाका उपाध्यक्ष जुजुभाई शाक्य, कोषाध्यक्ष श्याममान वज्राचार्य, एवं सचीव प्रेमलक्ष्मी तुलाधरलाई खाडा ओढाई सम्मान गर्नुभएको थियो । यसको साथै दाता द्रव्यमान सिंहको तर्फबाट धर्मकीर्ति ज्ञानमाला भजनलाई सहयोगार्थ चन्दा रू. १०,५००।- प्रदान गर्नुभएको थियो ।

दाता द्रव्यमान सिंह तुलाधरले धर्मकीर्ति ज्ञानमालालाई चन्दा प्रदान गर्नुहुँदै

धर्मकीर्ति विहार प्रमुख धम्मवती गुरुमाद्वारा विहारदाता श्री द्रव्यमान सिंह तुलाधरज्यूलाई धन्यवाद-पत्र प्रदान गर्नुहुँदै

यसदिन बुद्धपूजा कार्यक्रममा उपस्थित सम्पूर्ण सहभागीहरूलाई दाता द्रव्यमान सिंह, वसुन्धरा तुलाधर, सपरिवारको तर्फवाट जलपान प्रदान गरिएको थियो । बुद्धपूजा कार्यक्रम पश्चात् आमन्त्रित भन्ते गुरूमांहरूको समूहबाट संयुक्त रूपमा परित्राण पाठ गरिएको थियो भने सो पश्चात् उहाँहरूलाई दाता परिवार एवं अन्य उपासकोपासिकाहरूबाट सश्रद्धा दान प्रदान गर्नुभई पूण्य संचय गर्नुभएका थिए ।

विषय– अंगुत्तर निकाय (एकक निपात)

२०६६ कार्तिक २१ गते, शनिवार

प्रवचक- मदनरत्न मानन्धर

प्रस्तुती- शान्ति शाक्य

यसदिन अंगुत्तर निकाय अन्तर्गत एकक निपातको १६ औं वर्ग एक धम्मपालीको विषयमा मदनरत्न मानन्धर ज्यूबाट प्रवचन दिनुहुँदै भन्नुभयो– एक धम्मपालीलाई ४ वटा वर्गमा छुट्याइएको छ ।

१. पहिलो – २ वटा सूत्र
२. दोस्रो – १० वटा सुत्र
३. तेस्रो – १४ वटा सुत्र
४. चौथो – ४४ वटा सुत्र

यहाँ चौथो वर्गको संक्षेपमा वर्णन गरिएका छन् ।

- यस संसारमा राम्रो, रमाइलो ठाउँ हिमाल, पहाड, पर्वत, ताल तलैया, वन जङ्गल, समतल मैदान, उब्जाउ जमीन भन्दा वास्ता नगरिएका पहाड, वन-जङ्गल, झारपात, नदी, खोला, ताल धेरै छन् । नराम्रो भन्दा राम्रो धेरै कम मात्रामा भए जस्तै जमीन वा स्थलमा बस्ने प्राणी भन्दा जलमा बस्ने प्राणीहरू धेरै छन् ।
- जमीना बस्ने प्राणी मध्यमा पनि मान्छेहरू भन्दा किरा फट्याङग्राहरू धेरै छन् ।
- सुख सुविधापवूर्वक बस्ने मानसिहरू भन्दा असुविधा दु:ख कष्टमा जीवन बिताइरहेका दुर्गम क्षेत्रका मानिसहरू धेरै छन् ।
- सुख सुविधामा बस्ने मानिसहरूमा पनि बुद्ध, विवेक भएका सपाङ्ग व्यक्ति धेरै कम । मानिस सर्वश्रेष्ठ प्राणी भएता पनि बुद्धि विवेकहिन भएका आफ्नो हितको लागि अरूलाई हानी नोक्सानी र दु:ख दिने व्यक्तिहरू धेरै छन् ।
- सही र गलत काम, कुरोलाई सही निर्णय लिन सक्ने प्रज्ञावान व्यक्तिहरू धेरै कम छन् ।
- सही ठाउँमा सही कुरा गर्ने, आफ्नो सही कुरा व्यक्त गर्न सकिने धेरै कम ।
- सुभाषित (राम्रो भनाइ) र दुरभाषित (नराम्रो भनाइ) लाई सही अर्थमा बुझ्न सकिने क्षमता भएका धेरै कम ।
- तथागत बुद्धलाई प्रत्यहा दर्शन गर्न पाउने व्यक्तिहरू नगन्य रूपमा छन् ।
- भगवान बुद्धले दिनुभएको धर्म देशना सुन्न पाउनेहरू धेरै कम छन् । बौद्ध भए पनि बुद्ध शिक्षाको ज्ञान नभएकाहरू धेरै छन् ।
- बुद्ध शिक्षाको भन्ने सुन्नेहरूमा पनि त्यसको आचरण पालन गर्नेहरू धेरै कम छन् ।
- ध्यान बस्नेहरू धेरै कम । त्यसमा पनि एकाग्रता, समाधी चित्त गर बस्ने अझ धेरै कम छन् ।
- यी सबै बुँदाहरू ४४ सुत्र अन्तर्गत पर्दछन् भनि स्पष्ट पार्नु भएको थियो ।

श्रद्धेय धम्मदिन्ना (चमेली) गुरूमां प्रव्रजित हुनभएको ५० वर्ष पूरा भएको उपलक्ष्यमा स्वर्णिम अभिनन्दन समारोह सम्पन्न

२०६६ कार्तिक २८ गते, शनिवार

धर्मकीर्ति विहार, श्रीघ: न:घ काठमाडौं ।

धर्मकीर्ति संरक्षण कोषकी उपाध्यक्ष धम्मदिना, (चमेली) गुरूमां प्रव्रजित हुनुभएको ५० वर्ष पूरा भएको उपलक्ष्यमा आयोजित स्वर्ण उत्सवमा उहाँलाई अभिनन्दन गरिएको छ । धर्मकीर्ति विहार संरक्षण कोष, धर्मकीर्ति विहारको आयोजनामा संचालित उक्त कार्यक्रमको शुरूमा धर्मकीर्ति ज्ञानमाला भजन लगायत हिरण्यर्ण महाविहार तारेमाम भजन खल: ललितपुरको तर्फबाट संयुक्त भजन प्रस्तुत गरिएको थियो । त्यसपछि भिक्षु अश्वघोष महास्थविरले पञ्चशील प्रार्थना गराउनु भएको थियो । बुद्ध पूजा पश्चात् शुरू गरिएको उक्त कार्यक्रम सँस्कृति मन्त्री मिनेन्द्र रिजालको प्रमुख आतिथ्यमा संचालन गर्नुभएको उक्त कार्यक्रममा उपाध्यक्ष द्रव्यमानसिंह तुलाधरले स्वागत

चमेली गुरुमां मन्तव्य व्यक्त गर्नुहुँदै

Downloaded from http://www.dhamma.digital

मन्त्री मिनेन्द्र रिजालले धम्मादिन्ना (चमेली गुरुमा) लाई अभिनन्दन-पत्र चढाउँदै

भाषण गर्नुभएको थियो भने धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीका सचिव लोचनतारा तुलाधरले धम्मदिन्ना गुरूमांको जीवनी प्रस्तुत गर्नुभएको थियो । कार्यक्रममा भिक्षु ज्ञाणपूर्णिक महास्थविरले धम्मदिन्ना गुरूमांले धर्म प्रचार कार्यमा खेप्नु परेका बाधा अवरोधहरूलाई कसरी सहशीलतापूर्वक पार गर्नुहुँदै बुद्ध शिक्षा अध्ययन गर्नु भयो भन्ने विषयमा प्रकाश पार्नुहुदै धर्मदेशना गर्नुभएको थियो । यसरी नै कोषका धर्मानुशासक भिक्षु अश्वघोष महास्थविर, भिक्षु कुमार काश्यप महास्थविर, भिक्षु बोधिसेन महास्थविर, दो गुणवती गुरुमां, कोषका अध्यक्ष धम्मवती गुरूमां, आदिको तर्फबाट आशिर्वाचन व्यक्त गर्नुभएका थिए । आशिर्वचनको क्रममा धम्मवती गुरूमांले बुद्ध जन्मभूमी नेपाललाई विदेशहरूमा पनि बुद्धको जन्म भूमी नेपाल नै हो भनी चिनाईदिनका लागि सरकारी तहबाट पहल हुनुपर्ने कुरामा जोड दिनुहुँदै संस्कृति मन्त्रीज्यूले यसकार्यमा राम्रो प्रयास गर्नहुने आशा व्यक्त गर्नु भएको थियो ।

यसरीनै शुभकामना मन्तव्य व्यक्त गर्ने क्रममा प्रमुख अतिथी सँस्कृती मन्त्री मिनेन्द्र रिजाल, अमृत रत्न शाकय (चमेली गुरूमांको भाई), र डा. सुमन कमल तुलाधर आदिले चमेली गुरूमांको सुस्वास्थ, एवं उत्तरोत्तर प्रगतिको कामना गरी शुभकामना व्यक्त गर्नु भएको थिए । यही क्रममा धर्मकीर्ति बौद्ध ज्ञानमाला भजनका सचिव प्रेम लक्ष्मी तुलाधरले चमेली गुरूमांलाई शुभकामना व्यक्त गर्नुहुँदै कविता बाचन गर्नु भएकी थिइन् ।

शुभकामना मन्तव्य व्यक्त पछि धम्मदिन्ना गुरूमां (चमेली गुरूमां)ले ५० वर्ष सम्मको लामो अवधि भर बुद्ध शासनिक क्षेत्रमा पुऱ्याउनु भएको अमूल्य योगदानलाई कदर गर्दै धर्मकीर्ति विहार संरक्षण कोष, अन्तराष्ट्रिय भिक्षुणी संघ धर्मकीर्ति विहारका विभिन्न पुच:(समूह)हरू, विभिन्न संघ संस्थाहरू लगायत अन्य विभिन्न महानुभावहरूले पनि अभिनन्दन पत्र चढाएका थिए ।

धर्मकीर्ति विहार संरक्षण कोषबाट प्रदान गरिएको अभिनन्दन पत्रलाई धर्मकीर्ति संरक्षणकोषमा सह कोषाध्यक्ष रीना तुलाधरले पढेर सुनाउनु भएको थियो । त्यसपछि उक्त पत्र कार्यक्रमका प्रमुख अतिथी सँस्कृती मन्त्री मिनेन्द्र रिजालले धम्मदिन्ना गुरूमांलाई चढाउनु भएको थियो ।

यसरी नै अन्तर्राष्ट्रिय भिक्षुणी संघको तर्फबाट प्रदान गरिएको अभिनन्दन पत्रलाई वीर्यवती गुरूमांले पढेर सुनाउनु

भिक्षुणी संघको तर्फबाट धम्मदिन्ना (चमेली गुरुमां) लाई अभिनन्दन-पत्र प्रदान गरिंदै

भएको थियो । यस पत्रलाई धम्मवती गुरूमां प्रमुख भिक्षुणी संघका अन्य पदाधिकारीहरूको समूह मिली धम्मदिन्ना गुरूमांलाई प्रदान गर्नु भएका थिए ।

त्यसपछि धम्मदिन्ना गुरूमांले आफूलाई अभिनन्दन गर्नुहुने सम्पूर्ण संघसंस्था एवं सबै समूह र महानुभावहरूलाई धन्यवाद व्यक्त गर्नुहुँदै आफ्नो मन्तव्य व्यक्त गर्नुभएको थियो । कार्यक्रमको अन्त्यमा धर्मकीर्ति संरक्षणकोषका सचिव मीना तुलाधरले धन्यवद ज्ञापन गर्नुभई पहिलो चरण कार्यक्रम समापन गरिएको थियो । त्यसपछि कार्यक्रममा उपस्थित सबै महानुभावहरूलाई भोजन गराईएको थियो ।

भोजन कार्यक्रम पश्चात् पुनः दिउँसो १ बजे दोश्रो चरणको कार्यक्रम संचालन गरियो । उक्त कार्यक्रममा भिक्षु महासंघ लगायत गुरूमांहरूको समूहको तर्फबाट पनि संयुक्त रूपमा परित्राण पाठ गरिएको थियो । परित्राणपाठ पश्चात् धर्मकीर्ति शिक्षा सदनका बाल बालिकाहरूको तर्फबाट केही रोचक कायक्रम प्रस्तुत गरिएको थियो सो पश्चात् कार्यक्रममा आमन्त्रित भन्ते गुरूमांहरूलाई चमेली गुरूमां, उहाँका सपरिवार लगायत अन्य सम्पूर्ण उपासकोपासिकाहरूको तर्फबाट

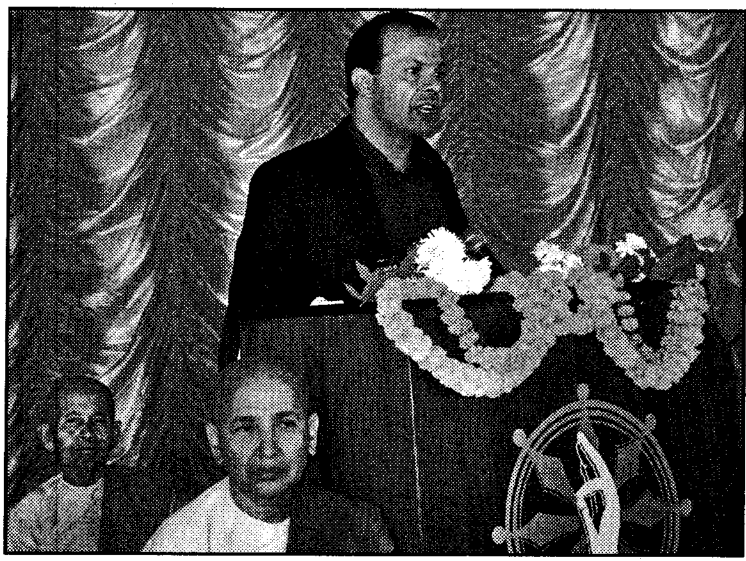

कार्यक्रममा मन्तव्य व्यक्त गर्नुहुँदै संस्कृति मन्त्री मिनेन्द्र रिजाल

Downloaded from http://www.dhamma.digital

कार्यक्रममा भाग लिनुहुँदै उपासकोपासिकाहरू

सश्रद्धा दान प्रदान गरिएको थियो ।

त्यसपछि पुण्यानुमोदन गरी कार्यक्रम समापन गरिएको थियो ।

यस दिनको कार्यक्रममा आमन्त्रित सम्पूर्ण भन्ते गुरूमांहरू लगायत अन्य उपस्थित सबै उपासकोपासिकाहरूका लागि जलपान र भोजनको व्यवस्था मिलाईएको उक्त कार्यक्रममा जलपान र भोजनको लागि प्रायोजनहरूको नाम यसरी उल्लेख गरिएका छन ।

जलपानका प्रायोजक- धर्मकीर्ति पूर्णहीरा पुच: ।

भोजनका प्रायोजक- अमृतरत्न शाक्य, पाटन ।

सूचना ! सूचना !! सूचना !!!

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी, धर्मकीर्ति विहारले वर्षेनी सञ्चालन गर्दै आएको बालबालिकाहरूका लागि अल्पकालिन श्रामणेर प्रव्रज्या, गुरूमां प्रव्रज्या र ऋषिणी प्रव्रज्या कार्यक्रममा सहभागी गराई आफ्ना छोरा छोरीलाई बुद्ध शिक्षामा आधारित नैतिक शिक्षा प्रदान गर्न इच्छुक महानुभावहरूले समयमा नै आवेदन फाराम भरी बुझाउन हुन अनुरोध गरिन्छ ।

आवेदन पत्र बुझाउनु पर्ने मिति:–२०६६ मंसीर ५-पौष १५

बालबालिकाको उमेरको हद:– १० वर्ष देखि २० वर्ष

प्रव्रजित भई बिताउनुपर्ने समयावधि:– २०६६ माघ २-८

प्रव्रज्या कार्यक्रम संचालन हुने विहार:– बौद्ध -जन विहार सुनागुठी ललितपुर

सम्पर्क स्थान:– धर्मकीर्ति विहार, श्रीघ: न:घ: काठमाडौं ।

सम्पर्क व्यक्ति:– इन्दावती गुरूमां, जयवती गुरूमां

फोन.नं.:– ४२५९४६६

सम्पर्क समय:– विहान ७ बजे देखि ९ बजे सम्म

धर्म प्रचार — समाचार

मैत्री बोधिसत्त्व विहारमा बुद्धपूजा र धर्मदेशना

२०६६ कार्तिक ९ गते, सोमवार ।

स्थान- मैत्री बोधिसत्त्व महाविहार, जमल ।

धर्मकीर्ति ज्ञानमाला भजनबाट ज्ञानमाला भजन प्रस्तुत गरिएको यस दिनको कार्यक्रममा धम्मवती गुरूमांले पञ्चशील प्रार्थना गराउनु भई बुद्धपूजा कायक्रम संचालन गर्नुभएको थियो भने उहाँले नै धर्मदेशना पनि गर्नुभएको थियो । यसदिन कार्यक्रममा उपस्थित हुनुभएका सम्पूर्ण सहभागीहरूलाई केशरी लक्ष्मी कंसाकार जमल, सपरिवार को तर्फबाट जलपान व्यवस्था मिलाउनु भई पूण्य संञ्चय गर्नुभएको थियो ।

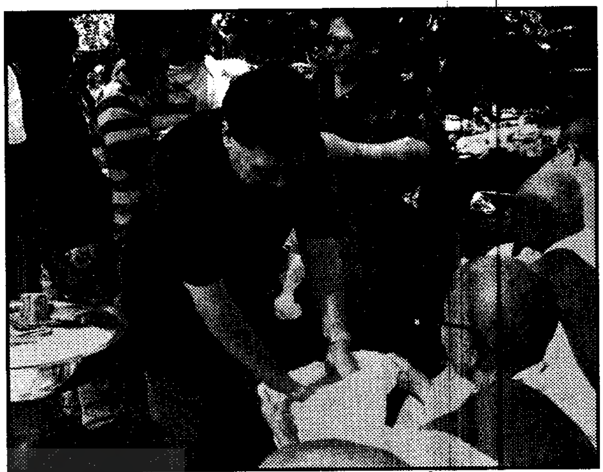

दाताद्वयले दान प्रदान गर्नुहुँदै

विभिन्न स्थानहरूमा भिक्षुणी गुरूमांहरूको तर्फबाट दिनभर महापरित्राण पाठ सम्पन्न

(१) २०६६ कार्तिक ६ गते, शुक्रवार

स्थान- ताहाचल, काठमाडौ

यसदिन दाता एकराज,सानुबहिनी राजकर्णिकार सपरिवारको आयोजनामा दिनभर महापरित्राण पाठ सम्पन्न गरिएको थियो । भिक्षुणी गुरूमांहरूको तर्फवाट महापरित्राण पाठ गरिएको उक्त कार्यक्रमको शुरूमा धर्मकीर्ति ज्ञानमाला भजनको तर्फबाट ज्ञानमाला भजन प्रस्तुत गरिएको थियो ।

यसदिन धम्मवती गुरूमांले धर्मदेशना गर्नु भएको थियो । कार्यक्रममा उपस्थित हुनुभएका गुरूमांहरू लगायत अन्य उपासकोपासिकाहरूलाई दाता परिवारको तर्फवाट जलपान र भोजनको व्यवस्था मिलाई पूण्य संचय गरिएको थियो । कार्यक्रमको अन्त्यमा दातापरिवार लगायत अन्य सहभागी उपाकोपासिकाहरूको तर्फबाट गुरूमांहरूलाई यथाश्रद्धा दान प्रदान गर्नु भएका थिए ।

(२) २०६६ कार्तिक २०, म्हचपि, काठमाडौं ।

यसदिन कीर्तिमैयाँ पुचः धर्मकीर्ति विहारको आयोजनामा गुरूमांहरूको तर्फबाट दिनभर महापरित्राण पाठ सम्पन्न गरिएको थियो । यसदिन चमेली गुरूमांले धर्मदेशना गर्नु भएको थियो । कार्यक्रमको अन्त्यमा कार्यक्रममा उपस्थित हुनुभएका सबै उपासकोपासिकाहरूले दान प्रदान गर्नुभएका थिए भने उपस्थित हुनुभएका गुरूमांहरूलाई र उपासकोपासिकाहरूलाई जलपान र भोजनको पनि व्यवस्था गरी दाता परिवारले पूण्य सञ्चय गर्नुभएका थिए ।

गुरुमांहरूको तर्फबाट महापरित्राण पाठ गरिंदै

Downloaded from http://www.dhamma.digital

महापरित्राण पाठमा ज्ञानमाला भजन प्रस्तुत गरिदै

(३) २०६६ कार्तिक २१ गते, शनिवार
स्थान- पद्मकीर्ति विहार, कमलपोखरी

कमला गुरूमांको ६३ वर्षिय जन्मोत्सवको उपलक्ष्यमा यसदिन गुरूमांहरूको तर्फबाट दिनभर महापरित्राण पाठ सम्पन्न गरिएको थियो । कार्यक्रमको शुरूमा धर्मकीर्ति ज्ञानमाला भजनको तर्फवाट ज्ञानमाला भजन प्रस्तुत गरिएको उक्त कार्यक्रममा धम्मवती गुरूमांले धर्मदेशना गर्नुभएको थियो । कार्यक्रममा उपस्थित हुनुभउका गुरूमांहरू लगायत अन्य उपासकोउपासिकाहरूलाई जलपान र भोजनको व्यवस्था समेत मिलाइएको थियो । कार्यक्रमको अन्त्यमा कमलागुरूमां लगायत अन्य उपासकोपासिकाहरूको तर्फवाट यथा श्रद्धा दान प्रदान गर्नु भएका थिए ।

दान गरेको आँखा प्रत्यापरोपण सम्पन्न

नगदेश बुद्ध विहारकी उपासिका तुईनानी हुँजुको मिति २०६६ कार्तिक २९ गते विहान ७५ वर्षको उमेरमा कालगतिले देहावसान भएको थियो । सो पश्चात् उहाँका दुइवटा आँखाहरू परिवारजनको सहमतिमा तिलगंगा आँखा केन्द्रका इञ्चार्ज श्री संख नारायण त्वायनाको सहयोगमा "आँखा दान- महादान" कार्य सम्पन्न गरिएको समाचार छ ।

ती दान गरिएका आँखाहरू भोलीपल्ट नै एउटा आँखा दार्जिलिङ्ग निवासी"मिश्री" थरकी ३७ वर्षिय महिलालाई र अर्को आँखा दोलखा जिल्ला निवासी "कटुवाल" घरका २१ वर्षिय युवकलाई सफल प्रत्यारोपण गरिएको समाचार छ ।

नगदेश बौद्ध समूहले मृतक उपासिका तुईनानीको सद्गति कामना गर्दै सेवा सम्पादन गर्ने सहृदयी संस्था तिलगंगा आँखा केन्द्र प्रति कृतज्ञता प्रकट गरेको कुरा समाचारमा उल्लेख गरिएको छ ।

दिनभर मैत्री सूत्र पाठ सम्पन्न

२०६६ कार्तिक २९ आइतवार, बाल चऱ्हे ।
स्थान- निर्वाण मूर्ति, किम्डोल विहार, स्वयम्भू ।

निर्वाण मूर्ति, किम्डोल बिहार, स्वयम्भूमा दिवंगत व्यक्तिहरूको पूण्यस्मृतिमा यसदिन दिनभर प्रव्रजित गुरूमांबाट मैत्री सूत्र पाठ गरिएको थियो । पूज्य धम्मवती गुरूमांको निर्देशनमा निर्वाण मूर्ति किण्डोल विहारवाट आयोजना गरिएको यस कार्यक्रममा विहान ६ बजे पाठ शुरू गरी दिउँसो ३ बजे धम्मवती गुरूमांले धर्मदेशना गर्नुभएको थियो । कार्यक्रमको अन्त्यमा सम्पूर्ण दिवंगत व्यक्तिहरूको पूण्यस्मृतिमा मैत्रीपूर्ण पूण्यानुमोदन गरिएको थियो ।

मैत्रीसूत्र पाठ गर्नुहुँदै एक पुरुष

मैत्रीसूत्र पाठ श्रवण गर्नुहुँदै उपासकोपासिकाहरू

कार्यक्रममा उपस्थित हुनुभएका सबै उपासकोपासिकाहरूलाई विहारवाट जलपान र भोजनको व्यवस्था पनि मिलाइएको थियो ।

पाउँ दयक्यगु तालिम क्वचाल

२०६६ कार्तिक १५ गते । प्रस्तुती- इन्द्रावती गुरुमां

भगवान् बुद्धं मंगल सूत्रय् सीलप विद्या सयकेगु नं छगू उत्तम खः धया बिज्या कथं- कार्तिक १५ गते आइतवार २:३० बजे धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया ग्वसालय् पूज्य दो. गुणवती (बर्मी) गुरूमाया पाँखे (निबुवा) लेबु व अम्बया पाउँ देकेगु तालिमयाज्या सम्पन्न जूगु खः । थुगु ज्या इवः न्हयाकेत दो. गुणवती गुरूमांयात सहकर्मि जुयाः समा तुलाधर पाखें गुहालि यानादिगु खः । थुगु ज्या इवलय् जम्मा २७ प्रशिक्षार्थी पिसं ब्वति काःगु खः ।

पाउँ दयक्यगु तालिमय् ब्वतिकाःपिं प्रशिक्षार्थीपिनिगु दथ्वी प्रशिक्षक जुयाबिज्याःम्ह पूज्य दो गुणवती गुरुमां

हार्दिक शुभ-कामना !

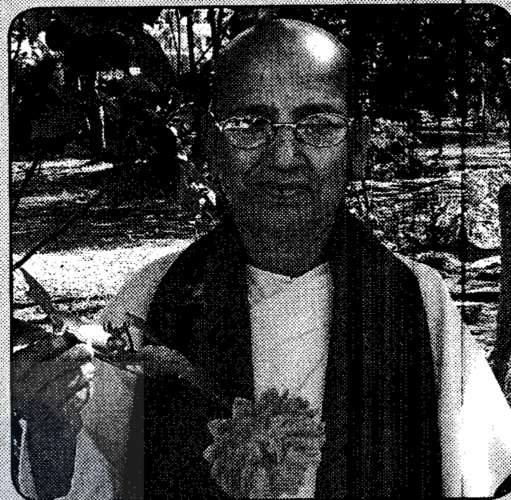

चमेली गुरुमां

पूज्यनीय चमेली गुरुमांया प्रव्रज्या ५० दँ पूवंगुया लसताय् वसपोलया भिं उसाँय् व ताः आयुया कामना याना लिसें वसपोलपाखें बिया च्वंगु बुद्ध शासनिक योगदान निरन्तर रूपं न्ह्याना च्वनी धयागु विश्वास याना ।

धर्मकीर्ति विहार संरक्षण कोष
धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी
धर्मकीर्ति बौद्ध मासिक पत्रिका
धर्मकीर्ति स्वास्थ्य कमिटी
धर्मकीर्ति बौद्ध पुस्तकालय
धर्मकीर्ति शिक्षा सदन
धर्मकीर्ति अडियो भिडियो कमिटी
धर्मकीर्ति बौद्ध ज्ञानमाला भजन

Downloaded from http://www.dhamma.digital

भिंतुना !

धर्मकीर्ति विहारय् बौद्ध परियत्ति कक्षा संचालन वथेंतुं प्रौढ बौद्ध कक्षा, बाल बौद्ध कक्षा संचालनय् प्रमुख योगदान बिया च्वना बिज्याःम्ह चमेली (धम्मदिन्ना) गुरुमांया प्रव्रज्या ५० दँ पूवंगु स्वर्ण उपलक्ष्यस वसपोलया सुस्वास्थ्य व दीर्घायु कामना याना ।

H·O·T·E·L
Lumbini Garden
NEW CRYSTAL PVT. LTD.

Buddha Nagar, Mahilwar, Lumbini, Nepal
Phone: (071) 622155, 580145, Fax: +977-71-580045
Email: lumcrystal@ntc.net.np

भिंतुना !

धर्मकीर्ति विहार संरक्षण कोषया उपाध्यक्ष जुया बिज्याःम्ह चमेली (धम्मदिना) गुरुमांपाखें बौद्ध परियत्ति शिक्षा, प्रौढ बौद्ध कक्षा व बाल बौद्ध कक्षाय् बिया च्वंगु योगदानयात सश्रद्धां प्रशंसा यासें वसपोलया प्रव्रज्या ५० दँ पूवंगु स्वर्ण उपलक्ष्यस हार्दिक शुभ-कामना व्यक्त याना ।

एक्सप्रेस सेभिङ्ग एण्ड क्रेडिट को-अपरेटिभ लिमिटेड

पोष्ट बक्स: १२४५०, दरवारमार्ग, काठमाडौं, नेपाल ।

फोन: ४२२६३५३, ४२३२५५५, फ्याक्स: ४२३२५५५

बा. अ. का. द. नं. - ७०/०४०/४१ ... १७/०६५/६६

भिंतुना !

धर्मकीर्ति विहार संरक्षरण कोषया उपाध्यक्ष जुयादीम्ह

धर्मकीर्ति विहारय् बौद्ध परियत्ति कक्षा, प्रौढ बौद्ध कक्षा

व बाल बौद्ध कक्षाया प्रमुख नेतृ जुया:

योगदान बिया च्वना बिज्या:म्ह

चमेली (धम्मदिन्ना) गुरुमांया प्रव्रज्या

५० दँ पूवंगु स्वर्ण उपलक्ष्यस

वसपोलया सुस्वास्थ्य व दीर्घायु कामना याना ।

द्रब्य मान सिंह (भाइराजा) तुलाधर

बसुन्धरा तुलाधर तथा

सपरिवार

मुद्रक : न्यू नेपाल प्रेस प्रधान कार्यालय: १४२ मनकामना मार्ग, नागपोखरी, नक्साल, काठमाडौं, नेपाल । फोन: ४४३४८५०, ४४१४७०३, फ्याक्स: ... ४४३९२९
व्यापारिक कार्यालय: शुकपथ, काठमाडौं । फोन: ४२५१०३२, ४२५९४५०, फ्याक्स: (९७७-१) ४२५८६७८

Downloaded from http://www.dhamma.digital